

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Cette œuvre est hébergée sur « *Notes du mont Royal* » dans le cadre d'un exposé gratuit sur la littérature.

SOURCE DES IMAGES
Bibliothèque nationale de France

Josephus de Anti-
quitatibus ac de
bello Judaico.

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

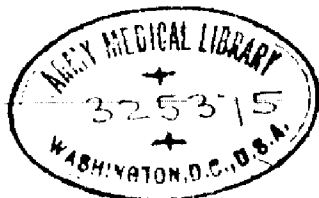
¶ Tabula Rubricarum cuiuscūq; capituli singulorum librorū: tam de Antiquitatibus q̄ de bel-
lo iudaico secundum numerum librorum & cartarum.

¶ Incipit Liber primus.

- D**e creatione cæli & terræ: & de opibus sex die: & requiæ diei septimi. Cap. I. Car. h.
De plasmatione prothoplastorum: & de plātatione paradisi: & de introductione Adā
& Euzæ in ipsum. cap. ii. car. ii.
De transgressionē prothoplastorum: & de eiectione eorū de paradiso. cap. iii. car. ii.
De interfectione Abel per Cain: & de pena qua multatus est Cain: & de duabus colū-
nis latericia & lapidea: in quibus conscripserūt filii Adam omnem disciplinam rerum cælestium,
q̄ per se adinuenerunt. cap. iiii. car. ii.
De inūdationē diluuii sup terrā: & ubi Noe saluatus ē cū generatiōe sua p arcā. cap. v. car. ii.
Noe post diluuium oblati domino hostiis. orat nullam aquarum inundationem ulterius in-
duci super terram. cap. vi. car. iiii.
Deus annuit p̄cibus noe: arcū pluuiālē designās ei in testimoniū fœderis. cap. vii. car. iiii.
De morte noe: & de filiis eius. cap. viii. car. iiii.
De nēbroth filio chā: & de ædificatiōe turris: & de discordia diuersarū linguarū. cap. ix. car. iiii.
De dispersione gentium in uniuersas terras: post ædificationem turris. cap. x. car. iiii.
De filiis iaphet filii noe: & de gentibus quæ per eos institutæ sunt. cap. xi. car. iiii.
De filiis cham filii Noe: & de gentibus per eos institutis. cap. xii. car. iiii.
Noe inebriatus: nudatus: irrisus: irrisorem filium maledictioni subdit: fratribus eius maledi-
ctum patris effug entibus. cap. xiii. car. iiii.
De filio Sem filii Noe: seu de gentibus p ipsos institutis: & de ortu abraæ. cap. xiiii. car. iiii.
Abraam secundū præceptū domini de chaldaea migrat in chananeā. cap. xv. car. iiii.
Abraam fame opprimente chananeam: ægyptum ingreditur: ubi dignus & clarus habetur: di-
sciplinam arithmeticæ: & astrologiæ: cōtradens ægyptiis: a quibus iterum regressus in chananeā:
partitur terram cum loth cognato suo. cap. xvi. car. v.
Sodomite congressi cum assyris prælio uincuntur: uicti captiui abducuntur: cum quibus loth
captiuus abducitur. cap. xvii. car. v.
Abraā irruēs in assyrios: loth & captiuos sodomitarū eripuit: cui regresso occurrit rex sodomi-
tarū: & melchisedech rex solimorū: deinde accepto p̄misso diuino de posteritate: genuit ismael: ip-
sūq; circumcīsus est p̄cipiente domino: & ismael: toraq; domus eius. cap. xviii. car. v.
De abraam quō tres angelos suscepit: a quibus audiuit & Saram filium piruram: & sodomitarū
euerfione: & de loth: qui & ipse suscepit angelos hospicio: & de euerfione sodomorū simul de eru-
ptione loth cum lota domo eius: & quomodo uxor loth conuersa est in statuam salis: cum respi-
cit ciuitatem pereuntem: & de commixtione filiarum cum patre. cap. xix. car. v.
Quomodo abraā migravit in gerara: & abimelech adamauit Saram uxorem abraæ: sed corre-
ptus a domino: reddidit eam ipsi intactam: & de natiuitate ysaac. cap. xx. car. vi.
Quō abraā monēte sara: & p̄cipiente domino emisit a se agar cū filio ismaele. cap. xxi. car. vi.
Abraam accepit mandatum a domino de immolatione ysaac. cap. xxii. car. vi.
De morte sara & sepultura ipsius: post cuius mortē abraā accepit ceturā uxore. cap. xxiii. car. vi.
Quomodo ysaac quadragenarius duxit uxorem rebeccam. cap. xxiiii. car. vii.
Abraam moritur: & sepelitur in Ebron cum sara coniuge sua. cap. xxv. car. vii.
De conceptu uel partu rebeccæ: & quō Ysaac pegrinatus est in gerariis tpe famis: & q̄a cū se-
nuisset: & caligaret oculi eius. benedixit iacob cū putaret se benedicere esau. cap. xxvi. car. vii.
Jacob timens fratrem fugit ad laban in Mesopotamiam: ubi filias Laban Lyam & Rachel acce-
pit uxores: cū ancillis earum bala & zelpha: ex quibus filios. xii. genuit: & unam filiā: quæ regresso
iacob de mesopotamia ad chananeam: uiolata est a Sichem filio emmor regis sicimorum: quare
indignati fratres eius totam ciuitatem percusserunt in ore gladii. cap. xxvii. car. vii.
Mortē Ysaac in Ebron: & sepultura filijs suis: rebecca uxore prius defuncta. cap. xxviii. car. ix.

¶ Incipit Liber secundus.

- ¶ Quomodo Esau & iacob Ysaac filii habitacula diuiserunt: & Esau quidem idumeā tenuit:
iacob autem chananeam. Cap. I. Car. IX.
¶ Quomodo ioseph iunior filiorum iacob somniis ei demonstratibus foelicitatem futuram in
uidiam sustinuerit fratrum. cap. ii. car. ix.
¶ Quomodo idem ipse in Egyptum uenundatus a fratribus propter odium quod habebant in
eum: factusq; insignis & clarus: ibi fratres habuit subiectos. cap. iii. car. x.

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

¶ Jacob audito quia Ioseph uiueret in Egypto: & clarus ibi haberetur: descendit ad eum cum tota domo sua. cap. iiii. car. xiii.

¶ De morte Iacob & de sepultura qua sepultus est i Ebron a filiis: de morte quoq Ioseph & fratrum eius. cap. v. car. xiiii.

¶ De oppressione filiorum israel i Egypto per Pharaonem: & de natiuitate Moyfi quem educauit filia Pharaonis: & adoptauit sibi in filium: & de sacro scribe qui uoluit interficere puerum coculcantem coronam regis: quam puero rex imposuerat. cap. vi. car. xiiii.

¶ Postq creuit Moyfes iniunctu est ei bellu æthiopicu: ubi copulata est filia regis æthiopum in matrimonio. Vnde odium & inuidia magnam contraxit ægyptiorum. cap. vii. car. xv.

¶ Moyfes cognitis insidijs regis ægypti latenter effugit & ueniens in madiā: habitauit cu raguele sacerdote: cuius filiam accepit uxorem. cap. viii. car. xv.

¶ De rubo q uidebat Moyfi qsi arderet: q tamē nō cōburebat: ubi audiuit mandatu diuinu ut reuertens in ægyptu: liberaret filios israel de oppressione ægyptiorum. cap. ix. car. xv.

¶ Moyfes regressus est in ægyptu secundu mandatum domini: ubi faciens signa & prodigia magna eduxit filios israel de ægypto in manu ualida. cap. x. car. xvi.

¶ Quomodo ægyptii poenitentia ducti q dimisissent filios israel: insecuti sunt eos usq ad mare rubrum: q diuisum uirga Moyfi præcipiente domino: ingressi sunt filii israel: & sicco uestigio transierunt illud: ægyptii autē persequentes ingressi sunt post eos: sed reuertente mare in seipm: suffocati sunt fluctibus. cap. xi. car. xvii.

¶ Incipit Liber tertius.

¶ Quomodo Moyfes populum ex ægypto sumens duxit ad montem Syna: multo itinere fatigatum. cap. i. car. xvii.

¶ Quomodo pugnantes cum hæbreis Amalechite & qui cum eis erant deuicti sunt: & israel prædam hostium perceperunt. cap. ii. car. xviii.

¶ Quia socer suu ietro Moyfes ad se uenire ad montē Syna libeter excepit. cap. iii. car. xix.

¶ Quomodo persuasit ei: ut distribueret populum per millenarios & cetenarios qui prius inordinatus erat. cap. iiii. car. xix.

¶ Quomodo hæc singula fecit Moyfes socio monente. cap. v. car. xix.

¶ Quō Moyfes ascendit in Syna montē: acceptaq a deo leges: hæbreis dedit. cap. vi. car. xix.

¶ De tabernaculo qd fecit Moyfes i deserto ad honorē dei: ut replu eē uideret. cap. vii. car. xx.

¶ De arca qualiter facta sit: in qua tabulas legis collocauit. cap. viii. car. xxi.

¶ De mensa ppositiōis: in q oi septimana duodeci panes azimi ponebant. cap. ix. car. xxi.

¶ De candelabro aureo: & altari interiori & exteriori. cap. x. car. xxi.

¶ Quæ sunt uestimenta sacerdotum & pontificis. cap. xi. car. xxi.

¶ Quō Aaron eligitur in sacerdotē: & quō Moyfes purificauerit tabernaculum & sacerdotes: & quemadmodu de festiuitatibus: & singulis diebus fuerit constitutum. cap. xii. car. xxii.

¶ Quia Moyfes procedens a monte syna cum populo: eduxit eum ad locu qui dicitur eserioth: ubi murmurantibus filius israel pro desiderio carnum dominus immisit coturnices: & de plaga quæ secuta est esum carnum. cap. xiii. car. xxiii.

¶ Quō exinde Moyfes duxit populū ad fines chananeorum: unde misit exploratores. xii. q cōsiderarent eorum regiones & ciuitates: q reuersi post qdraginta dies: terrorem & metū incusserunt filius israel: quasi nō possent expugnare chananeos: unde illi in desperationē adducti cōsilio inito decreperūt redire in ægyptu: Moyse & Aaron interēpto: qre iratus nō eos sed filios eorum terrā repromissionis iraturos populos at p. xlianos i deserto p. dixit esse morituros. cap. xiiii. car. xxiiii.

¶ Incipit Liber quartus.

¶ Bellu hæbreorum absq noticia Moyfes cōtra chananeos gestu: atq deuictu. cap. i. car. xxv.

¶ Seditio chore & plebis cōtra Moysem & fratrem eius de sacerdotio. cap. ii. car. xxv.

¶ Quemadmodu Moyles iituit decimas dare leuitis & sacerdotibus: & de morte Marce & Aaro primi sacerdotis domini: cui successit Eleazarus filius ipsius. cap. iii. car. xxvii.

¶ Quemadmodu cōmiserunt seon & oreges amorreorum bellu: uicitq eos Moyfes & filii israel. terras eorum & ciuitates tenentes & hereditare possidentes. cap. iiii. car. xxvii.

¶ De balach moabitæ rege: seu de Balaam ppheta cuius asina humana loquela usa est: q post benedictiones qbus benedixit filius israel consiliu dedit balach qualiter seduceret populū p mulieres madianitas: & de ultione quæ secuta est: & seductps hæbreos: & seductores madianitas: & ubi Moyfes iosue successorem sibi constituit. cap. v. car. xxvii.

¶ Moyfes alloquitur populum ante mortem suam: & tradidit ei librum legis: & quemadmodu ab hominibus est ablatu. cap. vi. car. xxix.

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

Incipit Liber quintus.

Quo Iesus duxit hæbreos exercitū: & dū pugnasset cōtra chananeos: & deuicisset terrā eorū p fortēs funiculorū ē ptitus: & de morte ipsius iosue: & pōtificis eleazari. Cap. i. Car. xxxiii.

Quo moriete duce: filii israel foelicē aliqto tpe pugnaueret cōtra chananeos. c. ii. car. xxxv.

Quo procedente tempore israhelite transcidentes patrias leges ad grādes erumnas deducti sunt: & seditione facta: adinuicē pugnauerūt: huiusmodi causā pro qua deleta est tribus beniamin præter ducentos uiros. cap. iii. car. xxxvi.

Quo post hanc afflictionē israhelite rursus ipie agentes: opprimunt a chananeis: & a cursato rege assiriorū cui seruiert ānis octo sed postea libertas eis restituta est p Zenizē restituta beli filiū: principāte ānis quadraginta: q apud finicas dicitur iudex. cap. iii. car. xxxvii.

Quo rursus populus noster annis .x. & octo seruiert moabitis: & a quodā Aoth noie seruitutē priuatus sit eo principatum annis .lxxx. tenente. cap. v. car. xxxviii.

Quo chananeis eos in seruitutē redigētibz p annos .xx. liberati sunt per barachū & deborā: qui eorum principes fuerunt. cap. vi. car. xxxviii.

Quo pugnātes amalechite cōtra israhelitas uicerūt: eorūq puinciā afflixerūt ānis septē quos liberauit dominus p gedeon: q sup populum fuit annis quadraginta. cap. vii. car. xxxviii.

Quo Abimelech filius Gedeonis ex cōcubina mortuo patre arripuit principatū: interfecit cūctis fratribz suis excepto uno: & de pōena quā exsoluit p fraterna cāde. cap. viii. car. xxxviii.

Quo israhelite relinquentes legem dei opprimunt ab ammonitis: quos liberauit dominus per septē galaaditem qui tenuit principatū per sex annos. cap. ix. car. xxxviii.

Prænunciatio natiuitatis Sanson: & fortitudo eius: & quantorum malorum auctor fuerit palestinis. cap. x. car. xxxix.

Post mortē Sāson p̄fuit israhelitis beli sacerdos & de no emi uxore elimelech: seu de ruth moabitide: quā duxit uxore boos: pater obed patris iesse: patris Dauid. cap. xi. car. xli.

De ortu samuel pphetæ: q p̄dixit cladē israheliticā: filiorū beli sacerdotis pditionē. c. xii. ca. xli.

Quo filii israhel pugnātes cū palestinis celi sunt: filii beli sacerdotis i bello pereūt: arca dei capta abducit: ipse sacerdos cōpto qd factū est: de sella corruēs: mortuus est: cū tenuisset principatū xl. annis. Continet hic liber tēpus ānoz quadringentoz septuaginta sex. cap. xiii. car. xli.

Incipit Liber sextus.

Interitus Palestinorum & terræ eoz: per iram dei propter arcam quā ab eis fuerat capta: & quemadmodum eam remiserunt ad hæbreos. Cap. i. Car. xli.

Quemadmodum Palestinorum exercitus super eos uenerit: & de uictoria hæbreorum: quam ducatu Samuelis prophetæ adepti sunt. cap. ii. car. xli.

Quod Samuel pp senectutē esse infirmus: suis filiis res despēandas iniūxit. cap. iii. car. xli.

Quod dū illi principatū bene nō regerent: populus per irā petiuit regem. cap. iii. car. xlii.

Prælium Saul sup āmonitaz gentē: & uictoria hostiūq uastatio. cap. v. car. xlii.

Quēadmodū denuo Palestini pugnantes deuicti sunt ab hæbreis. cap. vi. car. xlii.

Bellum & uictoria Saul cum Amalechitis. cap. vii. car. xlii.

Quia præuaricante Saul mandata prophetæ Samuel: alius rex Dauid iubente deo latenter est factus. cap. viii. car. xli.

Quēadmodū denuo pugnauerūt Palestini aduersus hæbreos adhuc regnāte Saul & monomachia dauid cū golia: q palestinoz erat eximius: eiusq pēprio & defectio palestinoz. c. ix. car. xli.

Quēadmodū miratus Saul fortitudinē Dauid: ei suā filiā copulauit. cap. x. car. xli.

Quēadmodū post hæc suspectū Dauid sibi rex Saul p̄mire festinauit. cap. xi. car. xli.

Quia sæpius Dauid per Saul periculum mortis passus effugit: & secundo eum super se ueniētem habens potestatem noluit interficere. cap. xii. car. xli.

Quemadmodum castrametantibus Palestinis: iterum hæbrei bello deuicti sunt: & rex eorum Saul pugnando mortuus est una cum filiis. cap. xiii. car. xli.

Incipit Liber septimus.

Quomodo Dauid quidē super unam tribum in Ebron ciuitate regnauit: & super aliam multitudinem filius Saul. Cap. i. Car. li.

Quia eo interfecto dolo amicorum omne regnum Dauid accepit. cap. ii. car. li.

Quo obsidens Hyerosolimā Dauid: & capiēs ciuitatē: expulit qdē ex ea chananeos: & iudæos in ea constituit: & de amicitia facta inter ipsum: & irā tyri regem. cap. iii. car. li.

Quod secūdo pugnantes contra se palestinos i hyerosolimis uicit: & de arca dei decariathiaz a iii

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

fm in hyerosolimam deducta.

¶ Pugna quā habuit Dauid contra Palestinos & moabitas: & adrazarum regem: & damascenos: atq; uictoria: & de amicitia facta inter ipsum & thou regem. cap. iiii. car. lii.

¶ Quō contra amonitas: & mesopotamios pugnauerit ac prauauerit. cap. v. car. liii.

¶ Quomā Dauid concubuit cū bethlameæ uxore uriae: & ipsum uriam fecit occidi gladio suo. cap. vi. car. liiii.

¶ Quomā de uerbo nathan ad eum missi pro peccato quod cōmiserat. cap. vii. car. liii.

¶ Quoniam ammon filius Dauid mixtus est sorori suæ thamar: pro qua re absolon frater eius interfecit eum: & de fuga absolon: & reuocatione ipsius ad patrem. cap. viii. car. lii.

¶ Quō Dauid domesticis contra eum seditionē facientibus a filio sit expulsus: uero dū pugna- ret cōtra suum patrem absolon cum exercitu suo deperit. cap. ix. car. lvi.

¶ Quō post mortem absolon Dauid reuersus est ad regnū: & ad sedem regni hyerosolimā: & de seditione quā mouit contra eum seba filius bochri. cap. x. car. lvii.

¶ De expiatione sceleris: qđ cōmiserat Saul in gabaonitas: cuius cā facta est fames in puincia: & de filiis aduersus palestinos sceleriter gestis: seu de fortibus Dauid. cap. xi. car. lvii.

¶ Quomodo rex Dauid iussit dinumerare populum contra mādatum domini: & de plaga: quæ secuta est transgressionem. cap. xii. car. lviii.

¶ Rex Dauid sceleriter riuēs in regno salomoni filio mādauit de ædificatiōe tēpli & quātā ma- teriā ei auri & argenti lapidūq; p̄ciosos p̄parauerit ad tēpli ædificium. cap. xiii. car. li x.

¶ Quō rex Dauid senex factus & frigidus per adolescentulā uirginem noie ab om̄g calefactus est & de adonia filio Dauid qui usurpauit sibi imperium: & quoniam Salomon unctus est in regem iubente Dauid patre eius: cui rursus mandauit ædificationem templi: dans ei descriptionem & cō- stitutionem ædificii. cap. xiiii. car. lix.

¶ Rex Dauid sc̄s se moriturus: & uocās filiū suū Salomonē: plenius instruxit eū de obseruatione mandatorū dei: & de his quos nouerat p̄cna dignos: post hoc mortuus est & sepultus a filio suo Salomone: & multæ diuitiæ cū eo sunt reconditæ. cap. xv. car. lix.

Incipit Liber octauus.

¶ Quomodo Salomon suscepit regnum: & peremit. Cap. i. Car. lxi.

¶ De sapientia eius & intellectu: atq; diuitiis. cap. ii. car. lxi.

¶ Quō primus in hyerosolimis ædificauit templum: & de prauaricatione qua prauaricatus est circa senectutem: simul & de obitu ipsius. cap. iii. car. lxii.

¶ Quō subiectos quendā hieroboā fecerūt sibi regē decem tribus recedētes a domo Dauid: & in duabus tribubus regnauit filius Salomonis roboam. cap. iiii. car. lxvi.

¶ Quia selāch ægyptios rex castrametatus est cōtra hyerosolimam: & ciuitate deuicta: diuitias eius transiugrauit in ægyptum. cap. v. car. lxvii.

¶ Bellum hieroboā regis israhel cōtra filiū roboā abiā: & triūphus abiæ. cap. vi. car. lxviii.

¶ Quia generationē oēm hieroboā qđ noie baasā p̄mēs: ipse tenuit p̄cipatū. cap. vii. car. lxviii.

¶ Bellū æthiopū cōtra hyerosolimam: regnate sup̄ eos asā: & cades æthiopū. cap. viii. car. lxviii.

¶ Quia ḡstōe baasā p̄pta: regnauit sup̄ israelitas amari: & post eū fili⁹ eius achab. cap. ix. car. lxix.

¶ Quomodo regnante Achab prophetauit Helyas: & de signis quæ fecit: & quia discipulum elegit Elizeum. cap. x. car. lxix.

¶ De morte naboth & agri eius possessiōe iniusta: & qđ adath damasci & syriæ rex secūdo Za- hab pugnauit & uictus ē: & de religiōe seu gloria iofaphat regis hyerosolimog. cap. xi. car. lxx.

¶ Quō Achab cōtra syros pugnādo deuictus est: & ipse disperit. cap. xii. car. lxxi.

Incipit Liber nonus.

¶ Quemadmodum castrametatus est iofaphat contra moabitas: & domino pugante mira- biliter sine p̄lio uicerit eos. Cap. i. car. lxxi.

¶ De ochozia rege israhelitag: seu de mirabilibus heliæ prophetæ: & qđ sublat⁹ est ab homi- nibus: relinquens discipulum Elizeum. cap. ii. car. lxxii.

¶ Rex iorā rex iofaphat: & rex idumæ castra mouētes cōtra moabitas: depopulati sunt terram eorū: & de morte iofaphat: seu de mirabilibus helysei prophetæ. cap. iii. car. lxxii.

¶ Castra syrog & damasci cōtra iorā regem israhelitag: & quō ipse obsessus in samaria piculum famis & obsidionis inopinabiliter & mirabiliter euitauerit: & de morte adezer regis damasci: cui successit azahel seruus eius: qui multis malis affectit israel. cap. iiii. car. lxxiii.

¶ Quō equocus regis israel iorā rex hyerosolimog: iterum apice potitus post iofaphat & fratres & paternos amicos occidit: qđ faciente iniquitate idumæa recessit ab eo: & irruentibus sup̄ eū ara- bis: domus eius uxores & filii p̄ter corruerūt: postq̄ calamitatē & ipse mortuus est: cui successit fi-

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

lius q. solus euaserat: nomine ochozias alias ahazias,

cap. v. car. lxxiii.

¶ Quia ioram rex israel mortuus est a principe equitatus nomine hieu interfectus: simul & hyerolimoge rex ochozias alias ahazias: qui hieu mortuo ioram regnauit in samaria: & exterminauit domū ahab: & culturam baal cum sacerdotibus eius: quare accepit repromissum: filios eius esse regnuros usq. in quartam generationem.

cap. vi. car. lxxiiii.

¶ Quia ahab regis filia noie athalia: alias otholia: post mortē filii sui ochozia hyerolimim impetrauit: quā interficiēs pōtifex ioiadas: filiū ochoziae ioas constituit regem.

cap. vii. car. lxxv.

¶ Castra azael regis damascenog sup israelitas: & quemadmodū uastata eog. puincia & ciuitate samaria: rursus post breue tēpus castrametatus cōtra hyerolimimas: multasq. pecunias ab eorum rege pēpiens: remeauit in damascū: & de morte helysei prophetæ: seu de uirtute quā ostēdit post mortem: in mortuo suscitato.

cap. viii. car. lxxv.

¶ Quia amasias hyerolimoge rex castrametatus cōtra idumeos & amalechitas: deuicit eos: & de contemptu ipsius in dominum.

cap. ix. car. lxxvi.

¶ De uindicta quæ secuta est eum per ioas regem israelitæ: qui pugnans deuicit eum: & captū duxit hyerolimam: ubi destructa parte muri: & ablatis thesauris: regem a captiuitate resoluit: & regressus est samariam.

cap. x. car. lxxvi.

¶ Bellum hieroboā regis israelitæ cōtra syriā: & historia ionæ pphetæ: & de ozia filio amasie rege hyerolimoge: quō gentes in circuitu positas subiugaret: & quam clarus fuerit: q. tamen ueniciens sibi honorē pontificali lepra percussus est: & deficiens obiit.

cap. xi. car. lxxvi.

¶ De malis quæ puenerūt israelitis sub diuersis regibus: a diuersis regibus assyriog: & de ioathā ozia filio rege hyerolimoge: & de pphetia naum prophetæ.

cap. xii. car. lxxvii.

¶ De malis q. passus est rex achaz arasin rege syriæ: & phaceia rege israel: q. re misit nūcios ad regem assyriog petens ab eo solatiū: q. ueniens damascū cōpit: rasin regē eius occidit damascenos trāstulit: & assyrios in damasco constituit israelitas quoq. grauer afflixit.

cap. xiii. car. lxxvii.

¶ Quia rex assyriog ozia regē israel fecit sibi tributariū: & de ezechia filio achaz rege hyerolimoge q. iustus fuerit & religiosus: & quia spreuit regem assyriog.

cap. xiiii. car. lxxviii.

¶ Quomō salmanazar rex assyriog castrametatus contra samaria: annis tribus eam obsidēs cōpit: regem eius ozia captū abduxit: decem tribus de terra israel transmigravit: in mediam & perli-dam gentes alienigenas posuit in samaria.

cap. xv. car. lxxviii.

¶ Incipit Liber decimus.

¶ Bellū regis assyriog Sēnacherib cōtra hyerolimā: & Ezechia regis oppōitio.

cap. i. car. lxxix.

¶ Quemadmodum deperit assyriorum exercitus una nocte: & rex eorum domi reuersus. filiorum inlidis interemptus est.

cap. ii. car. lxxix.

¶ Quomō Ezechias infirmatus usq. ad mortē q. decem annis adiectis sibi a domino supuixit cū pace degens postea defunctus reliq. successorem regni manassen.

cap. iii. car. lxxix.

¶ Quia castrametati contra eum chaldei & babylonii reges: & captum agentes duxerunt in babyloniam: & multo tempore ibidem retinentes: miserūt rursus eum in regnum & de iosia regem quem religiosus & iustus fuerit.

cap. iiii. car. lxxx.

¶ Quomodo ægyptiog regem Nechaon agentem exercitum cōtra babylonios: & p iudāā iter faciētem prohibuit rex iosias: pugnaq. cōmissa uulneratus reductus in hyerolimam defunctus est: cuius filium ioacham regem hyerolimite fecerunt.

cap. v. car. lxxxi.

¶ Quemadmodū congressus est Nechaon contra babylonie regē circa Eufratē fluuiū: & reuertens in ægyptū: uocatum ad se ioachā regem hyerolimoge filiū. iosia uinctū duxit in ægyptū. fratrē uero eius Helyachim i hyerolimim cōstituit regē: murās ei nomē ioachi.

cap. vi. car. lxxxi.

¶ Bellum Nabuchodonosor regis babyloniorum cōtra Nechaon regem ægypti: quo deuicto: & omni syria sibi subiugata: quæ ante sub rege ægypti erat: uenit hyerolimam: & regem eius ioachim fecit sibi tributarium.

cap. vii. car. lxxxi.

¶ Quō tertio āno post discessū regis babylōis: ioachi denuo ægyptios ē secutus: cui pphetauit hieremias de pditōe sua & citatis futura p regē babylōis: q. & euenit: nā nō post multū tps Nabuchodonosor castrametatus cōtra eū: & susceptus itra citatē: ioachi qdē pemit: filiū uero eius ioachi cōstituit regē: & multos captiuos duxit i babylonē: iter quos erat ezechiel ppheta.

cap. viii. car. lxxxii.

¶ Quō pnia ductus rex babylōis: eo q. ioachi fecisset regē: missō exercitu: eū i hyerolimim obse-dit: q. accepto iureiurādo: ut nihil pateref mali: nec ipse: nec istas matrē & amicos tradidit obsides: sed rex babylōis rupit iusiurādū: nā regē cū matrē & amicis: simul ēt cū oī inuētute ciuitatis uin-ctū pcepit ad se adduci: patrū uero eius sedechiā regē cōstituit in hyerusalē.

cap. ix. car. lxxxii.

¶ Quomodo etiā hunc audiens ægyptiis præbere solatia: & amicitias cū eis habere castrameta-tus contra hyerolimam: forti eam obfessione cōpit: & incēso templo sedechiam & populū mi-grauit in babyloniam: in qua transmigratiōe fuerunt: Daniel: Ananias: Azarias: Misael: uasa quoq. sancta: quæ erant in ministerio templi asportata sunt.

cap. x. car. lxxxii.

a 1111

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

¶ Quomodo Godoliam præfecit prouinciæ rex babylonis: quo percusso a quodam ismaele: timentes reliquæ israel regem babylonis: intrauerunt ægyptum quod nõ cessit eis in prosperum: nam rex babylonis post tempus itrauit ægyptum cum manu ualida: & subuertit eam: iudeos uero qui illo fugerant captiuos duxit in babyloniam. cap. xi. car. lxxxii.

¶ Visio somniorum Nabuchodonosor: & interpretatio eorum per daniellem: trium quoq. puerorum in fornacem immissio: sed nulla lesio. cap. xii. car. lxxxiii.

¶ Regem babyloniorum inuicem successio: & per mortem ablatõ regni babylonici sub Balthazare per Cyrum & Darium subuersio. cap. xiii. car. lxxxiiii.

¶ Daniel sub Dario in lacum leonum immissio: sed nulla lesio honor & claritas Daniel & prophetiæ eius. cap. xiiii. car. lxxxv.

¶ Incipit Liber. XI.

¶ Qualiter Cyrus persarum rex iudeos a babylonia ad propriam redire terram: & templum reedificare præcepit: dans eis pecunias. Cap. i. Car. lxxxvi.

¶ Quõ prohibuerunt eos p̄sides regis: templũ reedificare impediētes. cap. ii. car. lxxxvi.

¶ Qualiter defuncto Cyro filius eius Cambises accipiens regnũ interdixit omnino iudeis templum reconstruere. cap. iii. car. lxxxvi.

¶ Quia Darius rex Persarum Istaspis filius honorauit gentem iudeorum: & templum eius ædificauit. cap. iii. car. lxxxvi.

¶ Quia post ipsum filius eius Xerxes familiariter iudeos tractauit. cap. v. car. lxxxviii.

¶ Quomodo regnante Artaxerxe: gens iudaica p̄ene cuncta deleta est. cap. vi. car. lxxxix.

¶ Qualiter Vagosus dux Artaxerxis: iunioris multa in iudeos iniuriosa misit. cap. vii. car. xcii.

¶ Quanta iudeis rex macedonũ Alexander bona fecit: postq̄ iudæa obtinuit. cap. viii. car. xcii.

¶ Incipit Liber. XII.

¶ Ut Ptolomæus filius Lagi fraude uel dolis capiens hyerosolimam uel iudæam multos migravit ad ægyptum. Cap. i. Car. xciii.

¶ Qualit̄ filius eiusdẽ Ptolomæi q̄ Philadelphus appellatus ẽ: leges iudeorũ i græcã trãtulit liqua: multosq. captiuos eleazaro p̄icipi sacerdotũ dõauit: & ornãmẽta deo dõauit. c. ii. car. xciii.

¶ Quemadmodum honorauerũt reges Alia gentem iudeorũ: ciuesq. multos ex ipsis in subiectis suis ciuitatibus statuerunt. cap. iii. car. xciv.

¶ De infelicitate iudeorum quam postea emendauit Ioseppus filius Tobia: componens amicitias cum Ptolemæo cognomine epiphane. cap. iii. car. xcvi.

¶ De amicitia lacedæmoniorũ factis cũ Onia p̄cipes sacerdotũ iudeæ gētis. cap. v. car. xcvi.

¶ Seditio potentium in inuicem iudeorum: quorum quidam trãsierunt ad Antiochum epiphane leges patrias relinquentes: ipse autem Antiochus exercitum ducens: & hyerosolimam ciuitatẽ: templumq. uastauit. cap. vi. car. xcvi.

¶ Qualiter uetante Antiocho iudeos patriis uti legibus: mathathias filius Ioannis regem contempsit: & ducem Antiochi interemit. cap. vii. car. xcvi.

¶ De morte mathathia: qui ualde senex defunctus: filiis suis gubernationem reliquit: ex quibus Iudas machabeus principatum adeptus: adiuuantibus fratribus inimicos a prouincia expulit: trãgressores iudeos puniuit: terram suam ab omni malo purgauit. cap. viii. car. xcix.

¶ Quemadmodum duces Antiochi Appollonius & Seron congressi cum Iuda: uicti interierũt: & quia Antiochus lisiæ cuidam gubernationem regni relinquens: ipse abiit in Persidam congregare pecunias. cap. ix. car. xcix.

¶ Quemadmodum Georgia uel lysiæ exercitus contra Iudam ueniens uictus periit: post quem triumphũ Iudas ingressus hyerosolimã: templum purgauit: altare statuit: hostias deo immolauit: cum iam tres anni p̄terissent uiolationis templi sub antiocho. cap. x. car. xcix.

¶ Ut Iudas bellũ gerẽs cõtra idumeos & cõtra amonitas triũphãs subiecit eos. cap. xi. car. c.

¶ Qualiter Symon frater eius militans cõtra Tyros ac Ptolomaidẽ edomuit eos: & quia ipse Iudas bis congressus cum Timotheo duce antiochi fortiter triumphauit. cap. xii. car. c.

¶ Qualiter antiochus nomine Epiphanes apud persas defunctus est. cap. xiii. car. c.

¶ Quemadmodũ antiochus eupator successit patri in regnũ: militiã cõtra iudeos cũ lysiã pducens iudã in templo conclusit: multosq. obsidionis tpe trãfacto: audita fama inuasionis regni sui p̄ Philippum quẽdam amicitias cũ Iuda fecit: & ita decenter ab iudæa discessit. cap. xiiii. car. c.

¶ Demetrius Seleuci filius fugiens a roma: & perueniens tyrum: imposuit sibi diadema: interfecto Antiocho eupatore: cum duce suo lysiã: & de bachide quem misit Demetrius cum exercitu comprehendere iudam. cap. xv. car. ci.

¶ Qualiter dux nicanor post bachidẽ destinatus aduersus iudã: cũ exercitu p̄iit. cap. xvi. car. ci.

¶ Iudas mittẽs romã: rogabat p̄ nũcios: romãos sibi auxiliares eẽ & amicos. cap. xvii. car. ci.

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

(Quod rursus post mortem nicanoreis ad iudæam bachides transmissus triumphauit: & quē admodum pugnans prostratus est. cap. xviii. car. cii.

Incipit Liber. XIII.

(Qualiter Ionathas frater Iudæ: defuncto eo ducatu suscepit. Et quē admodum bachidē debellans: facere eū amicitias secū: & a prouincia coegit abscondere. Cap. i. Car. cii.

(De alexandro epifanis antiochi filio ueniēte a syria: & ducēte bellū cōtra demetriū. Et quē admodum demetrius legationē ad Ionathā trāsmittēs: cōponit cū eo amicitias: donaq; ei multa p̄buit. c. ii. car. cii.

(Quomodo Alexander hæc audiens: & uincens Demetrium principem sacerdotum Ionathan ordinauit. cap. iii. car. ciii.

(De amicitias Oniæ cū Philometore Ptolomæo: p̄ idem factis rēpus: & ut ædificauit templum quod Oniæ dicit: secundū illud quod hyerosolimis erat. cap. iiii. car. ciii.

(Quē admodum Alexander. defuncto Demetrio: accepit regnū Syriæ: iūcta sibi in matrimoniu filia p̄tolomæi: & q̄a amicitias cū Ionatha faciēs magnificæ eū honorauit. cap. v. car. ciii.

(Vt Demetrius Demetrii filius: nauigans in Syriam a Creta cū exercitu conturbauit Alexandrum fama aduentus sui. Et de Appollonio duce Alexandri: qui bellū mouit aduersum Ionathan: ipso tamen Ionatha triumphum obtinente. cap. vi. car. ciii.

(De insidiis quas Alexander parauit Ptolomæo: quas deprahendens Ptolomæus: iratus ablata eius matrimonio filiam suam iunxit Demetrio filio Demetrii cū quo etiam duxit exercitū cōtra Alexandrum: quo deuictō ipse quoq; perit. Demetrio a sye principatum obtinente: q̄ & amicitias fecit cū Ionatha: confirmans ei principatū sacerdotii. cap. vii. car. ciii.

(De triphone apameno: qui bellans contra demetriū: antiocho filio Alexandri tradidit principatum componens amicitias cum Ionatha. cap. viii. car. ciii.

(Quemadmodum Triphon demetrio a parthis capto: contra foedus fraudibus Ionathan comprehendens interfecit. Fratremq; eius Symonem cui gens iudæorū principatum tradidit: fraudibus circumuenire uolens minime præualuit. cap. ix. car. ciii.

(Quō Triphon occiso Ionatha: perfidus existēs antiocho Alexandri filio: qui Theos nominabatur: ipsum interfecit: & obtinuit principatū eius: cuius insolentiam declinans exercitus cōtulit se ad Cleopatram uxorem Demetrii: quæ uiduata morte eius: fratrem ipsius Antiochū q̄ pius dicebatur: ad nuptias suas & ad imperium inuitabat. cap. x. car. ciii.

(Quō Antiochus cognomēto pius: potius nuptiis Cleopatæ uxoris fratris sui demetrii: & crescens indies: exercitum produxit aduersus Triphonē: quē obsidens in dora castello: accepit auxilium & solatū a Symone principe sacerdotū: & de morte Triphonis. cap. xi. car. ciii.

(Quē admodum Triphone interēpto: Antiochus oblitus beneficiorū Symōis Cendebeū cū exercitū misit ad expugnandū eū: quē tamē Symon pugnās fortiter deuicit. cap. xii. car. ciii.

(Quod a genero Ptolomæi in conuiuio dolo pemptus est Symon. Ptolomæus at uinciēs uxorem: & duos filios eius: principatū ipse tenere conatus est. cap. xiii. car. ciii.

(Vt nouissimus filiorū Symonis Hyrcanus ducatum accipiens: obsedit multo tempore Ptolomæum in castello quod dragon uocatur. cap. xiiii. car. ciii.

(Quemadmodum Antiochus exercitū ducens contra Hyrcanū: castra soluit: accipiens ab Hyrcano talenta tricenta: & amicitias cū eo composuit. cap. xv. car. ciii.

(De Hyrcani militia post mortem Antiochi apud parthos defuncti cōtra Syriam: & q̄ multas potentes ciuitates obtinuit. cap. xvi. car. ciii.

(De amicitias Alexandri Zabine cognomē cū hyrcāo: & quō deuictus ab hyrcāo Antiochus cizicenus amisit iudæā: & de foelicitate uel pace iudæorū hyrcāo principatū agēte. cap. xvii. car. ciii.

(Quod defuncto Hyrcano: filius eius Aristobolus suscipiēs principatum: primus sibi diadema imposuit: fratribus suis præter Antigonū in uincula cōiectis: qui etiam matrem suā uinculis & penuria cōsumens: ipsum quoq; Antigonū fratrem suū quem consortem regni habebat accusationibus inuidorū alienatus ab eo iussit interfici. cap. xviii. car. ciii.

(Quemadmodum defuncto Aristobolo: frater eius Alexander succedens in principatu: contra Syriam & phenicem: & Arabiam exercitum ducens: multas gentes subegit: & de p̄tolomæi latini contra Alexandrum pugna & uictoria. cap. xix. car. ciii.

(Quō pugnans Demetrius euerus contra Alexandrum uicit eum. cap. xx. car. ciii.

(Antiochi q̄ liber pater dicebat militia cōtra iudæā: itēq; plium Arethe regis cōtra Alexandrū quē & deuincens: cū pactis a iudæa discessit: & de morte alexandri. cap. xxi. car. ciii.

(Quemadmodum post alexandri mortem uxor eius alexandra imperiū per nouē annos rexit: & uiuens cū pace gloriaq; defuncta est. cap. xxii. car. ciii.

Incipit Liber. XIII.

(Quemadmodum post mortem Alexandræ nouissimus eius filius Aristobolus: contra Hyrcanum fratrem pro regno bellauit. Cap. i. Car. cxl.

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

- (De antipatro patre herodis q iuabit patre Hyrcani: aduersus aristobolū. cap. ii. car. cxi.
 Cum suscepisset hyrcanus exercitū: & contra aristobolū produxisset: & i pugna uicisset: ad hie
 tosolima eū psecutus est: ubi cū exercitu obsidebat ciuitatē. cap. iii. car. cxi.
 Qualiter Scour ab armenia magnus Pompeius ad partes syriae transmisit & q legati uenien-
 tes Hyrcani & Aristoboli: auxilia perierūt. cap. iiii. car. cxii.
 Quēadmodū Aristobolus cū intellexisset Pōpei cōsiliū: ad sua discessit: aduersus quē indignatus
 Pōpeius exercitū pduxit: & Aristobolū in alexadriū castellū fugauit. cap. v. car. cxii.
 Quēadmodū aristobolus grauer serens q pter spem sibi a pōpeio enenisset: bellū pauit sed
 postea poenitēs pacē postulauit: pecunias offerens: quas tamē minie soluit. cap. vi. car. cxii.
 Qualit irritatus pōpeius aristobolū ligauit: & ad ciuitatē obsidēdā accessit. cap. vii. car. cxii.
 De modestia pōpei & religiositate: qa nullatenus passus est tangere tēpli pecunias: licet multae
 fuissent: & qa aristobolū romani uictū cū filiis perduxit. cap. viii. car. cxii.
 De modestia pōpei & religiositate: qa nullatenus passus est tēgere tēpli pecunias: licet multae
 fuissent: & qa aristobolū romani uictum cū filiis perduxit. cap. ix. car. cxiii.
 De scauro q militiā cōtra petrā urbē tunc regnū arabū absentē produxit. cap. x. car. cxiii.
 Quēadmodū Aristoboli filius Alexander fugiēs Pompeiū ad iudāā puenit: ubi multo exerci-
 tu cōgregato: bellū contra hyrcanū & antipatrū produxit. cap. xi. car. cxiii.
 Quēadmodum cum flexisset Alexandrum mater sua tradere se cum castellis: gabinus ale-
 xandrum dimisit. cap. xii. car. cxiii.
 De aristobolo qui cum a romana ciuitate ad iudāam fugisset: tentus a gabiniō: rursus capti-
 uus transmissus est. cap. xiii. car. cxiii.
 De crassi successoris gabini contra parthos expeditione & ascensus eius in iudāam: pecunia-
 rumq; templi de populatione. cap. xiiii. car. cxiii.
 Ut Cēsār Aristobolum soluere cupiens: & cum duobus agminibus in iudāam transmittere a
 pompeianis ueneno necatus est. cap. xv. car. cxiiii.
 Qualiter scipio alexandrum aristoboli filiū securi percussit. cap. xvi. car. cxiiii.
 De expeditione cēsaris ad aegyptum: & quemadmodū auxiliū ei Hyrcanus & Antipater dedis-
 sent: iudaeosq; auxiliares ei fecissent. cap. xvii. car. cxiiii.
 Quēadmodū antipater cū bene pugnasset: amicitia cēsaris acquisiuit. cap. xviii. car. cxiiii.
 Ut cēsār antipatro tutelam iudaeae credidit: & epistolae cum senatusconsultu de amicitia iu-
 daeorum directe sunt. cap. xix. car. cxiiii.
 Qualiter antipater filiis suis Hyrcano & herodi gubernationē habēdā pmisit. cap. xx. car. cxv.
 Quēadmodū sextus cēsār cognatus magni cēsaris dona cōpisset ab herode ducae galileae
 & maximū cum inferioris syriae principem ordinauit. cap. xxi. car. cxv.
 Ut cassius defuncto cēsare cū contra iudāam ascendisset: & prouinciā deuastasset septingēta
 talenta ab eis exegit: & qualiter Herodes pactiōne pecuniage cassio studiosus apparuisset: & mors
 Malchi: q contra Herodem seditionem excitauit. cap. xxii. car. cxvii.
 De morte legatorū iudaeae: qui cū ad Antonium post uictoriā macedonicā: i syriā uenissent:
 indignantem inuenerunt: q Herodem accusarent. cap. xxiii. car. cxviii.
 De expeditione Parthorum contra Syriam: per quam Aristoboli filius Antigonus regno
 restituitur. cap. xxiiii. car. cxviii.
 Quēadmodum Herodes cū romam uenisset: multasq; pecunias promississet: & a senatu uel
 Cēsare rex iudaeae pronuntiatus est. cap. xxv. car. cxix.
 De nauigio Herodis ab Ytalia in iudāam: pugnaq; contra Antigonom: militiaq; romana: &
 Sylano ducae. cap. xxvi. car. cxix.
 Quēadmodū hyerosolimā fossio uel herode obsidētibz: antigonus iteriit. cap. xxvii. car. cxxi.

Incipit Liber XV.

- (Qualiter capta ciuitate per Sossium & Herodem: Antonius quidem Antigonom in Antio-
 chia interimisset: Herodes autem quadragintaquinq; ex amicis illius primates Hyerosolimorum
 reuersus extinxerit. cap. i. car. cxxi.
 Quomodo Hyrcanus primus rex iudaeorum: & princeps sacerdotum a pthor um rege arfacae
 dimissus: ad Herodem reuersus est. cap. ii. car. cxxi.
 Quēadmodum Herodes Aristobolum uxoris suae mariannae fratrem: principem sacerdotū
 ordinauit: & paulopost occidit. cap. iii. car. cxxii.
 De cleopatra: ut iudaeorum & arabum regnis isidiata: partem eorum ab Antonio postulauit:
 & ad iudāam peruenit. cap. iiii. car. cxxiii.
 Quēadmodum Herodes debellasset aretham tempore quo Antonius a cēsare in antiochia
 pugna deuictus est. cap. v. car. cxxiii.
 De terremoto per iudāam facto: & internitione hoīum uel iumentorū: & de sermōe Herodis
 quē ad iudaeos de instauratione belli contra arabas fecit. cap. vi. car. cxxiiii.

DE ANTIQ. VITATIBVS TABVLA

(Quemadmodū herodes necario pfecturus ad cæsare uictorē: hyrcanū extitit. c. vii. car. cxxiii.
Qualiter a Cæsare regnum accepisset: cui per Syriam in ægyptum eunti aduersus Antonium
& Cleopatram iussuptionem parabat. cap. viii. car. cxxv.

(Quemadmodū Herodes cū in ægyptum puenisset a Cæsare multipliciter honorat: & de inter
fectione uxoris suæ: uel aliore de genere hyrcani: & de miris constitutionibus: constructionibus:
adinuentionibus: more gentilitio: quibus corrupit legem iudaicam. cap. ix. car. cxxv.

(De fame p iudæā & syriam facta: & ut seruauit populos & ciuitates herodes: & rursus mira &
clara opera eius seu foelicitas: & de esseno quodā q diuinatiōis habuit noticiā. cap. x. car. cxxvii.

(Qualiter téplum post sexcētos annos deposuit: & aliud duplū condidit. cap. xi. car. cxxviii.

Incipit Liber. XVI.

(Quemadmodū Herodes filios suos Alexandrū & Aristobolū de Roma in domū suā redu
xit: q reuersi iudicare cogitabāt mortē matris suæ i Salomæ & cæteris quoq; accusatione mater
eagē dānata fuit: & qā pater eorū hoc dissimulās: uxores nobilissimas eis iūxerit. Cap. i. car. cxxix.

(Qualiter Herodes ad Agrippam ueniens: inuitauit eum ad iudæam uenire: & profectio agrip
pæ ad Oniam. cap. ii. car. cxxix.

(At Herodes multis nauigationū circuituionibus secūdo uenit ad agrippā. cap. iii. car. cxxix.

(Interpellatio iudæorū ad agrippā i onia pferre herodē: de qbus græcos accusabāt. c. iiii. car. cxxx.

(Quemadmodū agrippa confirmauit eis leges: Herodesq; ad ppria rediit. cap. v. car. cxxx.

(Qualiter allocuturus est Herodes Hyerosolimitas: & quartam partem eis fiscalium præteriti
anni concessit. cap. vi. car. cxxx.

(Vt perturbatio domus Herodis facta est: Alexander & Aristobolus filii Herodis indignationē
habentes aduersus Salomæ sororem regis: & ferora fratrem eius: propter mortem matris suæ: &
illi econtra maluolis in eos accusationibus utentes. cap. vii. car. cxxx.

(Quemadmodum Herodes indignatus filiis Alexandro & Aristobolo: præposuit eis antipatrū
depriuata uxore gentium: ipsos autem ad Cæsarem deducens accusauit. cap. viii. car. cxxx.

(De Alexandri satisfactione coram cæsare: & reconciliatione cum patre. cap. ix. car. cxxxi.

(Quemadmodum Herodes celebrauit quinquennale certamen in honorem cæsaris: & mira
uel clara opera eius. cap. x. car. cxxxi.

(Oppressio iudæorum per asyā & lybiā: & legatio ipsorum pro hoc ad cæsarem: exemplar
quoq; Cæsaris & agrippæ: quod pro ipsis ciuitatibus scripserunt. cap. xi. car. cxxxii.

(Quemadmodum egens Herodes pecuniis: descendit ad sepulchrum dauid: & terrore imaginū
terrītus: tumultum desuper statuit: & rursus de perturbatione magna domus herodis: qua etiam
alexandrum filium suum iecit in uincula. cap. xii. car. cxxxii.

(Vt Archelaus rex Cappadociæ reconciliauit alexandrum patri: & ipse ad cappadociam: Hero
des autem Romam profectus est. cap. xiii. car. cxxxiii.

(Discessio habitātū tracone a regno herodis & uastatio pduces eius: & de trāsugis q de traco
nē puicia ad arabia recesserūt: quos recepit sylleus pcurator regis arabia. cap. xiiii. car. cxxxiiii.

(Qualiter Herodes a Roma reuersus in arabiam transfugas postulabat: quos cū non obtinui
set exercitum contra eos produxit: arabas quoq; debellauit. cap. xv. car. cxxxv.

(Quemadmodum Sylleus accusauit coram cæsare Herodem de incursione quam in arabia fe
cerat & q indignatus Cæsar dura uel grauia rescripsit ei: quare Herodes placare uolēs cæsarem:
misit romam Nicolaum damascenum. cap. xvi. car. cxxxv.

(Criminationes euricleri iacæ demonis cōtra filios ad patrem Herodem: & quia ligasset eos pa
ter: & ad cæsarem scripsisset. cap. xvii. car. cxxxv.

(Vt per Nicolaum accusatione liberatus Herodes est apud cæsarem: Sylleus autem acculator
Herodis morti adiudicatus est. cap. xviii. car. cxxxv.

(Qualit cæsare patrē pbēte: cōcilio i beritho hito accusauit filios herodes. ca. xix. car. cxxxv.

(Mors iuuenum & sepultura corporum eorum in Alexandrio. cap. xx. car. cxxxvi.

Incipit Liber. XVII.

(Qualiter Antipater odio hitus ē ab oī gēre pp interfectionē fratrū suorū. cap. i. car. cxxxvi.

(Qualiter Herodes rex filios alexandri & aristoboli filiorū suorū adoptās: filiā ferore illis despō
sauit & antipatri: & qliter antipater psuasit patri despōsationē in suos trāsferre filios: & qliter He
rodes aduersus traconitas uolēs munitus existere: zamarim iudæū q de babilōe discesserat: & i an
tiochia degebat euocās ibi cōstituit: & utebāt illo opposito aduersus dracōitas. c. ii. car. cxxxvii.

(Qualiter Antipater oblectabatur eos qui circa feroram erant: uolens per illos insidiari patri
& qualiter agnoscens soror regis Salomæ: ancūlo denūciauit fratri: & de interfectione phariseo
rum regi aduersantium. cap. iii. car. cxxxvii.

(Qualiter rex Herodes præcepit fratri suo feroræ: ut excluderet uxorem suam: aut eius regno

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

discederet: & qualiter antipater suspectus patri factus timens eū scribebat amicis in roma: ut scriberent patri eius ac persuaderent: ut mitteret eum ad cæsarem cum pecuniis quod persuasum est Herodi filiumq; transmissit: & de morte Feroræ fratris herodis. cap. iiii. car. cxxxvii.

¶ Accusatio uxoris Feroræ a filio Feroræ: q; ueneno perisset: & q̄liter Herodes exgrens reperit cōtra se uenenū patū a filio antipatro: & p̄scrutatus ātipatri cognouit isidias, cap. v. car. cxxxviii.

¶ Nauigatio ātipatri de roma ad patrē: & q̄liter a nicolao damasceno herodis amico fuerit accusatus: p̄ idētib; i iudicio uarone q̄ntilio & ip̄o herode cū amicis utrorūq; i quo iudicio antipater multifariā cōuincit de facta cōspiratione i patrē itantū ut uenenū patri a filio p̄paratū: in mediū p̄feret qd ad expimētū iussu uaronis bibēs unus dānatog; statim morit. cap. vi. cxxxviii.

¶ Herodes ātipatrū filiū misit i uicula: & legatio missa ab herode ad cæsare de filio. c. vii. car. cxi. ¶ De egritudine Herodis: & seditione iudæog; & q̄a desperans oēs optimates iudæog; p̄cepit occidi in hora mortis suæ & quia tpe illo deportate sunt ei littere ab legatis ad Cæsare missis: habētes dānationem Antipatri in arbitrio eius & uoluntate esse positam: & quia inualecente egritudine malū purgans: cultro se interemisset si præuentus non fuisset. cap. viii. car. cxi.

¶ Qualiter Antipater putans Herodem defunctum locutus fuerit custodi corporis de dimissio ne sua: & propter hæc antipatri peremptio. cap. ix. car. cxli.

¶ Testamentum Herodis ad Cæsarem: & distributio inter eius filios: & qualiter Archelaū præfecit deinde mors ipsius. cap. x. car. cxli.

¶ Epistola Herodis ad exercitum: & admonitio fidei seruēdæ circa filium eius Archelaum qui statim eleuatur in regnum. cap. xi. car. cxlii.

¶ Sepultura Herodis in Herodio castello: & fauor Archelai regis ad populum: & populi ad ipsum. cap. xii. car. cxlii.

¶ Qualiter populus seditionem mouit aduersus Archelaum in festiuitate azimorum: & qualiter Archelaus tria milia ex eis interemit: ipse uero nauigauit ad Cæsarem: credēs regnum Philip- po fratri suo. cap. xiii. car. cxlii.

¶ Qualiter Archelao romā ascendente: Sabinus q; erat in syria Cæsaris curator alcēdit in hyero solimā uiolēter expetens Herodis pecunias & castella a curatoribus archelai. cap. xiiii. car. cxlii.

¶ Qualiter persuaserūt curatores populo arripere arma: & occidere Sabinum uel romanū exercitum in Antonia constitutum. cap. xv. car. cxlii.

¶ Qualiter Cæsar testamentum Herodi confirmauit: seruans filiis eius testamentum: & diuisio regi iudaici in tetrarchias. cap. xvi. car. cxlv.

¶ Deleo qui se mentiebatur esse Alexandrū Herodis filium: & qualiter fictio ista depræhensa sit: inuestigante cæsare: & pœna qua multatus est. cap. xvii. car. cxlv.

¶ Qualiter Archelaus accusator a iudæis apud cæsare: quem Cæsar indignatus: regno priuauit: & trulit i exiliū apud uienniā gallie: & somniū uisum Archelao & Glasire. cap. xviii. car. cxlvi.

¶ Incipit Liber XVIII.

¶ Qualiter Cyrinus a Cæsare destinatur: ut syriam iudæamq; censeret. Cap. i. Car. cxlvi.

¶ Qualiter Copinius ex æquestri ordine missus ē in iudæā: & q̄a Cyrinus uenit i iudæā uniuersog; dep̄daturus substātiās: & Archelai redditurus pecunias: & q̄a iudæi molestæ ferētes: tādēmp; suadente lozaro pontificæ passi sunt descriptionē fieri substantiæ suarum. cap. ii. car. cxlvi.

¶ Qualiter ludas galonites: & quidem alter persuaserunt multitudini: ne suas describi substantias paterentur. cap. iii. car. cxlvi.

¶ Qualit̄ ppli eog; cōsilia cōsecuti: seditiōes & bella ciuilia: seu latrociā exercuerūt. c. iiii. car. cxlvi.

¶ Quatæ sint hereles philosophog; ap̄d iudæos: uel q̄libus teneant legibus. cap. v. car. cxlvii.

¶ Qualiter herodes & philippus ciuitates i honorē cæsaris fabricauerūt: & q̄liter samarite ossa mortuog; i tēplo iactātes cū festitas azimog; imieret populū reddidē pollutū. ca. vi. car. cxlvii.

¶ Mors Salomæ sororis herodis quondā regis iudæog; mors ēt augusti: romanog; secūdi impa toris. Successio tyberi cæsaris sub quo p̄tius pilatus mittit̄ in iudæam. cap. vii. car. cxlvii.

¶ Qualiter pontius pilatus uoluit latenter intromittere in Hyerosolimam statuas Cæsaris cognoscens autē populus seditionem aduersus illum commouit: donec illas ab Hyerosolimis in Cæsaream transmitteret. cap. viii. car. cxlviii.

¶ De Iesu christo. cap. ix. car. cxlviii.

¶ De facto quod contigit romæ in templo isidis: & quæ iudæis per illud tempus romæ prouenerint: omnibus urbe expulsis per Tyberium: & de seductione samaritici populi: uel oppressione eius per pontium pilatum. cap. x. car. cxlviii.

¶ Accusatio samareog; aduersus pilatum apud uitelliū: & qualiter Vitellius romā eū ad Cæsare ire compulit: ut ibi rationem eog; quæ contigerant redderet. cap. xi. car. cxlix.

¶ Vitellius ascēdens hyerosolimā: magnificus ac munificus extitit i populos: & q̄liter Tyberius Cæsar scripsit Vitellio: ut amicitias cōponeret cū Artabano pthog; ipatore. cap. xii. car. cxlix.

¶ Mors Philippi fratris herodis iunioris: & q̄liter tetrarchia eius dispensationi syriæ: regiminiq;

DE ANTIQ VITATIBVS TABVLA

coniuncta est: & de simulatione quæ cõrigit inter arethã pethreũ & herodẽ: quia elecit herodis filiam arethæ: quã duxerat uxore: amore captus herodiadis: quã subintroduxit loco uxoris: & quia Tyberius puocatus scriptis herodis mādāt: Vitellio aduersus arethã pugnare. cap. xiii. car. cxlix.

(De iohanne baptista ab Herode passio: & Vitellii præparatio in pugnam aduersus arethã secundum q̃ scripserat ei Tyberius: & quia Vitellius ascendens hyerosolimã fauorabiliter suscipitur a populo: descriptio quoq; succincta de uniuersa maioris Herodis prosapia. cap. xiiii. car. cxlix.

(Multiformis calamitas & infelicitas quæ prouenit agrippæ: adeo ut a proprio liberis romæ accusatus: & cõuictus in uincula a Tyberio sit iniectus mors Tyberii: successio gauri: solutio agrippæ de captiuitate: & coronæ impositio per gaurum. cap. xv. car. cl.

(Qualiter Herodes tetrarchia ueniens romam: accusatus fuerit ab agrippa: & in exilium missus cum herodia. cap. xvi. car. clii.

(Seditio iudæorū & gētū alexandria cõstitutorū & legatio utrorūq; ad gaurū. cap. xvii. car. cliii.

(Accusatio iudæorum ab Apione legato partis alexandrinorum propter quod statuas Cæsaris non haberent. cap. xviii. car. cliii.

(Qualiter iratus Gaius: mittit Petronium ducẽ ad syriã cum huiusmodi mandatis: ut congregata manu pugnaret cum iudæis: si nollent eius suscipere simulachrum. cap. xix. car. cliii.

(Pestis quæ cõrigit iudæis in babilonia cõstitutis p asineũ & anileũ fratres. cap. xx. car. cliiii.

Incipit Liber. XIX.

(Qualiter Gaius Cæsar insidiis a Cassio cherea extinctus est. Cap. i. Car. clvi.

(Qualiter Claudius patruelis eius coactus a militibus suscepit imperium: & seditio senatus & populi adinuicem: & utriusq; partis. cap. ii. car. clx.

(Legatio regis agrippæ ad senatũ: & qualiter cõsequētes milites q̃ erāt cū senatu: ad claudiũ trāsire: & de morte chereæ seu aliorū gauri interfectorū: ipsi quoq; claudio repugnantiũ. cap. iii. car. clxi.

(Qualiter Claudius cæsar reddit agrippæ omne regnum paternũ: adiciens et illi lisaniz tetrarchiam: & liberras iudæorum: quæ puenit eis sub claudio: cum prius amississent eam sub gaio: nauigatio quoq; regis agrippæ in iudæam. cap. iiii. car. clxii.

(Epistola Publii petronii rectoris syriæ ad doritã pro iudæis: & qualiter rex agrippa hyerosolimorum muros locupletius construens: studium suum imperfectum dereliquit: prohibente Cæsare: qui opus ipsum suspectum habuit. cap. v. car. clxii.

(De honore quo beritho honorauit: & de aduẽtu regũ ad ipm̃ i citate tiberiada. cap. vi. car. clxiii.

(Qualiter processit de ciuitate cum regibus in occursum narsis: præsidis syriæ uel quali modo uitam sinerit: cum non dedisset honorem deo: populo sibi attribuyente honores diuinos & non humanos in theatro: quare confestim sensit plagam dei. cap. vii. car. clxiii.

(Mortuo rege agrippa: cæsarienses uel sebasteni indecenter blasphemabant defunctum: statuas quoq; filiarum eius diripientes: contumeliose tractauerunt. cap. viii. car. clxiii.

(Post mortẽ Agrippæ: Claudius cæsar Cuspiũ sadum mittit p̃fectum in iudæã: cui et iniungit ulcio exercẽda in Cæsariensis: & sebastenos pro defuncti Agrippæ cõtumeliis. cap. ix. car. clxiiii.

Incipit Liber. XX.

(Quemadmodum Claudius post Agrippæ mortem: in Syriam misit successorẽ Marso Cassium longinum: & qua Fadus missus procurator iudææ indignatus iudæus qui trans fluuiũ erant positi: quia præter uoluntatem suam contra Filadelfenos arma sumplerunt: tres uiros priores ipsorum compræhendens: unum occidit: duobus fugam immisit: & de Ptholomæo principe latronum ad eum deducto & occiso. Cap. i. Car. clxv.

(Quia Fadus procurator iudææ: & Cassius longinus præses syriæ præceperunt iudæorum primoribus ut talarem tunicam & pontificalem uestem in Antonia constituerent sub potestate romanorum sicut & prius. cap. ii. car. clxv.

(Quomodo Claudius Cæsar rogatus ab Agrippa senioris agrippæ filio: concessit iudæis petitiones ipsorum: & Fado rescripsit. cap. iii. car. clxvi.

(Quemadmodum Herodes frater agrippæ defuncti petit a Claudio potestate templi & sacerdotum ordinationem: & impetrauit. cap. iiii. car. clxvi.

(Quemadmodum Helena adiabenorum regina & eius filius iazates solenitates & ritus zelati sunt iudæorum. cap. v. car. clxvii.

(De fame quæ apprehendit ciuitatem hyerosolimorum: & mitigata per Helenam reginã adiabenorū & eius filium iazatem qui de paganismo conuersus fuerat in iudaismum: & de Arrabano rege parthorum. cap. vi. car. clxy.

(De mago quodã q̃ prophetã se esse asserens plurimos iudæorū seduxit. cap. vii. car. clxvi.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

¶ Quomodo Tyberius Alexander in iudæam directus administrator: filios iudæ galylei popu-
lum seducendo occidit. cap. viii. car. clxvi.

¶ Quo Tyberio Alexandro Cumanus successit in iudæa: & q̄a defuncto Herode fratre regis agrip-
pæ defuncti: Agrippa iuuenis eius hūit p̄cipatū: Cæsare sibi Claudio cōcedēte. cap. ix. car. clxvi.

¶ Quia aduentu Cumanī p̄sidis in iudæam a Cæsare destinati: sub eo multi usq; ad. xx. milia
iudæorum perierunt quarta die azimorum. cap. x. car. clxvi.

¶ Seditio iudæorum contra samaritas: & quia multi iudæorum extincti sunt per Cumanum
adiuantem samaritas. cap. xi. car. clxvi.

¶ Quia nūmidius q̄dratus syriæ p̄sēs audiēs hęc: & ascendēs in iudæā primates iudæorū atq;
samaritanorū romā iussit ascendere: pariter & cumānū & celerē: ut Claudio cæsari deberēt ex his q̄
fuerāt gesta reddere rōnem: & q̄a quosdā iudæorū ipse puniuit. cap. xii. clxvi.

¶ Quia Claudius audiens inter eos: iudæos quidem absoluit a culpa: rogatus ab Agrippa rege:
Cumanum uero exilio deportauit: Celerem autem millenarium & samaritanorum primates mor-
te multauit. cap. xiii. car. clxvi.

¶ Felix mittit p̄curatorē in iudæā: & q̄ra p̄tās adiecta sit agrippæ regi p̄ claudiū. cap. xiiii. car. clxvi.

¶ Monit claudi? cui successit nero q̄ matrē uxore & alios mltos ḡis sui interfecit. cap. xv. car. clxvii.

¶ Quia felix missus in iudæam: & inueniēs p̄uinciā a latronibus nimis afflictā: prospexit ut
illis interemptis: pacem tribueret regionī: principem uero latronum Eleazarum ninctum direxit
ad cæsarem & de morte ionathæ pontificis. cap. xvi. car. clxvii.

¶ Quia ueniēte ægyptio m̄lefico: & multis iudæorum ab eo sedu-
ctis: foelix aggressus eos mul-
tos occidit. cap. xvii. car. clxvii.

¶ Quemadmodum iudæos & syros pro equitate ciuitatis in cæsarea seditiosæ concertantes:
foelix compescuit. cap. xviii. car. clxvii.

¶ Quomodo Portio festo in iudæam misso pro successione foelcis: contigit p̄uinciā sicca-
riis commoueri. cap. xix. car. clxviii.

¶ De porticu interiore tēpli: & quēadmodū eam exaltauere iudæi: & quia festus ob hoc indigna-
tus iussit opus destrui: sed iudæis rogantibus: concedi sibi ob hoc legatos mittere ad Neronē: con-
cessit miserunt nuncios: quos audiens nero: uenīā gesti operis cōdonauit: & ædificiū manere p̄mi-
sit: & quia moriēte in iudæa festo: successor uenit Albinus. cap. xx. car. clxviii.

¶ Quia sub eo a nece p̄uincialū siccarū cessauerunt. cap. xxi. car. clxviii.

¶ Quia n̄orus ueniens Albino successor: tantis malis iudæos affecit: ut eos ad arma contra ro-
manos uenire compelleret. cap. xxii. car. clxviii.

¶ Iosephi Mathathæ filii hebræi genere sacerdotis ex hyerosolimis de antiquitate iudæorū: con-
tra Appionem grammaticum alexandrinum. cap. i. car. clxix.

¶ Phlaui iosephi de antiquitate iudæorū ad Epaphroditum. cap. ii. car. clxxv.

¶ Explicit Tabula Antiquitatis iudaicæ.

¶ Rubricæ nuper editæ super libro iudaico p̄ Magistrū Franciscū Macerata ordinis minorum.

¶ Incipit Liber primus.

¶ Valiter Antiochus q̄ cū Ptolomæo sexto in syria bellū gerebat supauit ciuitatē muni-
tissimā: tēpla spoliat occidit oēs ex optimatibus: deinde supato Bachide p̄posito p̄sidiis
antiochi p̄ Mathathæ: & occisor exactisq; ducibus Antiochi ex finibus iudææ & mor-
tuo antiocho: filius odit Antiochus noīe cōgregatis militibus iudæā iteḡe iuadit & su-
perato iudæa primo natu ex filiis Mathathææ & interfectis multis ex iudæis Hyerosolimā est prose-
cutus: & ibi relictis p̄sidiis: in syriā reliquos milites ad hyemandū traducit. Cap. i. Car. clxxxiii.

¶ Post discessū antiochi: uide cū ducibus eius cōgrediē & tādē supat & morit. cap. ii. car. clxxxiii.

¶ Ionata frater iudææ reconciliat Antiocho: sed insidiis Antiochi capis: & iratus Antiochus quia
Symone fratre ionathæ fuisset superatus ionathā interfecit. cap. iii. car. clxxxiii.

¶ Symon frater ionathæ iteḡe gerit bellū cū Antiocho quo supato ob hoc pontifex creat: sed in-
sidis Ptolomæi generi sui captus morit: capta coniuge cū duobus filiis Symonis Hyrcanus terti-
us filius honorē patris defendens diu cum Ptolomæo bellū gessit & ob misericordiam matris: &
fratrū tantū distulit ut annus feriatu ueniret: quo licebat dimitti bellū. cap. iiii. car. clxxxiii.

¶ Antiochus iteḡe iratus propter ea quæ passus est a Symone irruit in iudæā cōtra iohannem di-
scipulum Hyrcanum quem trecentis talentis placauit. cap. v. car. clxxxiii.

¶ Iohannes dictus Hyrcanus inuēto tēpore uindictæ q̄a Antiochus bellū gerebat cōtra medos:
perrexit contra ciuitates Antiochi & multas occupauit. cap. vi. car. clxxxiii.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

(Gentiles ob inuidiā in ioannē ceperunt agere seditionem q̄ tādē deuidi sunt: & ipse rebus administratis per triginta tres ānos moritur relinquens filios post se: hic princeps pontifex & propheta fuit: prādidit filios duos maiores non regnatos. cap. vii. clxxxiii.

(Aristobolus succedit in regnum patri: cōtendit cū matre quia eā dominam regē reliquerat ioā nesi ipsam fame necauit deceptus uerbis matris sue fratrem Antigonū iterficere fecit: hoc audito tanto merore confectus ut tandem moreretur. cap. viii. car. clxxxiiii.

(Alexander frater Aristoboli rex cōstituit: occidit fratrē pugnat cū Ptolomæo: occupat bona Theodori a quo oīa recuperant: & fere decē milia iudæorū iterficiunt: multas ciuitates occupat: congregat cū Obedio rege arabū a quo supato exercitu: uix solus euasit: Hyerosolimā petit nitur redire in gratiā cū subditis quos nullo mō sedare potuit. cap. ix. car. clxxxv.

(Iudæi petūt auxilium Demetrii qui superat prælium: sed timore perterritus quia sex milia ex iudæis se contulerant ad Alexandrum discessit messalim ciuitatem deualtat: mulieres carūm filios coram matribus necabat: qua impietatis perterriti octo milia iudæorum profugiunt eadē nocte in iudæam. cap. x. car. clxxxvi.

(Bellum gerit Antiochus frater Demetrii cū alexandro q̄ licet opida multa diremisset & multos occidisset: non potuit tamen antiochū arcerē: sed per regem arabum tādē deuidus est: Alexander in iudæā reuertitur q̄ moriens uxori reliquit principatū: hæc declarat filiū hyrcanū pontificē Aristobolū uero regē. hic fraude multos sibi deuinciēs matre morbo laborāte castella multa occupat. mater uero miserata: Hyrcanū coniugē & filios aristoboli carcere cōclusit interi moritur alexander: reconciliant Hyrcanus & Aristobolus. cap. xi. car. clxxxvii.

(Antipater hortat Hyrcanū ut impiū repetat ad regē arabiz accedūt p̄ auxiliis & in Aristobolum uadūt & supant mortuosq̄: esset nisi dux romanorū: soluisset obsidionē. cap. xii. car. clxxxviii.

(Aristobolus prosequitur & resarcitis copiis congressus cum Hyrcano occidit supra sex milia eorum: Antipater & Hyrcanus ad Pompeiū qui tūc erat in Damasco accedūt ut restituat Hyrcanum: Pompeius cū exercitu ad fines iudæe peruenit. Aristobolus alexandrū confugit: Pompeiū alloquitur paccato Pompeio pollicitationibus: audita morte mitridati perrexit Hyerosolimā: decepit Pompeiū. eo q̄ ex promissis nihil est factum: iratus Pompeius aristobolum in custodiā collocat & ad ciuitatem tentat accedere ut euerat. cap. xiii. car. clxxxix.

(Hesitante Pompeio quomodo urbem caperet orta est seditio inter eos qui in ciuitate erant deniq̄ uicta est pars Aristoboli receptis romanis in itis consiliis cum Hyrcano quomodo aliam partem quæ in locum tutissimum cōfugerat caperet tandem sine consilio & auxilio Pompei: nihil esset factum. cap. xiiii. car. clxxxix.

(Tentās pōpeius locū inuadere tertio mēse uix turrim unam euerferat. cap. xv. car. clxxxix.

(Faustus cornelius muros primus ascendit multi occidunt multi ex muris se proiciūt: Pompeius cū suis comitibus ingreditur: in tēplum ingressus neminē nisi pontificē uidit pcepit q̄ nihil aufereret: postero die solēpnia celebrauit: Hyrcanūq̄ pontificē declarauit: Pompeius uero cum Scauro ducens Aristobolum romam profectus est. cap. xvi. car. clxxxix.

(Scaurus in arabiam proficiscit patitur multa ob asperitatem locorum: Alexander Aristoboli filius interim iudæam populatur timet Gabiniū: p̄pterea loca arabiz munit: Gabinius præmisso Marcoantonio adiunctis aliis obuiam fit Alexandro coactus Alexander congregi cum Gabinio: uictus effugit Gabinius restaurat loca: perterritus Alexander legatos ad eum misit pollicens sibi omnia castella quæ ipse Gabinius eruit funditus. cap. xvii. car. clxxxix.

(Gabinius Hyerosolimam deducto Hyrcano reuertitur Aristobolus interim parato exercitu alexandriū occupat: sed tumultu romanorum in macherunta confugit sed tādē capitur & ad Gabiniū perducitur: Alexander interim iudæam reduxit in discessionem: romanos multos trucidare decreuerat Gabinius concordiam persuasit sed certantibus ipsis alexander fugatus dispersit: Gabinius Hyerosolimam reuertitur. cap. xviii. car. clxxxix.

(Crassus succedit Gabinio: suscipit syriam: aufert aurū tēpli: perit trāsgresso euphrate: Cassius syriam deffendit: occidit Pisilaū colligentē seditiosos aristoboli. cap. xix. car. clxxxix.

(Cassius ex arabis coniugem suscipit: sociat sibi regem arabum per affinitatem bellum uult gerere cum aristobolo: Cæsar mittit e roma Aristobolum solutum uinculis in syriam: perit ueneno & Alexander eius filius occiditur: Ptolomæus aufert Antigonum & eius sorores a coniuge aristoboli: & minorem sibi coniugio copulat: Antipater mortuo Pompeio contulit se in clientelam Cæsaris & mitridates cum antipatræ uictores fiunt: & Pompeius tandem gratia antipatris pontificatum cōfirmavit hyrcano. cap. xx. car. clxxxix.

(Antigonus corā cæsare criminabatur antipatrē: sed cæsar cognitis meritis antipatris hyrcanū confirmat & cuius uellit dignitatis præponit adoptionem: declaratur procurator iudæe: sedat iudæam: hyrcanum reddit in gratiā populis tādē Pſalū filium maiore præposuit territorio Hyerosolimæ: Herodem minorem natu curatorem galyleæ: herodiam depræhendit cum multis aliis ex hoc cognitus est sexto cæsari propinquo magni cæsaris. cap. xxi. car. clxxxix.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Compellitur Herodes ab Hyrcano q̄ cum tam gloriosum euasisse oderat ut ad eum accedat ipse uero persuasus uerbis multorum qui inuiderant Herodi accersiri fecit: sed recessit Herodes nō paratus obedire: Concitatur Hyrcanus iterum contra Herodem sed Herodis declarat a sexto Cæsare dux militum in Syria: Herodes Hyrcanum cogitat ex regno pellere sed uerbis patris & fratris mitigatur. cap. xxi. car. clxxxviii.

Oritur discordia inter romanos & ob diuturnitatē belli uenit marcus successor sexti cæsaris q̄ mortuus fuit a cellio basso favore pompeii. cap. xxiii. car. clxxxviii.

Tempore quo Marcus fit successor sexti cæsari: Cassius in Syria: petit exactiones imponit: irascitur contra malichū eius exactorē: herodes fit carus cassio: præfici procurator Syria: Cassio decedente a Syria oritur seditio Hierosolimis felix qdam uolens uindicare necem malli fratris congregat cū herode: Herodes potitur uictoria: Accusatur herodes antonio interfecto cassio: pecunia eum pacauit ueniunt legati antiochia centū uiri contra herodē & hyrcanum messalla defendēte eos: tetrarchas ambo declarat Antonius: legatos carceri cōpellit: maior tumultus fit Hierosolimis bellū gestū est contra alios legatos ab antonio ita ut multos occidisset: Prazaphanes cōcitās itege pacage contra hyrcanū: tandē ab herode multi obtruncant die pentecostes in ciuitate ortū est bellū ita ut multi occisi ab herode: multi fugati. cap. xxiii. car. clxxxviii.

Admittitur arbiter pacis pacorus: simulans Pacorus uolebat antigonū adiuuare: cognitis insidiis missoq; ministro ad necē herodis q̄ noluit admittere habens hmoi suspectos: audito q̄ phaselus frater eius fuisset corruptus ad idumeā nocte pgit: cognitus a barbaris cogitur recedere pmissa matre & fratribus: ad masada properabat decertans cū illis potitur uictoria: Iosephus frater herodis obuam herodi uenienti ex idumea fuit paucis ex carissimis receptis alios dimisit: parti Hierosolimā ueniunt: cōstituūt regem Antigonū: Hyrcanū & Phaselū uerberantes: detibus auriculas trūcat Antigonus ne possit esse pontifex: Herodes cognita morte Phaseli fratris uix euadēs romā puenit. Creas rex fauore oīum & fauore antoni & cæsaris. cap. xxv. car. clxxxix.

Antigonus inclusos tenet Iosephum & alios qui etiam exeuntes quādoq; uincebant quādoq; aduerso casu reuertebantur: uē: idius interim festinat Iosepho & aliis ferre auxilium: sed placatus muneribus antigoni discedit: Herodes ex italia reuertitur & contra Antigonū summit exercitū: castris positis declarat populo uenisse bono populi & nō recordaturus offensarum detegitur corruptio Sydonis ab Herode q̄ ipse uinum & oleum & omnia necessaria defferri scripserit in hyere cunta: herodes occupat ciuitatem & quingenta cacumina montium: committit bellum: uictor reuertitur: Herodes multos in speluncis occidit: pater septem filios cum matre occidit qui uolebat scēdus inire cum herode: & septem etiam desuper occidit: reuertitur in samariam contra antigonum dimisso ptolomæo præposito qui ab eis occiditur: occisis multis per herodem fertur q̄ Iosephus eius frater in iudæa frangitur & moritur in galilea se cōfert: uulneratur Herodes: municipia multa occupat: in fugam uertit aciem inimicorum: ciuitatem ingreditur cladem fecit ex illis magnam: sed propter hyemis asperitatem non potuit Hierosolimā applicare: interim uxorem ducit & in hierosolimam petit: iterum oritur discensio in ciuitate: Herodes iratus quoscunq; posset occidit: Antigonus ad pedes Cassii prosternatur: Herodes quærit pacare ciuitatem: & studiosos suos facere amicos: antigonianos neci tradere. cap. xxvi. car. cxc.

Cleopatra indignatus q̄ propinquus nullus ex sanguinitate esset: ad extraneos occupandos se conuertit: moliebatur ut herodes & malichus interirent per antonium qui noluit: insidiis periclitatur herodes: ex hoc recreati arabes pugnam repetunt: fugant militem herodis: ulciscuntur arabes: interim alia calamitas occurrit herodi scilicet terremotus infiniti ut triginta milia hoīum interirent: incitantur hoc magis arabes: Herodes hortatur suos ad resistendum factō sacrificio congregatur & potitur uictoria: desideratur patronus illius gentis adiit cæsarem herodes conquerēs de Antonio: Herodem regem instituit & diadema imposuit in ægyptum proficiscitur Cæsar: & mortuo Cleopatra & Antonio regnum auxit herodi: procurator Syria instituitur: construit tēpla & multa in honorem Cæsaris fecit & agrippæ: oritur discordia inter uxores herodis: ira concitatus mariannē fecit occidere quē ualde poenituit: irati filii ob matris mortē criminant apud Cæsarem: Antipatræ interim succedit in regnū: curat mortem fratrum ex pte mariannes: conciliat filios cæsar patri: nō cessat antipater dolis & simulationibus fratres criminari consilio nouerce illogē: illis nescientibus: Alexander corripit amicos regis: intrudis in carcerē: reconciliat Archelaus alexandrum herodi: Enrichides accusat alexandrum: uincunt filii & separatim custodiunt: Mittit herodes litteras cū indiciis ad cæsare. Saturninus & Volumnius fiunt iudices offocant tandē iullu herodis: poenitet herodē mortis filiorū & auūculos amplectis: & antipater irascis patri herodi: orat antipater ab herode ut romā reuertatur: cōuenit herodes antipatrem priuatur regno & noie regio: incenduntur uiri sophiste & qui aquilam demiserunt ex muro: iubet multos ex iudæis occidere: feruntur litteræ a Cæsare de damnatione antipatri occidit antipatrū herodes: moritur herodes: legitur testamentum de institutione archelai regis: fiunt exequiæ cum maximo apparatu ab archelao: sepelitur in castello quod herodion dicitur. cap. xxvii. car. cxcii.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Incipit Liber secundus.

¶ Archeaus propterurbationes nouas cogitur proficisci romam multos occidit die festo q̄ pascha appellatur. relinqt Philippum procuratorem regni & curatorem familiarium regis: rationē administrationis reddit cæsari archelaus: accusat Archelaus apud Cæsarem q̄ noīe tantū Cæsarem ostendisset regē non re ip̄a: deffendit a Nicolao archelaus: & ad pedes Cæsaris se prosternit: iudæi cum relictis ab Archelao congregiunt: Varus res componit petunt iudæi ut per iudices res administrantur: Cæsar nō annuens his Archelaū tetrarcham fecit in mediā parte: pollicens regia dignitate donaturum: aliam medietatem regni aliis duobus filius Herodis dimisit: donauit Cæsar aliis muneribus cæteros filios & filias Herodis.

Cap. i. Car. cci.

¶ Iudæus qdā interim simulat se esse alexandrū ob similitudinē cū illo romā uenit cognoscit a Cæsare: patet facit ipse Cæsari dolū & fraudē: his ridens Cæsar remigū numero inseruit: suāforē illi us fraudis interficit: ponūtur quædā secte philosophorū & eorū uita.

cap. ii. car. cciii.

¶ Decedente regno archelai Philippus & Herodes antipas regunt Tetrarchas suas: desertur imperium ad Tiberium post mortē augusti: Pilatus mittitur a Tyberio in iudæam: ob imagines Cæsaris quas intulit in templa oritur discordia maxima: Gaius cæsar uult deus appellari: eius imagines & statuas præcipit erigi: renitentibus illis minas eis: moritur Gaius: Claudius rapitur i regnū: mittit agrippā ad senatum ut placeat eū esse regem: non admittit curia: remittit agrippas ad senatum nuntians pugnam aduersus eos.

cap. iii. car. ccviii.

¶ Senatus uadit ad claudiū: offert uictimas deo: ipse donat agrippā regio patrimonio: moritur agrippa: Claudius regnū i puinciā rededit: & Herodes q̄ regnabat i calcide morit.

cap. iiii. car. ccv.

¶ Post obitum herodis qui in chalcide regnauit: Claudius agrippam filium agrippæ regē instituit: Cumanus curam accipit alterius prouinciæ: unde inter iudæos oriuntur multi tumultus in die festi azimorū: populus in sugam se conuertit: & propter egressum de constipatione. xxx. milia hominum consumpta sunt.

cap. v. car. ccvi.

¶ Inurgunt tumultus latrocinantium: unde quidā per cumanum capiuntur: libri legis per militem quendā comburunt: accensi iudæi ex hoc conqueruntur apud cumanū: ad iudicatus est ille ad supplicium ex hoc populus quieuit.

cap. vi. car. ccvi.

¶ Conflictus oritur inter galyleos & samaritanos: quidā galyleus ad festiuitatem ascendens interficit: Cumanus ad sedationē mittit p̄catores: hyerosolima audito homicidio uulgi in impetū in samariā irruit: Cumanus accurrit cū ala militū: multos interfecit principes hyerosolimæ p̄catur ut ab incepto desistant: iudæi tandē eorū præcibus acquiescunt.

cap. vii. car. ccvi.

¶ Fiunt his temporibus multa latrocinia samaritarū primates accedūt ad domiciū quadratū: cōquerentes de huiusmodi latronibus: cōueniunt & nobiles iudæorū deffendētes: distulit domitius iudiciū: liddam uenit: audiens iteꝝ querelas samaritanorū quosdā pcutit securi: quosdā delegauit: Cumanus uidet romā pficisci: de reddenda ratione administrata prouincia apud claudiū: ex samarititis tres interficiunt: Cumanus iubet ex urbe discedere.

cap. viii. car. ccvi.

¶ Nero succedit Domitio quadrato: fratrem matrem & uxorem interfecit: ad Histrionum opera se conuertit.

cap. ix. car. ccvi.

¶ Aristoboli filius regnat in armenia: augeſ regnū agrippæ residuū iudææ foelici credit: hic eleazar deprehendit mittit romam cū multis aliis: insurgit nouū genus latrocinantiū. s. siccariorū: insurgūt qdā secte hoīum q̄ consiliis & ypocrisi hoies decipiant.

cap. x. car. ccvi.

¶ Egyptius quidam pseudo prophetæ congregat. xxx. milia hominum hyerosolimā uult ascendere: Felix cum quibūdam armatis eos depellit & fugat: insurgunt quidem magi qui tentant reuocare populum a seruitute romanorū: insurgunt tumultus in cæsaria inter populum scilicet iudæum & græcum: Felix nequiens paccare ex utrisq̄ nobiles ad neronē mittit: Succedit Cæstius felici qui plurimos latronum interfecit.

cap. xi. car. ccvii.

¶ Albinus fit successor q̄ fauit latronibus: & postea Cæstius florū q̄ ita se gessit ut multi coacti sint relinquere patrē ob publica latrocinia: & rapinas suas.

cap. xii. car. ccvii.

¶ Fit quæstio in cæsarea inter iudæos & cæsarienses de synagoga iudæorū quia impediabant ad illuc accessum: iocundus q̄ erat præfectus equitū pergebat sedare tumultū: recedūt iudæi in nabata cum libris legis primates iudæorū ad floꝝ accedunt cōquerentes: quos iubet uinciri propter ablationē librorū legis: ex hoc oriuntururgia maxia apud Hyerosolimas accusat Florus & eius timore populus effugit: Florus indignatus sedes p̄ tribunali in iudiciis p̄cepit ut floꝝ uenaliū dicerant: unde multi interfecti & spoliati & domus oīum dirute sunt.

cap. xiii. car. ccvii.

¶ Rex quidam agrippa alexandrū proficiscens: inuenit germā suā bericē: uidens iniquitatē militū misit ad floꝝ ut a sede desineret: q̄ noluit imo peiora operas uenit hyerosolimā & uota deo exoluit: regina uero florum præcatur.

cap. xiiii. car. ccviii.

¶ Multitudo clamat contra florum: primates sedant multitudinem florus uidet multitudinem sedatam nouam quærit insurgere discordiam: multi occidūtur per romanos sed desperatione quib

b

etis populus irruit in romanos: quos epulit ex urbe: uidens florus nihil posse agere ab urbe digre
ditur Cæsariam uenit. cap. xv. car. ccviii.

¶ Florus nō cessans: iudeos apud Cæstium accusat de defectiōe dirigis. tribunus neapolitanus ad
hæc inuestigida suscipit a iudeis benignissime: & congrunt de floro cognita i humanitate floris
uulgus uult legatos fieri ad neronē de crudelitate flori. cap. xvi. car. ccviii.

¶ Aduocat contionem iudeos & constituit in suggestu beronicem germanam Flori rex Agrip
pa qui omnes hortatur iudeos ad quietem & patientiam dicens hæc nō placere Cæsari: neq; eos
posse romanis oblitere: qui toti orbi iam dominant tandem acquiescit populus: uolensq; persua
dere ut Floro obediunt. quousq; successor ueniat. accensa multitudo ex urbe pepulerunt: ipse in
regnum discessit. cap. xvii. car. ccix.

¶ Quidā eo tpe insurgunt & romanos oēs interficiunt Eleazarus dux militū prohibet romanos
hostias immolare: Nobiles quidā hortantur ne id fiat: ad Fioze destinantur legati & ad Agrippam
ut cū exercitu ascenderent in ciuitatē: diuiditur ciuitas in duas partes: quidā nobiliū & pontificū
confugerunt quidam in cloacis latuerunt. cap. xviii. car. ccx.

¶ Quintadecima die mensis augusti sit impetus in amoniā & oēs obsessos in eo p̄sidio capiunt:
post regē accedunt exurunt turre: præcant manaimū ut liceat aufugere qbus concedit. relictis so
lum romanis intus: q confugiūt in turre regias: illi uero qui cū manaimo erant: irruētes illa loca
diripientes strato pedum incenderunt. cap. xix. car. ccxi.

¶ Capitur ananias pontifex & cū fratre Ezechia occidit & insurgunt quidā cōtra Manaimum:
nollentes eū regem: interficit sophista a populo: interficit manaimus: p romanos et multi ex iu
dæis occidunt: ita ut cæsaria uacuata iudeis remaneat. cap. xx. car. ccxi.

¶ Iudæi diuisi uicos & loca alia inflamauerunt: imensa cades sit ex iudeis & aliis: Ciuitates oēs
plene cadaueribus scythopolite tū iudeis dimicant: clam tamen nocte dormientes tertia: eos iua
dunt. xiii. milia interficiunt ex iudeis & eoz substantiā diripiunt. cap. xxi. car. ccxi.

¶ Circūfusus scythopolitis a iudeis Symon quidam qui multos ex iudeis quotidie truncaue
rat educens gladiū nullū hostiū interfecit & patrē & matrē & filios & uxore interfecit p̄dignatio
ne: ne hostiū q; gloriaret: & seipsum: cades maxia sit in scythopoli urbes & populi cū uicini iude
os oēs interficiūt: multæ ciuitates aliæ pepererūt eis miseratione mote. cap. xxii. car. ccxii.

¶ In regno Agrippæ insurgit p̄ncipes aduersus iudeos: uarus multos ciues q ad agrippā & Cæsti
um uenerāt p̄scendi p̄sidii gratia intinere occidit: hūc Vagz agrippa punire nō audet summouit
eum e regione qua procurabat. cap. xxiii. car. ccx.

¶ Iudæi persuadent romanis ut deserant castellū: uruntur honoribus iudæi in alexandria quos
Alexander concesserat conflictus continuus cū iudeis & græcis sit. cap. xxiiii. car. ccxii.

¶ Alexandrini cōueniunt ut largitionē ad herodem mittant: permiscens iudæi cū græcis in am
phitheatro: sit discordia maxima inter eos: Tyberius alexander coercuit eos hortationibus q irru
dentes Tyberii contumeliis appetebant ille quasi oēs fecit interficere: domos diripere. Zabolon
ciuitas acæstio occupat: diripit domos & loca incendit. cap. xxv. car. ccxii.

¶ Cæstius p̄mittit exercitū i ioppē q capis: intēdit eā & uiros oēs iterfecit. cap. xxvi. car. ccxiii.

¶ Cæstius mittit Cēsenum gallum in gallyleā suscipiunt eum ciuitates qui uero non obtempe
rabant insequitur & trucidabat: progrediens multa loca inuadit: iudæi ad diem festum Hyeroso
limam perierunt: qui auditis militibus uenientibus: dimissis solēnitatibus in romanos irruerunt:
quorum multos occiderunt. cap. xxvii. car. ccxiii.

¶ Querit agrippa uerbis iudeos auertere ut desisterēt: mittit portatū & phœbū ad iudeos: pe
rimis phœbus: Cæstius iducit exercitū i oppidū iudeoz icēditq; p̄te ciuitatis. cap. xxviii. car. ccxiii.

¶ Quidam uocabant cæstium patefacturi portas: q cogniti proiecti sunt ex muris. Cæstius ten
tat muros ascendere & inuadere templum: repugnantur a iudeis: recedit cæstius & iudæi insequ
untur: dimittit quæ erant impedimēto ad fugam: & nisi nox aduenisset totus exercitus perisset:
nocte aufugit: insequuntur iudæi: ex romanis mortui sunt quinq; milia & trecenti peditū: ex equi
tibus noningenti & octuaginta. cap. xxix. car. ccxiii.

¶ Post fugam Cæstii multi nobiliū ex ciuitate fugiunt mittit quosdam ad Neronem nunciatu
ros eius miseriā: Qui cæstium fugauerant reuersi sunt in hyerosolimam: ex romanis qui supere
rant amicos sibi sociant: Eleazarus persuadet populo ut sibi pareat cōstituunt diuersi diuersis lo
cis præfecti: iosephus unus ex præfectis subditos sibi querit cōciliare: multos ex illis præponit &
præficit regionibus gallyleæ sibi subdire: munit loca omnia propter romanos quos timet insur
git quidem insidiator cum multis qui gallyleam depopulantur congregat pecunias: cogitabatq;
diuersa in perniciem iosephi. cap. xxx. car. ccxiii.

¶ Quidam qui aggressi sunt procuratorē bernicis & multa abstulerūt: quia iosephus iussit ut re
gibus restituerent illa: contra eum tumultus maximos parant: accusantes eū esse p̄oditorē irru
unt in eius domū: querit placare illos uerbis: præualet aduersus eos: ioannes quidā fraudē molit
contra iosephū insidias: cognita fraude ut de iniuriā uendicaret accedit cū militibus ad ioannem

DE BELLO IYDAICO TABVLA

hic autē emissis armatis iussit eū interfici: aufugit in lacū: resumptis uiribus Ioannes cogit aufuge
re tentat aliud genus insidiarū aduersus Iosephum. cap. xxxi. car. ccxv.

¶ Deseritur Iosephus a suis: quos ipse punit: euocans oēs primates & astutia quadam ducens sca
phis ducens secum in taricheas cuidam clamanti clitus noīe iubet manus abicidi ipseque sibimet
dexteram truncavit timore perterritus. cap. xxxii. car. ccxv.

¶ Incipit Liber tertius.

¶ Sentiens Nero res gestas non prospere indignatur: mittit Vespasianū in syriam ad regēdos
exercitus & ulciscendos iudæos rebellantes tandem ex iudæis. x. milia perimuntur: nō cessant iu
dæi uerum a scolonem petunt: sed antonius positus insidiis quā erant transituri super octo milia
interficit ceteri aufugiunt: Niger pntus ex ducibus iudæorum i turrim se recipit quem antonius
succendit ille uero saltu demissus euadit: uidentes iudæi illū gaudent q̄ dei prouidentia dux eorū
imposterum sit seruatus. Cap. i. Car. ccxvi.

¶ Vespasianus Antiochiā cum exercitu uenit: Agrippam offendit fert opem Saphoris con
tra iudæos. cap. ii. car. ccxvi.

¶ Dux sunt galyleæ opime abundantes: hoies pugnaces sunt: continēt hec puincia diuersas
ciuitates q̄ irrigant diuersis fluminibus q̄busq̄ finibus terminant. cap. iii. car. ccxvi.

¶ Exercitus q̄tem dederat saphoritis Vespasianus: diuiditur i duo: assidue ciuitates & loca illa
incurant deprædando Iosephus in saphoritim impetū facit sed nihil efficit totam galyleam igne
& sanguine repleuit. cap. iiii. car. ccxvii.

¶ Titus filius Vespasiani patrē suū reperit ptolomaida q̄ multas legiones cōparauerat multosq̄
cuiuscunq̄ generis ad militiā uiros congregauerat. cap. v. car. ccxvii.

¶ Laudatur romanorū prudētia instruētū seruos in militiæ disciplinā: q̄q̄ sunt edocti instrue
dis castris & quē ordinē seruant in bellicis rebus describitur. cap. vi. car. ccxvii.

¶ Vespasianus cū filio suo ordinat exercitū in ptolomaidē placidus interimit maximā multitu
dinē in galylea: peruenit iotapatē qui receptus cū suis. a iudæis illico sunt interfecti: ex iudæis ue
ro tres ceciderunt placidus aufugit. cap. vii. car. ccxviii.

¶ Vespasianus cū armatis suis in galyleā peruenit: timent oēs Iosephus conspiciens non posse
repugnare in tyberiadē confugit. cap. viii. car. ccxviii.

¶ Vespasianus ciuitatē gaderēsiū capit Iosephus mittit hierosolimā litteras: si cupiāt fedus uel bel
lū cū rōanis: si bellū mittāt cū dignū exercitū ut possint repugnare romāos. cap. ix. car. ccxviii.

¶ Vespasianus aggrediēs recidere iotapata mōtē ubi iudæi plurimi cōfugerāt: ciuitatē circūuala
re iubet p̄ milites ipse p̄ficiscit ponit castra ageres facit ad oppugnādū ciuitatē Iosephus curat ut
muri ciuitatis altius p̄. xx. cubitis eleuent q̄d romanos multū p̄teruit. cap. x. car. ccxviii.

¶ Vespasianus certans pluribus diebus uidens non posse capere: ciuitatem statuit obsidere eam
ut cogerētur inopia regē reddere uidens nolle eos reddere: iteq̄ ad certandum se conuertit Iose
phus cogitat de fuga cum suis: populus hortatur ne recedat: ipse dicit melius: quia parabit alium
exercitum quo reuocabit Vespasianū ab eis: statuit remanere: se parat ad prælium: aggrediēs mul
tis incurrationibus romanos egrediens: Vespasianus nollens cum desperatis congredi iubet ut ar
mati declinent impetum. cap. xi. car. ccxix.

¶ Admouet uespasianus arietē muris: muri cōcutiunt machinis cogitat Iosephus quō ictus arie
tis refellat: romani ecōtra aliud genus machinant: Iosephus cū locis igne cōcremarūt romanorū
ppugnacula & aggeres ita ut spatio unius hore oīa sint cōcremata. cap. xii. car. ccxx.

¶ Quidam uir iudæus saxo soleuato & demisso caput arietis fregit: hic fixus est quinq̄ sagittarū
uulneribus decidit tandē: alii duo uiri romanorū aciem p̄perunt: Iosephus uero & cetera multi
tudo intendit. Machinas romanis lugentibus. cap. xiii. car. ccxx.

¶ Vespasianus in planta pedis uulneratur totus exercitus turbatur superato dolore uulneris sa
uius bellū in iudæos incitauit: pugnat fortiter utrinq̄ cædit murus ictibus machinarū ad matuti
nas uigilias illi uero munire partem illam. cap. xiiii. car. ccxx.

¶ Vespasianus parat exercitus & machinas ad iuadēdū urbē recreato prius exercitu: Iosephus co
gnito cōsilio uespasiani ordinat milites ad resistēdū: p̄liat crudelissimo certamē. c. xv. car. ccxx.

¶ Dic. xx. mēsis iunū iudæi q̄si defessi q̄ nō haberēt ppugnatores quos mitterēt: cogitauerunt
oleo seruenti sup̄ infuso rōanos oppugnare: ac foeno græco sup̄ sparso ut inde romani caderēt: ui
dens dux Vespasianus tot male milites p̄peti: eos a bello reuocat & a pena. cap. xvi. car. ccxx.

¶ Vespasianus tres turres ferro circumdatas erigi fecit plenas iaculatoribus & fundibulatoribus
fortissimis: ita ut ex his q̄ intra muros erāt deserere defensionē muri cogant. c. xvii. car. ccxxi.

¶ Vespasianus mittit Traianū in aphata ciuitatē congreditur cū illis tandem superat ciuitatem
omnesq̄ præter infantes occidit. cap. xviii. car. ccxxi.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

¶ Ad samaritas cerealis mittit a Vespasiano: quia eos proinos ad tumultū uidebat: inopia quæ quidam moriebant: quidā ad romanos confugiebant: reliquos uero oēs nequiens persuasione placare decedit: grant aut undecim milia & sexcenti. cap. xix. car. ccxxi.

¶ Ageres super altitudinē murorum iotaparenis effertur: quidam ad Vespasianum uenit profugus ex ciuitate: nunciāns paucitatem ciuium & facilitatem capiendi: Vespasianus exercitum parat nocte hora qua ille docuerat ciuitatem aggrediuntur: & custodes occidunt: ciuitatem igrediunt: quidam uero ne oppeterent per romanos se ipsos interfecerunt: tandē Vespasianus incendi fecit ciuitatem uniuersam. cap. xx. car. ccxxi.

¶ Iosephus ne a romanis inueniretur in puteū se demisit lapidēq; supra imposuit ne uideret: nocte exibat perscrutans si posset euadere: indicatur p quandā mulierem mittit ad eum cum fide de uenia: timebat uero Iosephus in somnis simulachra ei apparent deprecatur deū. in manus romanor; se cōmittit: habita prius oratione ad socios. cap. xxi. car. ccxxii.

¶ Iosephus dehortat suos a cademequens reuocare a proposito: oēs se ipsos interfecerūt: ducit Iosephus ad Vespasianū iubet Vespasianus eum custodiri ad Neronē mitteret: Iosephus alloquit Vespasianum seorsum cū filio uespasiani eūq; dominum & regem orbis prædicit: Vespasianus eū liberat munerib; uariis eum donat. cap. xxii. car. ccxxii.

¶ Vespasianus in ptolomaida reuertit multi clamant de excidio Iosephi ipse nihil respondebat: legiones duas mittit hyematū cæsaream: quasdam scitopolim. cap. xxiii. car. ccxxiii.

¶ Quidam ex iudæis q; fugerant collectis in tyoppa: fabricatis piratis nauibus inuiū faciebant pelagus illaz; partium: Vespasianus uero illuc applicans: tum per romanos tum p uentos q; illoz; naues in scopulos cōpellebant: quatuor milia & ducenta cadauera inuenta sunt. Ciuitatē incendit dimittitq; Vespasianus equites qui loca tuerentur. cap. xxiiii. car. ccxxiii.

¶ Audita captiuitate tyotapate ab hyerosolimis: maximus eos inuasit dolor: audito q; Iosephus esset cū romanis ira in eū cōcitabant ita ut in romanos sauius icitarent. cap. xxv. car. ccxxiii.

¶ Vespasianus ad agrippam proficiscit: audit tyberiada & taricheas rebellare: iratus mittit filiū suū illuc: appropinquantes ciuitati quidam ex senioribus ad Vespasiani pedes suppliciter accedunt is uero eis indulxit. cap. xxvi. car. ccxxiii.

¶ Vespasianus præmittit traianum in arcem an multitudo pacem cupiat: illi apertis portis eum liberatorem ac benemeritum proclamant: post ad taricheas proficiscitur: castra ponit: superatis illis: ad nauale bellum se contulerunt. cap. xxvii. car. ccxxiii.

¶ Congregata multitudo prope ciuitatē in planitiæ uidens Vespasianus filium suū mittit: ipse uero patri nunciauit dicens opus esse pluribus auxiliis: suos deinde hortatur. eoz; genus & aium reminiscens ut strenue sint dimicaturi: Vespasianus mittit auxilia: gentē aggrediuntur: oēs fugant oppidū occupant: cunctos occidunt præter indigenas. cap. xxviii. car. ccxxiii.

¶ Letatur Vespasianus audita uictoria filii: post aduersus eos qui ad lacum descenderant rates fabricari iussit. cap. xxix. car. ccxxiiii.

¶ Declaratur natura lacus: & ubertas & rex aeris & uicinor; locor;. cap. xxx. car. ccxxiiii.

¶ Fabricatis ratibus insequit illos per lacum Vespasianus: nemine remanente occisi sunt. paucis post diebus intollerabilis fetor ex cadaueribus in terrā amari cōpulis insurrexit: ut nō solū uictis sed romanis miserabilis fuerit: totūq; aerem corripit. cap. xxxi. car. ccxxv.

¶ Residet Vespasianus p tribunali apud Tarichea quidq; de supstitibus fiendū sit deliberat: tandem quosdā occidit: quosdam donat: quosdā uendit. cap. xxxii. car. ccxxv.

¶ Incipit Liber quartus.

¶ Excisis iotapatis reliqui iudæi se dederūt romanis præter quædā castella & ciuitates: quæq; noia ponunt & eaz; conditio lacum quendā gamala occupant intrantes romani: domos hostium recta oia circūdant: ex quo multi romani mortui recedereq; coacti sunt. Cap. i. Car. ccxxv.

¶ Vespasianus cū paucis relinquit: his uero oppugnantibus resistit uidentes eius aium: quasi diuinū reputantes impetū remittunt ipse uero exiit castrum. cap. ii. car. ccxxv.

¶ Vespasianus ad romanos ueniens uisis aduersis casibus romanos consolatur: hortaturq; ad ulciscēdos hostes gamalenses quantū profunt resistunt. cap. iii. car. ccxxvi.

¶ Vespasianus quosdā q; berium montē occupauerāt inuadit ad eos mittit. placidū q; eos hortatur ad pacē: sed illis renitentibus: placidus congredit: fingens fugā: aduersus illos reuertit multos occidit: multi confugiūt hyerosolimā: reliqui montē placido tradunt. cap. iiii. car. ccxxvi.

¶ In gamala tres milites nocte turrim effodiunt: decidit turris magno sonitu: omnes perturbati fugiebant quos romani trucidabant: titus urbem inuadit: occidit multos: multi in arcē cōfugiūt: ita ut cruor effusus totum oppidū diluat. cap. v. car. ccxxvi.

¶ Vespasianus ducit totum exercitum ad uerticem montis quo confugerant q; supererant: eos

DE BELLO IYDAICO TABVLA

capit: sed quinq; milia ex his de uertice se præcipitarunt: per romanos quatuor milia perempta: solum duæ mulieres salue facte sunt.

¶ Mittitur Titus ad giscalā oppidum galyleæ quod restabat indomitum: Vespasianus ad recreādos alios Cæsaream regreditur: quia restabat modo hyerosolimis occupanda: hos hortatur ut se dedant sine armis: appropinquant portis: illi apertis ianuis clamant ipsum liberatorem: munit oppidum sicq; tota galylea liberata est.

¶ Ex aduentu iohannis in Hyerosolimam totus populus effusus percunctatur quid agant romani: significato excidio giscalis: timor eos inuadit immensus: hortatur iohānes Hyerosolimas ad bellum: senes timebant excidium urbis ex hac re: oriuntur multæ prædationes & latrocinia in urbe contra multos fingebantur uaria in eorū perniciem: phana conculcantur: fitq; maxima controuersia aduersus istos: fit bellum inter hos inuasores & populum: horum causa erat iohannes qui simulabat amorem: res tamen & consilia populi aliis nocte apperiebat hic iurat fidem amicitiam: fit legatus populi ad Zelotas.

¶ Mittunt nuntii ad idumeos p auxiliis petendis: eo q annanus uellet romanos introducere: Iesus increpat idumeos & eos q eos aduocarūt tanq latrones q ciuitatē quottidie dissipāt: hortatusq; eos ut nil acturi sint: uel iudicēt q̄rū sint factiosi hoies uel recedāt.

¶ Symon unus ex idumeis indignatus respondet iratus cōtra iesum & pōtīfices: accusans eos p ditores cōtra illos q eos uocauerūt: dicitq; aduersus illos ituros.

¶ Idumei nocte dolo zelotaz apertis portis custodibus dormientibus intrant interficiūtur custodes: insurgit populus idumei eadē nocte octo milia qngēros interfecerunt: interficiunt pontifices: quærit Iesus cū annano q interficiunt oībus insepultis.

¶ Incipit Liber quintus.

¶ Quærent idumei per ciuitatem quot inueniunt totidem interficiūt Zachariam accusant: iudices uero ferunt pro eo sententiam: undignant idumei cōtra iudæos: interficitur Zacharias: expelluntur iudices: idumei recedunt: crescit Zelotarum insolētia cunctosq; uel falsis criminationibus uel dolis aliis occidunt.

¶ Romani oēs præsertim duces Vespasianū incitant ad expugnandā ciuitatē: ipse noluit ducēs esse melius q sic ipsi inter se discordes paulatim consumentur.

¶ Acquiescunt oēs dictis Vespasianū multiq; ad romanos confugiunt & solum his licebat q soluebant: uolentes fugere ad romanos.

¶ Iohannes quærit aliis præesse ducens sibi dedecus esse sibi parem: multiq; eum metu multi gratia consequebantur.

¶ Inuadūt sicarii oppidum quoddam munitissimum apud Hyerosolimam die azimorum quādo iudæi celebrant festa pro redemptione eorū ab ægyptiis: interficiunt quot inueniunt: uicos & oēs partes conuicinas depopulantur.

¶ Nuntiant hæc Vespasiano a transsugis quibusdam clam. n. qdam ad romanos confugebant q hortabant Vespasianū ut ferret opem ciuitati: accedit prope Hyerosolimā: ingredit gadarā clam legati ad eum mittunt: occiditur dolosus ab aliis inimicis.

¶ Iubet Vespasianus placido ut insequatur eos qui ex gadaris fugerant: aduersus quem illi cum quibusdam ubi se receperint profiliunt qui capta oportunitate a placido interimuntur: eosq; ad iordanem insequitur: coacti autem congregi placidus omnes occidit: quidam in iordanem se proficiunt conuicinofq; uicos inuadit.

¶ Nunciatur Vespasiano q gallicia motus quosdam fecerat: ipse magis incitatur ad bellū: multa loca capit: restaurat quæ destruxerat bello: munit loca omnia militibus: narratur q nobilis sit regio hierico.

¶ Describit natura asphaltidis lacus: quē Vespasianus uoluit uidere.

¶ Vespasianus collocat præsidia apud hierico: mittit quosdam hii ciuitatem capiūt: mille iuuenes interficit: omnia dabantur flammis.

¶ Nunciat Vespasiano paranti proficisci Hyerosolimā q mortuus sit Nero: quō etiam galylea sit creatus impator: & qdam alii post eū & de eorū discordia.

¶ Vespasianus expectat quid galba ad eum de rebus bellicis agendis scribat: mittit filium suum Titum: nauigat rex agrippa ad galbā: nunciatur in acara q galba sit interfectus & Otho sit creatus: Agrippa statuit romam pergere: Titus ad patrem nauigat Vespasianus cum Tito suspensi bellum negligunt.

¶ In Hyerosolima exoritur nouum bellum per Symonem Gioræ filium: Symon cum Zelotis congregitur: multos occidit cum idumeis etiam pugnat: iacobus quidā perdere idumeos cogitat: idumeam capit Symon totam regionem depopulatur: capitur uxor Symonis a Zelotis: perterriti

DE BELLO IYDAICO TABVLA

timore remittunt ei mulierem suam.

¶ Præter bellum in iudæa: in italia ciuile bellum fiebat: perempto galba: Otho imperator creatur: cum Vitellio pugnat: audita uictoria seipsum Otho occidit: qui biduum & res menses imperium tenuit. cap. xiii. car. ccxxxiii.

¶ Vespasianus partes duas idumæ capit alterâ etiam ciuitatē capit oēs interim: Symo quoque idumæ reliquias prosequitur: Ioannes intus multas prædationes permittebat galyleis: uescebantur libidine: certant adinuicē Zelotæ cum Ioanne: & Symon cum illis. cap. xiv. car. ccxxxiiii.

¶ Deliberant Symonē introducere & Ioannē expellere: Symon loca oia ciuitatis inuadebat: congredditur cum illis qui eum receperunt. cap. xvi. car. ccxxxviii.

¶ Bella fiunt in Italia per Vitellium & suos milites: audiēs hæc Vespasianus & Vitellius princeps sit factus indignatur: milites Vespasianum hortantur ut romam accedat: eo quod ipsum populus imperatorem constituerunt ipsi: ipsi cogunt uelle imperare: cogit quo rem efficere possit. cap. xvii. car. ccxxxiiii.

¶ Describitur qualitas portus alexandrini mittit Vespasianus ad Tyberium ad Alexandrum ut esset sibi adiumento fama est quod Vespasianus sit imperator: quasi omnes ad eum accedunt congratulantes & subiciētes se eius imperio: recordatus Vespasianus quod Iosephus prædixerat: liberari iubet eum euinculis. cap. xviii. car. ccxxxv.

¶ Vespasianus mittit mutianum in Italiam: geritur bellum cum Cecinio ab Antonio: Cecinius uidens exercitum Antonii cogitat de proditione: ad ipsum mittit si uolunt occidere Cecinam: certatur: superat exercitus Vitellii: Antonius in urbem ueniens cum Sabino Capitolium nocte occupat: Vitellius cum suis militibus eos inuadit: superat: Sabinus occiditur: Domitianus cum multis nobilibus euadit: Vitellius iugulatur a populo. cap. xix. car. ccxxxv.

¶ Mutianus urbem ingreditur cum exercitu Antonio cum aliis subleuat: occidit multos qui consenserant cum Vitellio Domitianus filius Vespasiani: rector efficitur populus Vespasianum clamat imperatorem: ad Vespasianum qui alexandriam iam applicauerat. ueniunt legati: intendit animum Vespasianus in reliquias iudææ: Titum mittit ad Hierosolimam. cap. xx. car. ccxxxv.

Incipit Liber sextus.

¶ Tito existente adhuc apud Alexandriam hierosolimis oritur tripharia seditio zelotarum Symonis & Ioannis: inter eos congregiuntur: ita ut templum uniuersum inudaret sanguine. Cap. i. Car. ccxxxvi.

¶ Describitur discordia quæ inter eos fuit & scelera quæ inter eos committebantur: postquam inter oēs quasi romanos expectabant: postquam Titus misit diuersas legiones in Hierosolimam. cap. ii. car. ccxxxvi.

¶ Describitur ordo Titi & militum & omnium aliorum in eundo Hierosolimam: peruenit summa opidum quod Vespasianus cœperat: ciuitatē tentat adire: tandem coactus est si uoluit euadere irruere in hostes: ad suos saluum se recepit. cap. iii. car. ccxxxvi.

¶ Titus ciuitati nocte appropinquat: castra ponit in monte elaco dicto: exeunt iudæi: in legionem decimam irruunt fugantque romanos: nuntiat Titus: fert auxilium: dimicatur utrinque: Titus tandem legionem liberat. cap. iiii. car. ccxxxvii.

¶ Remissio aliquoties bello oritur discordia iter eos: in duas partes seditio remanet: Titus ad ciuitatē electos milites mittit: explanare fecit oia ita ut repletum sit quicquid cauum erat. cap. v. car. ccxxxvii.

¶ Iudæi romanos querunt decipere instituunt quosdam qui pacem simulant: romanosque uelle introducere: Titus noluit quia suspecta erat ei talis inuitatio. cap. vi. car. ccxxxvii.

¶ Quidam ex romanis ad urbem usque accedentes eo quod crediderunt illis: interficiuntur: multi feriuntur: unde irascitur multum Titus propter inobedientiam eorum eisque arguit. cap. vii. car. ccxxxvii.

¶ Intercedunt commilitones pro illis apud Titum: adiuuones eos indulget illis: cogitat ulcisci iudæos: castra ponit prope ciuitatē: ordinat legiones circa ciuitatē: describitur situs ciuitatis & templi per Salomonem ædificati: & quomodo distinguebat secundum loca sacerdotum & uiros & mulieres. cap. viii. car. ccxxxviii.

¶ Describitur adhuc magnificentia ciuitatis & templi: eorum quæ continebantur in eo: quæ ad uersis fuerunt constituta. cap. ix. car. ccxxxix.

¶ Quomodo Symon & Ioannes dissidebant: & eos diuisa ciuitas sequebat: & quomodo unusquisque partem ciuitatis seorsum tenebat: Titus querit qua parte ciuitatē sit impressurus: constituit agere tripartitum exercitum circa ciuitatem: cogitant iudæi concordari aduersus Titum & romanos cœuntque in unum corpus exeunt iudæi aduersus romanos fugantur in ciuitatē quidam unus iudæorum capite sagitta demissa occidit inde iudæis luctus maximus oritur. cap. x. car. ccxli.

¶ Concutitur timore exercitus romanorum eo quod turris quædam lapsa sit nocte: & propter maximum sonitum timuerunt romani: credentes hostes castra inuasisse: percutiunt muros illis machinis murumque uiciorum frangunt. cap. xi. car. ccxli.

¶ Ingrediuntur romani ea porta qua murus fractus erat: dimicatur postea unde iudæi audacia resistebant: romani uero belli peruia uincebant. cap. xii. car. ccxli.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

Iudæi sperant salutem: romani uictoriam: unde ex iudæis quis fuisset promptior ad periadū is primus erat ex romanis uero: qui fortē se p̄ferebat: q̄a titus semp̄ aderat. cap. xiii. car. ccxli.

Quidam Longinus in medios hostes irruit: duobusq; interfectis ex mediis hostibus ad suos reuertitur. cap. xiiii. car. ccxli.

Castor qdam ex iudæis simulat uelle inire sedus cū tito ut aliquantulū cōquiescat: ut Symon interim cōsular de rebus occurrētib; fingitq; quosdā socios uelle pacē: quosdā nō: accēsus his ritus uehemētius utebat arietibus: diruptoq; muro cū militibus ingreditur. cap. xv. car. ccxli.

Ingresso tiro: iudæi circūcludunt romanos: multosq; ex eis occidūt & nisi titus ferret opē: uix euasissent: ad ultimū mugē sunt expulsi Titus iteq; aggredit: ad illum mugē irruit: totamq; partē illam dirimit præsidia ponit munit turres & loca: alia parte ciuitatē aggredit: eosq; hortat ut uellent saluari & iosephus oratione patriā: idem eos hortabatur. cap. xvi. car. ccxli.

Iosephus circūit ciuitatē ea pre qua possit audiri facilius iudæosq; orat ne uelint romanis resistere: persuadetq; pluribus uerbis illi uero conuitiis eū afficiunt. cap. xvii. car. ccxlii.

Iosephus clamat aduersus iudæos adducens diuersa exēpla maiore: ut uelint reddere deūq; eis aduersum esse: propterea amplius ne uelint resistere. cap. xviii. car. ccxlii.

Clamante iosepho cum lachrymis ut uellent sedare non flex erunt animos seditiosi: sed diū p̄sistunt: ita ut cogerentur fame perire: Tantam famem perpeSSI sunt ut matres ex filioꝝ ore cibū raperent: seditiosi illi domos ui irruerāt ut cibum caperent: summa miseria & summa crudelitas describitur Symonis & ioannis. cap. xix. car. ccxliii.

Multi propter famem ciuitatem exeuntes capiebantur ex his multi incisis manibus ad Symonem & ioannem mittebantur, Tito acclamante. ne tantam uellent pati miseriā: ipsi conuitiis Tito & patri eius maledicebant. cap. xx. car. ccxliii.

Antiochus apiphanes cū macedonibus: admirat romanos q; muros nō adeāt: ipse cū suis muros adiit multi ex his fugiūt & multi interficiunt: post a tito ageres fiunt: ad motis ad muros Symon fossa intus facta submisso igne ageres ruūt: & incēdunt: Symonq; cū multis aliis proficiscit i machinas illas: easq; incēdūt: cū romanis cōgrediunt: ita ut nō diiudicari possit amicus ab inimico: qdāq; ex rōanis corruptis machinis despabāt ciuitatē captū iri. cap. xxi. car. ccxliii.

Consulit duces Titus qd faciendū: an aggredi muros debeant an aggeres struendi: aut permit tendū q; ipsi fame coacti ciuitatē sint tradituri: an circūdāda sit ciuitas ne exitū habeāt: sicq; dicit Titus opus non paruū sed inextricabile romanos esse facturos. cap. xxii. car. ccxliiii.

Exhortatus Titus his uerbis duces iubet exercitus in opera distribui: murūq; circa ciuitatem cum castellis. ii. per suos cōstrui fecit mira celeritatis: nocteq; quilibet suo ordine ac uigilia explorabat: uigilesq; somnos inter se sotebantur. cap. xxiii. car. ccxliiii.

Ablata facultate exeundi fame omnes moriebantur: unus alium mori intuebatur: non erat facultas sepeliendi: latrones uero ex mortuis esse uestes risu expoliabant: multi ex muris in fossas proiciebantur: quæ uidens Titus ingemuit. cap. xxiiii. car. ccxliiii.

Romani uidentes seditiosos fame cruciari letantur: copiam maximam frumenti iudæis ostendendo ad maiorem dolorem: Titus etiam aggeres inchoabat ut uideret si uellent tradere ciuitatē miseratus eorum calamitatem: seditiosi uero non placabantur. cap. xxv. car. ccxlv.

Symon mathiam cuius ciuitatem obtinuerat peremit cum tribus filiis suis: corpora sepelliri prohibuit: alios etiam nobiles occidi fecit. cap. xxvi. car. ccxlv.

Quidam ex iudæis qui custodiebat turrim a Symone sibi traditam: uidens tantam crudelitatem huinano consilio cum quibusdam ex turri romanis signum dedit se traditurum turrim: illi non credentes: cognito hoc a Symone illū ex turri in fossas proiecit: uidens hæc titus: & iosephus saxo capite percutitur letantur iudæi credentes eum mortuū esse: respiciuit iosephus uulnere: quo cognito seditiosos stupor inuadit: multi ad romanos profugiūt: multi ex profugis ab assiris uentribus apertis occiduntur: eo q; aurum ex uentre eorum per finem uentris exire cognouissent: Titus uero hac iniustitia cognita omnes interfecisset nisi esset maxima multitudo noxiorum: in crepat milites Titus: sed occulte multi occidebantur ob insāniam propter hoc pauci ad romanos amplius fugiebant. cap. xxvii. car. ccxlv.

Ioannes ad sacrilegium se cōuertit: Aninus ad Titum fugit: narrat maximum numerum mortuorū famemq; eo q; castra posuit: coactosq; stercore uti pro cibo. cap. xxviii. car. ccxlv.

Incipit Liber septimus.

Aggeres struuntur a romanis: quærunt iudæi incendere: cū autem nequissent: admouet romani aggeres certatur utrinq;: murus labitur ea parte qua ioannes suffodierat pro incēdendis aggeribus: moxq; alium murum struit quem nemo audebat ascendere eo q; qui prius tentasset certissimum exitum tentasset. Cap. i. Car. ccxlv.

¶ Hortatur Titus milites suos ad ascendendum murum: facta exhortatione Sabinus quidam
sirus se optulit ascensurum: susceptaq; asta cum.xi.murum ascendit: hostes in fugam uertit ipse ue
ro sagittis obrutus cecidit. cap.ii.car.ccxlvi.

¶ Quidam ex custodibus aegre Antoniam accedunt primos custodes occidunt: facto signo p buc
cinam caeteri fugerunt. Titus audito signo armat exercitum: pugnat ex utraq; parte ad septimam noctis
horam: q; romanis uisum est satis pro tunc Antoniam obtinere. cap.iii.car.ccxlvii.

¶ Iulianus quidam uidens romanos superari armatus irruit in hostes & ad templum usq; fuga
uit cumq; non haberet auxilium multis interfectis diu resistens obiit. Iudaei romanos in Antoniam
recluserunt. cap.iiii.car.ccxlvii.

¶ Titus mittit ad Ioannem si uelit congregari & si uelit sacra intermissa celebrari per electos iu
daeos: consulit Iosephum Titus: hebraico sermone scripsit mandata Iosephus pro Caesare ad Ioan
nem: hortatur ut sedat: exempla inducens sed magis irritant in eum ac capere quaerunt: multi ex iu
daeis ad romanos fugiunt quos a romanis occisos iudaei dixerunt ne plures ad eos confugerent:
Romani uero eos populo ostendebant propterea multi fugerunt. cap.v.car.ccxlvii.

¶ Increpat eos Titus q; templum polluerint: polliceturq; non passurum romanos templum es
se polluturos. cap.vi.car.ccxlviii.

¶ Iosephus referebat dicta principis iudaeis qui magis eleuabantur in superbiam: statuit iterum
Titus bellum gerere contra iudaeos ipso remanente in Antonia. exercitum misit in iudaeos: Cer
taturq; a nona noctis hora: usq; ad quintam diei Tito spectante ab antonia: multi ex iudaeis forti
ter multi ex romanis fortissime bellum gesserunt. cap.vii.car.ccxlviii.

¶ Septimo die reliq; manus romanorum submersis antoniae fundamentis uiam fecerunt lata ad templum:
admovent aggeres ad angulum templi: qdā congregati pp famem impetum fecerunt contra romanos: cognito
ipetu eorum p romanos dimicatum est undiq; fortiter: in ualle quadam coacti sunt iudaei: capis qdā q du
ctus ad Titum interficere: curatq; Titus ut aggeres mature construant. cap.viii.car.ccxlviii.

¶ Porticus templi incendit. abrumpunt romani ad uiginti fere cubitos ex muro: mittuntq; ignem
sanctis: hisdem diebus quidam ex iudaeis de romanis inuitat quis uelit certare: diuq; nemine uolen
te: quidam ex romanis exosus illius audaciam cum illo certat & occidit: romanosq; derident: ex roma
nis quidam eum sagitta transfixit: clamor excitatur maximus. cap.ix.car.ccxlviii.

¶ Iudaei implent lignis ariolis summitatem templi. fingunt fugam ex romanis multi ascendentes templum:
submisso igne p iudaeos successi sunt: Titus eos miseretur: morientibus satis erat remedii q; Titus
dolebat: iudaei uero qdam in porticu existentes obsessi omnes ceciderunt. cap.x.car.ccxlviii.

¶ Iuuenis romanus quidam qui euaserat incendium: oratur a iudaeis ut ad eos descendat: ne mi
litiae romanae tantum dedecus faciat sublato ense seipsum interfecit: incenditurq; porticus ea par
te quae ad orientalem protendit: Moriebantur multi fame ita ut foenum calciamenta corrigias co
acti sint comedere iudaei. cap.xi.car.ccxlix.

¶ Maxima multitudo erat eorum qui fame per ciuitatem peribant: qui inter se erant amicissimi
propter cibum: si quem inuenissent: ad manus ueniebant: si quis moriebatur alii scrutabantur si
quid cibi in sinu habebat: patiebantur ea comedere quae ne sordidissimum aliquod animalium co
medisset: multaq; huiusmodi describuntur. cap.xii.car.ccxlix.

¶ Mulier quaedam Maria nomine cum sublata fuissent sibi omnia per seditiosos filium suum fa
me comedit: cogitur ostendere latronibus quid parauerat pro cibo: cognito scelere tanto eos hor
ror quidam inuasit uehementissimus: nunciatur Tito tanta calamitas: qui deum placare coepit di
cens se uoluisse obliuisci iniurias eorum: sed illi noluerunt pollicetur q; tantum scelus non pmit
tet impunitum. cap.xiii.car.ccxlix.

¶ Admoouere iubet aggeres cum ariete muris: nihil proficientes cum scalis tentant ascendere: un
de multa caedes facta est ex romanis: iratus Titus ignem portis subici fecit crescente igne consulit
proceres suos de templo: quidam suadent ruinam templi: quidam ut seruetur: iubet restringere
ignem interim pugnatur: uidens Titus cum militibus electis iudaeos profugatos in templum con
cludit omnes succendereq; templum parat. cap.xiiii.car.ccxlix.

¶ Quidam ex militibus romanorum ignem portat ad templum: succenditur templum: hoc au
dito Titus iubet extinguere sed pro nimio clamore & quia multi simulabant audire eius praecpta
& prohibitionem ipso inuito exurit templum. cap.xv.car.ccl.

¶ Templum incenditur mense & die mensis conformi incendio templi babilonis: in ipsa incen
sione etiam multae caedes etiam fiebat deprehensorum: nec erat discretio puerorum nec mulierum
cuiusq; aetatis: clamor ingentissimus fiebat: duo in ignem se proiecerunt incendunt romani diuer
sas porticus & loca ubi iudaei res suas ac pecunias deposuerant: quidam pseudo prophetae persua
serat populo ut expectaret dei auxilium. cap.xvi.car.ccl.

¶ Quidam prodigia quae superuenerant iudaeis describunt: quae in eorum fortunam & auxilium
interpretabantur: quidam uero sapientes haec esse ruinae prodigia iudicabant. cap.xvii.car.ccl.

DE BELLO IYDAICO TABVLA

¶ In sacris libris erat q̄ cum templum quadratum redigeretur q̄ ciuitas erat destruēda. hī uero incitabantur ad plium dicentes propter dictum quoddam ambiguum inuentum. s̄ q̄ eo tempore quidam esset ex eorum finibus orbis terre habiturus imperium: ex hoc dicto decepti sunt quasi proprium eorum iudicantes dictum conuenire. cap. xviii. car. ccli.

¶ Romani Titum imperatorem declarant in templo: iudæi prouocant Titum ad colloquium: ipse naturali humanitate eos recipit: alloquiturq̄ eos increpando: tādē in diligendo eos si uelint in pace uiuere nolluerunt: ipse cognita eorum nequitia eos militibus fieri p̄dam tradidit interim ignis progrediebatur: quidam supplicant ut eis fidem Cæsar dat: suscipit ipse in custodiaq̄ eos reclusos tenet. cap. xix. car. ccli.

¶ Seditiosi in domum regiam confugiunt: romanos pellunt: multi occiduntur ex popularibus: Titus uero militem quēdam quia uiuus captus est ad ipsum rediēs ex acie pepulit: quod grauius fuit illi morte. cap. xx. car. cclii.

¶ Romani conuersis latronibus in fugam: omnia igni tradidere: illi uero in superiorem ciuitatē recedebant: letantes q̄ nil essent relicturi hostibus & alacri uultu mortem expectabāt: illi undiq̄ per ciuitatem capiebantur: mortuiq̄ canibus proiciebātur: spes quibusdam erat in cloacis latere: & ignis latitantes cremabat: & qui descendebant necabantur. cap. xxi. car. cclii.

¶ Cæsar prospiciens ciuitatem superiorem nō posse capi sine aggeribus distribuit milites operibus ad occidentalem partem: legiones munit hīdem diebus idumei mittunt ad Titum q̄ ad eum uolunt confugere remittit legatos pollicens pacem: Symon hoc intellecto quosdam occidit: quosdā recludit: multitudo tamen maxima fugit. cap. xxii. car. cclii.

¶ Quidam sacerdotum promittens multa donaria Tito accepta fide pro fuga recessit: multaq̄ uaria pulcherrima donaria dedit. cap. xxiii. car. cclii.

¶ Perfectis aggeribus machinas romani admovent: multi desperantes in iloachas demittūt: quidam in aeram confugiunt quidā romanos applicantes arietes ad muros ulciscuntur: Tyranni priuati spe: sponte descenderūt de turribus: iudæi ad siloā confugiunt: a custodibus recluduntur: romani in muris signa ponunt: ingredit̄ Titus admiratur q̄ tantas munitiones tyrāni deseruissent: admirata altitudine & compagine lapidum præficit Frontonē custodiæ illorum: multos in ægyptum mittit: multos uendit multos etiam bestiis deuorandos tradidit. cap. xxiiii. car. cclii.

¶ Captiuorum numerus per omne tempus obsidionis numeratus fuit decies centena milia: loānes sempiternis uinculis seruatur. Symon uero seruatur triumpho. cap. xxv. car. ccliii.

¶ Capitur Hyerosolima secūdo anno principatus Vespasiani die octauo mensis septembris: prius quingies capta fuerat: Conditor primus eius fuit chanā: qui iustus fuit appellatus: Cæsar iussit ut turres & pars quædam ciuitatis pro custodibus remanerent: reliquum explanarunt: laudat Cæsar exercitum suum eiq̄ gratias agit de eorum uirtute & fortitudine: & pro gestis rebus donat largitur & coronas & p̄mia multa singulis. cap. xxvi. car. ccliii.

¶ Cæsar donatis omnibus secundum eorum merita: ad sacrificia se conuertit deinde ad Cæsaream maritimam descendit reponitq̄ in ea multitudinem manubiarum captiuosq̄ seruat: quia hys mis tempus prohibebat in Italiam nauigare. cap. xxvii. car. ccliii.

¶ Eo tempore quo Titus Cæsar Hyerosolimis commoratur obsidionis causa Rhodum transmeat Titus ex cæsarea maritima reuersus: aduenit i cæsaream Philippi celebrat ibi omnia spectaculorum genera. cap. xxviii. car. ccliii.

¶ Inuenit cæsar Symonem gorgiæ filium: & quomodo captus sit declaratur seruatur pro triumpho: quod Romæ est facturus cæsar. cap. xxix. car. ccliii.

¶ Cæsar inuenit multos iudæos apud Antiochiam inuidus Antiochus irruit multiq̄ cremantur ex his. cap. xxx. car. ccliii.

¶ Declarat̄ noua calamitas quæ accidit iudæis: accusant̄ iudæi ab Antiocho q̄ cremassent quadratū fove cū multis aliis: cognoscunt̄ nō fuisse i culpa p̄ legatū uestasiani. cap. xxxi. car. ccliii.

¶ Accipit Cæsar litteras a patre q̄ desiderabilis ipse peruenit Romam & quo honore sit susceptus describitur. cap. xxxii. car. ccliii.

¶ Describitur defectio germanorum facta tempore quo Vespasianus erat in alexandria: qui credebant se posse liberari a dictione romanorum: his auditis a Domitiano exercitus tendebat: tunc germani se sponte subdiderunt. cap. xxxiii. car. ccliii.

¶ Scythæ conueniunt cū germanis in defectione: transgressi flumen Istru multos ex romanis iter quos Pompeiū Agrippā occiderunt: Vespasianus hoc audito rubeū gallū mittit q̄ multos occidit alii domū cōfugere: muniunt̄ loca ne barbaris ap̄ius deſ locus talia faciēdi. cap. xxxiiii. car. cclv.

¶ Titus reuersus ex beriti spectacula per ciuitates syriæ celebrabat: antiochenſes expectant cum summo desiderio: petunt iudæos expelli qui non exaudiuntur: ad alias petitiones se conuenerūt: Titus inde hyerosolimam proficiscitur: miseraturq̄ calamitatem ciuitatis curatq̄ captiuos in Italiam asportari: cupiens eos triumpho præterducere. cap. xxxv. car. cclv.

DE BELLO IYDAICO. TABVLA

(Venienti Tito romam pater cum tota ciuitate obuiam prodiit: ordinatur triumphus cōmunis: & pompa triumphi declaratur: & modus exeundi in triumphum: quo ordine quæcūq; sint distributa & ostensa parantur conuiuia ab omnibus per totam ciuitatem: diesq; gratulationis celebratur: cum spe finis malorum ciuiliū: & felicitatis principum. cap. xxxvi. car. cclv.

(Vespasianus peractis triumphis decernit ædificari tēplum paci: donatq; templum muneribus pigmentorū operibus oia quæ fuerant iudæorū in eodē templo reposuit. cap. xxxvii. car. cclvi.

(Locilius bassus in iudæam legatus mittitur: statuit bellum inferre macheruntis: describit Herodion fortitudo: & situs inaccessibilis: ab Herode hoc castellum munitū est: nascitur in eius ualle herba quædam mirabilis uirtutis: sunt balnea amenissima: castellū Locilius accipit: multos occidit: qui castellum tradiderunt dimisit. cap. xxxviii. car. cclvi.

(Ad salum qui appellatur larden ducit exercitum Locilius: militibus cingit bellum committitur: nullus ex iudæis euasit: iudas dux eorum cloacis latenter effugit. cap. xxxix. car. cclvi.

(Scribit Cæsar ad Liberium procuratorem ut iudæam uendat iussitq; singulis annis q; iudæi omnes binas dragmas in capitolium ferrent. cap. xl. car. cclvi.

(Accusatur Antiochus apud Cæsarem a Cessennio peto: q; deficeret a romanis: mittit Vespasianus ut qd uideatur peto efficiat: Capis Antiochus post longā pugnam cū filiis suis: ducit Romā uictus: Audiens Cæsar ligatū Antiochum iuber uincula auferri. filii cogitant conciliaturos patrē Cæsari: ueniunt Romā: cum patre aduecto ex lacedæmone ibi manserunt. cap. xli. car. cclvii.

(Scythæ his tēpibus cogitant medicā terram inuadere: colloquuntur cum hyrcanorū rege: adhibito aditu fines omnes populantur: ad Armeniam usq; peruenere. cap. xlii. car. cclvii.

(Mortuo Basso Flauius siluius in administratione succedit: Castellum quoddam adhuc rebelle superesse uidens mouit militem aduersus illud: princeps castelli erat Eleazarus cuius mores describuntur: & sociorum eius. cap. xliii. car. cclvii.

(Flauius siluius aduersus Eleazarum uenit: castellum cingit licet difficillimus adeunt accessus fuerat: per duo loca poterant accedere homines: declarat difficultas accessus: admouet machinas per unam uiam: fabricat arjetem cum quo murum percutit: ignem ad muros ponit: letiq; romani custodiunt ne quis eorum ex castro fugeretur. cap. xliiii. car. cclvii.

(Eleazarus uidens non posse euadere manus romanorum hortatur ut omnes combusta urbe seipos interficiant magis q; seruituti subiciantur: quibusdam placuit: quidam uero molliores lachrymabantur: reiterat exhortationem Eleazarus præponens immortalitatem animæ: pulchrius esse pulchræ mori q; turpiter uiuere. cap. xlv. car. cclviii.

(Orantem Eleazarum omnes interpellant decernūtq; sibi mortem dare: omnes mortui sunt: unus ultimus in cærulea regia: gladio se transfigens occubuit: clam cū quinq; pueris mulier latuit: romani de mane per scalas muros ascendunt: neminem uidentes admirantur mulier illa ex cloacis exiens romanis rem gestam aperuit. cap. xlvi. car. cclix.

(Peracto excidio Flauius siluius cum exercitu in Cæsaream proficiscitur: quidam ex iudæis in Alexandriam confugerant: hi nouas res tentabant ex quibus multi occisi sunt: mortemq; potius pati maluerunt: etiam pueri: q; Cæsarem dominum appellare. cap. xlvii. car. cclix.

(Lupus rector Alexandriæ hæc omnia Cæsari indicat ad quem Cæsar scribit ut templum iudæorum destruat. cap. xlviii. car. cclx.

(Onias unus ex pontificibus ex Hyerosolimis fugatus Alexādriam uenit: optinetq; ut templū possit fabricare iuxta morem patrium: hoc autem fuit prædictum per Esaiam q; in ægypto futura esset constructio templi. cap. xlix. car. cclx.

(Lupus rector ad templū accedēs ablatiis denariis tēplum claudit Paulinus eius successor. nihil reliquit: sacerdotibus cōminatus ē: fecitq; ut ne uestigiū qdē diuini cultus uideret. cap. l. car. cclx.

(Ionathas quidam ex iudæis persuasit multis ut eum sequerentur: nūciatur Catullo rectori lybiæ: comprehensus ipse cum multis aliis tribus milibus: qui pecunia diuites erant: non conficii tamē sceleris occiduntur: Curatq; Catullus ut Ionathas omnes iudæos criminetur: etiam illos qui Romam habitabāt inter quos Iosephus erat: Vespasianus noluit ut aliud efficeretur: Catullus ob iniusticiam morbo grauissimo laborauit: ita ut ipse moreretur. cap. li. car. cclx.

(FINIS.

¶ Hyeronimus Squarzacicus Alexandrinus. Raynaldo de Nouimalo Impressoriae artis. op. f.

¶ Vm egracia in Italiam traiecissem: Iosephiq; libros offendissem: quos antea quā hinc decederem librariis castigatissimos: & emendatissimos summa diligentia imprimendos esse demandaueram. Non ut quāstum consequeretur: sed ut aliqua ex parte de lingua latina bene meritis essem & cognitiones multarum rege propagarentur. Vidi opus eruditissimum nundum absolutum: & ut in annalibus ueterum facile de praebeant potest a Rufino aquilignensi in linguam latinam translatum: opus egregium in quā auctoris: qui sine titulo: sine uita: & sine elogio erat in lucem proditurus: quod cum animaduertissem hoc a me ferendum minime putavi. Obiter ipsius uitam ex iuratis auctoribus elicita subiicimus. Fuit enim Iosephus hyerosolimitanus: Matthatiae sacerdotis filius tempore Tyberii Caesaris natus. Cum Iesus esset cruci affixus: & usq; ad traiani tempora cōsensit a Vespasiano cum Tito filio cum bellum in Hyerosolimam gererent: captus fuit quidem litterarum: & multarum rerum peritus: sacerdotio insignitus: prophetarum ac somniorum interpretas optimus: ac futurorum non ignarus: prodigia & multa exposuit. Apud iudaeos Nerone regnante: quā uisa fuere armatas acies. s. coelo currere: atq; aera subito nubium igne collucere: & praeterea alia multa quā in eius leguntur historia. Iosephus ad perniciem urbis futura affirmavit. Cui sententiae uulgus assentiens ab imperio romano defecere: occasione sibi oblata. Propterea q; praefecti romani missi essent contra iudaicam religionem ut aquilas templo inferret. Iudaei romanorum auaritia uexati eorum praefectos trucidarunt. Aquilas e templo deiecerunt: ipsamq; ciuitatē iugo Neronis leuarunt: prouincias muniunt: qui eis praesent creant: atq; ex tribus in qua est metropolis Hyerosolima etq; Samaria proxima. Tertia galilea gentibus finitima Iosepho obuenit qui rei militaris belli imperium a romanis missum primo exciperet. Et cum igni ferroq; omnis puincia deuastaretur: in Iopatha montanam ciuitatem obsideret. Tandem Iosephus perquisitus a Vespasiano dum in puteo latitaret mulieris indicio cognoscitur: eo Nicanorem tertium tribunum militum missum priores milites ab Iosepho non audirentur: qui factum incertum metu perterritus delusis sociis. Nam & permulti iudaeorum cum eo erant impotestatem romanorum peruenit. Quem imperator diligenti custodia seruari iussit. Ille autem Vespasiano semotis arbitris alloquitur: sibi & filio imperatores fore praedixit: quem Vespasianus non inuitus audiuit: quā omnia ut euenire Iosephū ab omni seruitute soluit: atq; summis laudibus tollit. Auguriis post euerione hyerosolimae praefecit ciuitate donatus: cum Tito: & Vespasiano patre uixit annis. xxvi. atq; cognomine flauiae familiae donatus. Nec etiā praetermittenda duxi: quā ex Hyeronimo carptim & cessim: id est sub epythomate collegi: quod ob ingentia eius illustria facinora: utpote uir singularis eruditione praeditus ut ex libris septem iudaicae captiuitatis quos imperatoribus patri & filio obtulit exploratissimum fuit statuam romae meruerit: quodq; scripserit alios. xxiii. antiquitatum libros ab exordio mundi usq; ad quartumdecimum annum Domitiani caesaris quodue archetecos: id est conflictus aduersus Appionem grammaticum alexandrinū. Aliaq; praeciosa opera accuratissime cōscripta reliquerit: quā in manus nostras praeterq. xx. uolumina antiquitatum: & Hyerosolimae captiuitatis septem: & in Appionem duo recideret. Non ad commemorandum sumus admodum curiosi: sed a me hoc unum interpositum in summo studio duxi in ignominiam iudaicae prauitatis: quando uir egregius optime de Christo sensisse uideatur cum inquit: Eodem tempore Iesus uir sapiens: si tamē uerum oportet dicere. Erat enim mirabilium patrator operum qui libenter uera suscipiunt plurimos quoq; tam de iudaeis: quam de gentibus sui sectatores habuit & credebatur esse Christus cūq; inuidia nostrorum principū cruci cum Pilatus addixisset: nihilominus qui eum dilexerant perseuerauerunt.

*hic p. m. an. e.
demonstrat. cap.
tulum. Nonum
libri decimi octavi
antiquitatum poster.*

= interpolatum et falsum esse?

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

infelices iudæi cum non ualerent uastationes sustinere latronum: cgebantur a propriis solēnita-
ribus recedentes cuncti diffugere: ut melius ubi dūq; liceret apud alienigenas habitarent. Florus
igitur fuit qui nos contra romanos bellum fecit assumere: melius iudicams citius q̄ paulatim: &
per tempora nos perire. Initium quippe sumpsit hic prælum secundo quidem anno amministra-
tionis flor. xii. autem Neronis imperii. Sed ea quidem quæcūq; aut facere coacti sumus: aut pari:
perfecte scire poterunt qui legere uoluerint libros a me de iudaica dimicatione conscriptos. Hic
igitur ponam terminum antiquitatis historiæ: postq̄ etiam bellum cœpi conscribere. Continet at
hoc opus a prima hominis natiuitate traditionem usq; ad. x. annum neronis imperii. Ea siquidem
quæ nobis iudæis prouenerūt in ægypto: & Syria: Palestina: & quæcūq; perpeffi sumus ab assyriis
& babiloniis. uel circa nos. Perse seu Macedones egerunt: & post eos romani: sicuti reor sunt cū
integritate composita. Nisus sum autem etiam descriptione conseruare: qui per annos duo milia
constituti sunt. Conscripsit etiam sine errore successiones regum: actus eorum: & conuersationes
enuncians: & monomarchorum potestates enarrās: sicut ex sacris libris de rebus omnibus descri-
ptio continetur. Hoc enim in principio historiæ me facere compromisi. Dico siquidem cum fidu-
cia: opere iam perfecto: quia nullus alter licet uoluntatem habuerit: neq; iudæus: neq; alienigena
potuit hic negotium græcis ita subtiliter explanare. Habens enim indubitanter a congentilibus
meis maximam eruditionem nostræ prouinciæ etiam græcas studui litteras adipisci. Artis namq;
grammaticæ experimentum sumpsit: integritatem uero prolotionis uerborum: possidere me pater-
na consuetudo prohibuit: quippe cum apud nos non recipiant eos: qui elocutionem multarū gen-
tium didicisse noscuntur eo q̄ commune putem hoc officium non liberis tantummodo sed etiā
uolentibus seruis. Sapiētiam uero illos testantur habere tantūmodo: qui leges sub integritate co-
gnoscent: & uirtutem sacrarum litterarum interpretari possunt. Propterea multis in hoc studio
laborantibus: uix duo quidem aut tres adepti: & laborum fructu repente potiti sunt. Nō erit for-
san inuidiosum etiam de genere meo: & uitæ actibus postea breuiter enarrare. In his ergo dicere
ulterius de antiquitate cessabo: libris existentibus. xx. habentibus uero. lx. milia uersuum. Et si di-
uinitas concesserit: per discursum: commemorabo rursus & causas belli: & eorum quæ ad præsen-
tem pertinent diem: quæ est tridecimi quidem anni Domiciani cæsaris principatus: mihi autē
a natiuitate quinquagesimi & sexti. Proposui quoq; uobis conscribere nostras etiam idest iudæo-
rum sectas: in. iiii. libris: de deo eiusq; substantia: & de legibus & cur secundum eas aliud facere p-
mittimur: aliud prohibemur.

De antiquitatibus iudæorum Finis.

Josephi Mathathiaæ filii hebræi genere sacerdotis ex hierosolymis de antiquitate iudæorū con-
tra Appionem grammaticum alexandrinum. Cap. I.

Vfficienter ut arbitror & per libros antiquitatum opulentissime uiro-
rum Epaphrodite legentibus eos aperui de nostro genere iudæorum:
quia & uetustissimum est & primam conscientiam propriam habuit:
quinq; milia enim annorum numerum historiam continentem ex no-
stris sacris libris græco sermone conscripsi. Quoniam uero multos ui-
deo respicientes blasphemiam quorūdam insane prolata: & ea quæ
a me de antiquitate conscripta sunt non credentes: putantes mendaci-
um nostrum sit genus: eo q̄ nulla memoria apud grecorū nobiles Hi-
storiographos digni sunt habiti nostri maiores. Pro omnibus his arbi-
tratus sum oportere me breuiter hæc dicta conscribere: & derogantiū
quidem uesānum spontaneumq; increpare mendacium: aliorum uero
ignorantiam pariter emendare: uniuersosq; de nostra antiquitate qui

scilicet ueritatem amplectuntur edocere. Vtar autem in meis dictis testibus eis: qui de omni anti-
quitate apud græcos fidedigni sunt iudicandi: eos autem qui blasphemie de nobis atq; fallaciter
conscripsere aliqua per semetipsos conuicta indubitanter ostendam. Conabor etiam causas expo-
nere propter quas nō multi in græcis historiis gentis nostræ fecere memoriā: necnon & eos qui
dem nobis nequaq; scribere uoluerunt nescientibus aut nescire simulantibus indicabo. Primitus
itaq; satis admiror eos qui existimant oportere de rebus antiquis græcis tantummodo fidem ha-
bere & ab eis consulendam esse ueritatis integritatem. Nobis autē & aliis hominibus non esse cre-
dendum. Sed ego omnia in his contraria uideo contigisse. Quapropter decet non uarias opinio-
nes inspicere: sed ex ipis rebus iustitiam ponderare. Omnia siquidem græcorū noua & herius: ut ita
dicā: nuper facta cognoui. Et hæc fabricas ciuitatū & adinuersiones artium conscriptionesq; legum
cunctarumq; regū iunior apud eos est historiæ diligentia conscribenda. Apud ægyptios autē atq;

Chaldeos & phoenicas: desino enim nos illis cōnumerare sicut ipsi fatētur: res gestæ antiquissimæ & permanentem habent memoriæ traditionem. Nam & locis omnes inhabitant quæ nequaquā acris corruptioni subiaceant. Et multam prouidentiam habuerunt: ut nihil horum quæ apud eos aguntur sine memoria linquerentur: sed in publicis conscriptionibus semper a uiris sapientissimis dicerentur. Græcorum uero regionem innumera corruptiones inuasere: rerum memoriā delēntes. Qui autem nouas constituentes conuersationes omnium se præesse credidere. Sciant quia etiam sero & uix naturam potuerunt agnoscere litterarum. Nam antiquissimum earum usum habuisse creditur a phoenicibus: & a cadamo se didicisse gloriantur. Sed neque illo tempore poterit aliquis demonstrare seruatam conscriptionem neque in templis: neque in publicis anathematibus: quando est de troianis rebus ubi tot annis militatum est. Postea multa quaestio atque contentio facta est: utrum litteris usi sunt. Et magis ueritas obtinuit eo quod usus modernarum litterarum illis fuisset incognitus. Constat autem quoniam apud græcos nulla inuenitur absolute conscriptio poemate Homeri uerustior. Et hunc etiam post bella troiana fuisse manifestum est. Et ante neque hunc litteris suum poema reliquisse: sed ceteris memoria reseruatum: postea fuisse compositum & propterea multam in eo conspexi dissonantiam. Qui autem historias apud eos conscribere tentauerunt. hi quod Circadamū milesum & Acusilaus argiuus: & post hunc quicumque alii fuisse referuntur. Paululum tempus persicam apud hellanicum militiam præcessere. Sed eos etiam qui de cælestibus & diuinis primitus apud græcos philosophati: idem pherecidem Syrum & Pythagoram & Thaletē omnes concorditer consitentur: Aegyptiorum & Chaldeorum fuisse discipulos: & breuiter cōscripsisse quæ a græcis omnium antiquissima iudicantur: ita uix ea credant ab illis fuisse cōscripta. Quomodo ergo non est irrationabile: ut tali factu uegetentur græci tanquam soli sciant uetera: & ueritatē eorum sub scrupulositate de antiquis non ab ipsis conscriptoribus facillime discant: quia neque firmiter scientes aliquid cōscribere: sed quod unusquisque opinatus est hoc studuit explanare. Unde et libris suis alterutros arguunt: & ualde contraria ex rebus eisdem non piget edicere. Sed ego uidebor ne potioribus esse superfluum si explanare uoluerō: quantis quidem locis Hellanicus ab Agesilao de genealogiis discrepat: & in quantis herodotum corrigit Acusilaus. Aut quomodo ephorus quidem hellanicum in plurimis ostendit esse mendacem. Ephorum uero timeus: Timeum quod post illum fuisse. Herodotum uero cunctis: sed neque de singulis cum Antiocho & Philisto aut Callia timeus concordare dignatus est. Neque rursus de atticis hi qui Attidas conscripserunt: aut de argolicis: qui de argis historiam protulerunt: alterutros consecuti sunt. Et quid oportet dicere de ciuitatibus breuibusque rebus: quando de militia persica & his quæ in ea sunt gesta: tantum uiri probatissimi discordasse noscuntur. In multis autem etiam thucydides tanquam fallax accusatur: licet scrupulosissimam secundum se historiam conscripsisse uideatur. Causæ uero huius dissonantiæ multæ forsitan & aliæ querere uolentibus apparebunt. Ego uero duabus quas dicturus sum maximas huius summam diuersitatis ascribo. Et quidem primum dico eam quæ mihi prior esse uidetur. Id est eo quod ab initio non fuerit studium apud græcos publicas de his quæ semper aguntur præferre conscriptiones. Hoc etenim præcipue & errorem & potestatem metiendi posteris uetus aliquid uolentibus scriptitare concessit. Non enim solummodo apud alios græcos publica conscriptio est neglecta. Sed neque apud ipsos Athenienses quos terrigenas esse dicunt: disciplinæque cultores aliquid huiusmodi reperitur. Sed publicarum litterarum antiquissimas esse dicunt leges: quæ a dracone eis ex phoenicibus sunt conscriptæ ante modicum tempus tyrannidis Pisistrati. De arcadibus autem in antiquitate gloriantibus quod oportet dici? Vix. n. isti & postea litteris eruditi sunt. Cum ergo cōscriptio nulla proponeret quæ & discere uolentibus edoceret: & metientes argueret: multa inter alterutros cōscriptores discordia generata est. Quoniam quod ad præscribendum se præparabāt non studiū ueritatis exhibuerunt. Licet hæc præmissio semper habeat in proprium: sed uerboque magis habere plationē maximam. Et quemadmodum laudari se in hoc super alios aestimarent: ad hoc potius semetipsos aprabant. Aliqui uero ad fabulas sunt conuersi. Aliqui autem ad gratiam aut ciuitates laudantes: aut reges. Alii semetipsos ad accusandas causas aut conscriptores tradidere. In hoc se forte probabiles aestimantes & omnino hoc agētes quod historiæ nimis aduersum est. Veræ siquidem historiarum indicium est: si eisdem rebus omnes eadem dicant atque conscribant. Hi uero cum quædam aliter conscriberent & alii tunc se putabant omnium ueratiores ostendi. Quapropter causas quidē uerborum & caliditatis eorum cedere nos græcis oportet. Non autem de antiqua historiæ ueritate & maxime de rebus propriæ uniuscuiusque prouinciæ. Quoniam uero Aegyptios & Babylonios ex longissimis olim temporibus circa conscriptiones diligentia fuit: quando sacerdotibus erat in iunctum & circa eas ipsi philosophabantur. Chaldei uero apud Babylonios: & quia præcipue græcis immixti usi sunt phoenicis litteris circa dispensationes uitæ: & ceterum operum traditionem. Dum consentiant omnes tacendum hoc puto. De nostris uero progenitoribus quia eandem quæ prædicti habuerunt in conscriptionibus sollicitudinem desino dicere: etiam potiorē pontificibus & prophetis hoc imperantes. Et quia usque ad nostra tempora cum multa integritate seruatum est:

si oportet audentius etiam seruabitur. Conabor breuiter edocere: nō enim solummodo ab initiis probatissimos uiros & inde placatione pręparatos ad hæc exercenda constituerunt. Sed quatenus etiam genus sacerdotum sine permixtione purumq; consisteret prouiderunt. Oportet enim eum qui sacerdotium habiturus est ex eiusdem gentis nasci muliere: & neq; ad pecunias & neq; ad honores inspicere. Et de hoc per antiquā lineam & multis testibus approbare. Quod scilicet agimus non solum in ipsa iudæa: sed ubicūq; nostri generis constitutio reperitur: etiam ibi integritas ista seruatur circa nuptias sacerdotum: hoc est in ægypto & Babylonia & quocūq; terrarum orbe q libet de sacerdotum genere sunt dispersi. Mittunt enim in hierosolymam conscribentes a patre nomen nuptiæ: & antiquorum progenitorum quicūq; huius rei testimonia præbuere. Si autem bella proueniant sicut iam crebro factum est. Dum Antiochus epiphanes ad nostram uenisset regionem & Pompeius magnus: & Quintilius uarus: & præcipue nostris gesta temporibus: tunc hi qui de sacerdotibus supersunt: ex antiquis litteris iterum noua conficiunt & probant mulieres q relinquuntur. Non enim ad captiuas accedunt alienigenarum consortia formidantes. Indicium uero integritatis hoc maximum est: quia pontifices apud nos a duobus milibus annis denominati filii a patre conscripti sunt. His autem qui prædicti sunt si quid prauaricerentur interdicitur: ne uel ad altare accedant: uel alia sanctificatione fungatur. Recte siquidē potius autē necessarie: cum neq; conscribendi potestas omnibus data: neq; alia sit in discretionē discordia. Sed solummodo prophetis antiquissima quidē & ueterrima secundum inspirationē factā a deo cognoscētibz. Alia uero secundum se sicuti sunt facti palam cōscribentibus infiniti libri non sunt apud nos discordantes & sibi met repugnantes: sed solummodo duo & .xx. libri habentes temporis totius conscriptio nem: quorum iuste fides admittitur. Horum ergo quinque quidem sunt Moyseos qui natiuitates cōtinent: & humanæ generationis traditionem habent usq; ad eius mortē. Hoc tempus de tribus milibus annis paululum minus est. A morte uero Moyseos usq; ad Artaxerxem persarum regem qui fuit post Xerxem: prophetæ post Moysen: & quæ secundum eos sunt gesta conscripserunt in xiii. libris. Reliqui uero. iiii. hymnos in deum: & uitæ humanæ noscuntur pignora continere. Ab artaxerxe uero usq; ad nostrum tempus singula quidem conscripta non tamen priori simili fide sunt: habita eo quod non fuerit certa successio prophetarum. Palam nanq; est ipsis operibus quæ admodum nos propriis litteris credimus: tanto nanq; sæculo iam præterito neq; addicere quicq; aliq; nec auferre nec transformare præsumpsit. Omnibus enim interitum est mox & prima generatione iudæis hæc diuina dogmata nominare: & in his utiq; permanere. Et propterea si oporteat mori libenter. Iam itaq; multi captiuorum frequenter tormentis affecti sunt: & mortes uarias in theatris sustinuerunt: ne ullum uerbum contra leges admitterent aut conscriptiones habitas uiolarent. Qui græcorum aliquid tale perpeffus est: quando neq; fortuitam sustinere læsionem uoluit: licet omnia apud eos scripta destruantur. Verba enim hæc esse putant secundum conscribentiu uoluntates exposita. Et hoc iuste etiam de antiquis sapiunt quoniam aliquos nunc quoq; uident præsumentes de his rebus conscribere quibus neq; ipsi interfuere: neq; credere scientibus acquiescunt. Deniq; de bello quod apud nos contigit nuper: quidam historias conscribentes adiderunt. Dum neq; ad ea loca uenerint: neq; in proximo rerum gestarum fuerint. Sed ex auditu quædam pauca componentes impudenter semetipsos uidentur historiæ nomine iactitare. Ego uero & ex omni bello: & quæ ibi particulariter gesta sunt ueram descriptionem feci: dum ipse rebus omnibus interfuerim. Dux etenim apud nos galyleorum eram: donec fuit defendendi facultas. Contigit aut ut caperetur a romanis: & habētes me Vespasianus & Titus in custodia uniuersa sp inspicere faciebant: primo quidem uinctus: postea uero solutus cum Tito ab alexandria propter obsessionē hierosolymorum directus sum: eo tempore nihil est gestum q meam potuisset latere noticiam. Nam uidens romanorum exercitum uniuersa sub diligentia describebam. Et ea quæ nuntiabant ab his qui semetipsos tradebant: ego solus integrius intelligens disponebam. Deinde romæ rēpus uacationis habens: omni iam negotio pręparato usus aliquibus cooperantibus mihi propter eloquentiam græcam rerum eruditionem exhibui. Tantaq; mihi securitas affuit ueritatis ut primos omnium imperatores belli Vespasianum & Titum testes non exposcerem. Primum nanq; illis obtuli libros: & post illos multis quidem romanorum qui bellis interfuere plurimis uero nostroru eos etiam uenundauit: qui græca sapientia uidebantur imbuti: quorum est Iulius Archelaus. Herodes honestissimus & ipse admirabilis rex Agrippa. Isti siquidem uniuersi testimonium perhibuerunt: quia ueritatem diligens excolui: non reprimens forsitan aut tacens: si quid gestorum per ignorantiam aut per gratiam commutauit: aut prætermisi. Quidā uero prauī homines derogare meæ historiæ sunt conati tanq; in scholis adolescentium propositum exercentes: & accusationis ispiratæ atq; detractionis facientes opus: cum oporteat illud sciri: quia quod conuenit promittentem aliis rerum ueracium traditionem. Ipsum prius hæc nosce certissime: aut rebus gestis adherendo: aut ab scientibus consulendo. Quod ego præcipue circa utrunq; me credo secisse negotium. Antiquitatis nanq; libros sicuti dixi ex uoluminibus sacris interpretatus sum: cū essem genere sacer-

dos: & participarem illarum sapientiam litterarum. Historiam uero belli conscripsi multarum quod actionum ipse operator: plurimorum uero inspector existens: & omnino eorum quae dicta uel gesta sunt nihil ignorans. Quomodo ergo non procaces quilibet existimabit eos qui aduersum me nituntur de ueritate contendere? Qui licet imperatorum commenta legisse dicuntur: non tamen nostrorum repugnantium rebus interfuerunt. De rebus itaque necessariam feci descriptionem significare uolens facultatem eorum qui historiam scribere compromittunt. Et sufficienter sicut reor palam faciunt: quia conscriptio rerum apud Barbaros potius solenior quam apud Graecos est. Volo paululum primitus disputare aduersus eos qui contendunt nouellam esse nostram conuersationem eo quod nihil de nobis: ut aiunt illi: dictum sit a conscriptoribus Graecis. Deinde testimonia antiquitatis ex aliorum litteris exhibebo: & eos qui nostro blasphemant generi: ualde ipsi ratione blasphemare monstrabo. Nos igitur neque regionem maritimam habitamus: neque mercimoniis cogaudemus neque per hoc alterutris peregrinationibus fatigamur. Sed quidem nostrae ciuitates procul a mari positae regionemque uberrimam possidentes. In ea assidue laboramus praecipue circa filiorum nutrimenta studentes legumque custodiam & traditionem pietatis totius opus uitae necessarium iudicamus. Cum adsit igitur his quae praedicta sunt conuersationi nostrae etiam uita remotior. Nihil fuit in antiquis temporibus quod faceret nobis permixtionem Graecorum sicut Aegyptiis mercimonia quae ab eis reiciuntur: & ad eos rursus introducuntur. Et iterum habitatoribus Phoeniciae maritimae studentibus circa contractus atque negocia amore pecuniae requisita: Sed neque latrocinia sicut quidam alii uacuare: aut amplius habere concupiscentes patres nostri ad bella conuersi sunt licet regio nostra multa milia uirorum fortium possideret. Phoenices ergo propter negocia ad Graecorum prouinciam nauigantes repente sunt agniti: & per illos Aegyptii & omnes a quibus ad Graecos honorem deuehebant immensa maria proscindentes. Medi uero postea atque Persae palam in Asia regnauerunt: & usque ad alteram epirum Persae militauerunt. Thraces autem propter uicinitatem & Scythiam ab his qui pontum nauigant cogniti sunt: & omnino uniuersa iuxta mare: uel orientale uel hesperium habitantes aliquid conscribere uolentibus cogniti facti sunt. qui uero superius habitabant: & procul a mari multis sunt temporibus ignorati. Et hoc apparet etiam circa Europam contigisse: quando de Romanorum ciuitate tam longo tempore adepta potestate tantaque causas belli conficiente. Neque Herodotus neque Thucydides: nec ullus qui fuit cum istis fecit aliquam mentionem. Sed sero tandem & uix ad Graecos potuit eorum. De Galathis enim & Hyberis sic ignorare hi qui putantur subtilissimi conscriptores: quorum est Ephorus: & unam ciuitatem esse arbitrareretur Hyberas. Qui tantam partem hesperiae terrae noiscuntur inhabitare. Et neque mores eorum qui fiunt apud eos uel qui dicuntur tanquam sic utentibus referre praesumunt. Causa uero ignorantiae ueritatis est: eo quod procul abessent. Ut autem falsa conscriberent: eoque uellet uideri aliquid amplius ab aliis retulisse. Quomodo ergo mirari decet si neque nostra gens plurimis erat certa: neque ad scribendum de se aliquam dedit occasionem: & ita constituta procul a mari & ita conuersi deliberans. Pone igitur nos argumento uti uelle Graecorum. quia non est genus eorum antiquum eo quod neque in nostris uoluminibus de eis sit aliquid dictum. Non ne omnino deridebunt causas huiusmodi a me probatas: & testes uicinae regionis adducunt antiquitatis suae. Igitur ego hoc conabor efficere. Aegyptiis & Phoenicibus praecipue testibus utar: cum nullus eorum potuerit tanquam falsum accusare testimonium. Et uidentur maxime circa nos inimici in communi quidem omnes Aegyptii & Phoenicum uero Tyrii. De Chaldeis autem nequaquam hoc dicere potero: quoniam & generis nostri principes constituti sunt: & propter cognationem in conscriptionibus suis meminere Iudaeorum. Cum uero fidem de his praebuero: & blasphemias falsas ostendero: tunc etiam Graecorum conscriptores memorabo: qui Iudaeorum fecere memoriam: ut neque huiusmodi occasio relinquatur in Iudaeis nobis faciendae contentionis. Inchoabo autem primitus a litteris Aegyptiorum quas non arbitrantur commendare quae nostra sunt. Manethon itaque genere uir Aegyptiorum Graeca disciplina participatus sicut palam est: scripsit enim uoce helladica paternae religionis historiam ex sacris sicut ait ipse interpretatus libris frequenter arguit Herodotum in Aegyptiacis ignoratione mentium. Ipse quidem Manethon in secundo Aegyptiacorum haec de nobis scripsit. Ponam uero etiam sermonum eius tanquam testimonii iure prolatum honorabile nomen sub hoc: nescio quomodo deus inspirauit: & praeter spem ex partibus orientalibus homines genere ignobiles adepta fiducia in prouincia Castrametati sunt. Et facile ac sine bello eam potenterque ceperunt: & principes eius alligantes: de caetero ciuitates crudeliter incendere: & deorum templa uertere. Circa omnes uero prouinciales inimicissime usi sunt alios quidem perimentes: aliorum uero & filios & coniuges ad seruitia redigentes: nouissime uero & unum regem ex se fecere: cui nomen erat Sualitis: hic in mensidem ueniens superiorem inferioremque prouinciam diuidens castra in opportunis relinquens locis. Maxime etiam partes muniuit orientales prospiciens: quoniam assiri aliquando plus ualentes erant desideraturi regnum eum inuadere. Inuenies autem in Nomoto suati ciuitatem opportunissimam positam quidem ad orientem Bulastitis fluminisque ap-

pellabatur a quadam antiqua theologia euanis. Hanc fabricatus est & muris maximis communi-
uit: collocans ibi multitudinem armatorum usque ad ducenta quadraginta milia uirorum eam cu-
todientium. Hic autem messis tempore ueniebat tam ut frumenta meteret & mercedes exolu-
eret: quam ut armatos pro terrore extraneorum diligenter excitaret. Qui cum regnasset decē-
nouem annis uita priuatus est. Post hunc autem regnauit alter quattuor & .xl. annis Beon nomi-
ne. Post quem alter apachas sex & .xxx. annis & mēlibus septem. Deinde & apolis unum & sexagin-
ta: & Samnas quinquaginta & mense uno. Post autem omnes Afes nouem & .xl. & mēlibus duo-
bus. Et isti quidem sex apud eos fuere primi reges debellantes semper & maxime Aegypti radicē
amputare cupientes. Vocabatur autem omne genus eorum Sesos: hoc est reges pastores: secundū
sed enim sacrarum linguarum regem significat. Sos uero pastorem siue pastores secundum sermo-
nem communis eloquii: & tantum compositum inuenitur. Hysos quidam uero dicunt eos Ara-
bas esse. In aliis autem exemplaribus non reges significari comperi per appellationem Hyc: sed e-
diuerso captiuos declarari neque pastores. Hyc enim rursus aegyptiaca lingua: & hac quando pingui
sono profertur captiuos apertos significat: & hoc potius uerisimile mihi uidetur: & historiae an-
tiquae conueniens. Hos ergo quos praediximus reges: & eos qui pastores uocabantur: & qui ex eis
fuere obtinuisse Aegyptum ait annis .xl. & quingētis. Post haec autem regum thebaidis & alterius
Aegypti factam dicit super pastores inuasionem: & bellum maximum & longauum eis illatum.
Sub rege uero cui nomen erat Alis fragmutos uictos dicit pastores: & alteram quidem uniuersam
Aegyptum perdidisse. Inclusos autem in locum habentem mensuram terrae ulnarum undecim mi-
lium. Cui loco nomen est Auarim: Hunc Manethon dicit omnem maximo muro atque robustissi-
mo circumdedisse pastores: quatenus & omnem possessionem munitam haberent simul & praedā
suam. Filium uero alii fragmathoseos thumnosim dicit. Conatum quidem eos per obsessionem
capere & fortiter cum quadringētis. lxxx. milibus armatorum eorum muris excubuisse. Cum ue-
ro obsessionem desperasset: pacta cum eis secisse ut aegyptum relinquentes quo uellent in om-
nes abirent. Illos uero his promissionibus impetratis cum omni domo & possessionibus non mi-
nus ducenta .xl. milia numero ex aegypto per desertum in Syriam iter egisse & metuentes assyrio-
rum potentiam: tunc enim illi Asiam obtinebant in terra quae nunc iudaea uocatur ciuitatem
aedificasse: quae tantis millibus hominum sufficere potuisset: eamque hierosolymam uocasse. In
alio uero quodam libro Aegyptiacorum Manethon hanc ipsam gentem. i. qui uocabantur pasto-
res in sacris suorum libris captiuos ascriptos rectissime dixit. Nam antiquis progenitoribus no-
stris pascere mos erat: & pascualem habentes uitam uocabantur ita pastores. Sed & captiui non ir-
rationabiliter ab aegyptiis sunt: quoniam progenitor noster ioseph dixit ad regem aegyptiorum
se esse captiuum: & fratres in aegyptum posterius euocauit rege praecipiente. Sed de his quidem in
aliis examinationem subtilius faciemus. Nunc autem huius antiquitatis producam testes aegypti-
os rursusque quomodo se habeant uerba manethonis circa ordinem temporum aperte describam
sic enim ait. Postquam egressus est ex aegypto populus pastorum ad hierosolymam: expulsor eorum rex
themusis regnauit post haec annis .xxv. & mēlibus .iiii. & defunctus est. Assumpsit regnum filius
Chrebron annis .xiii. huius autem Amenosis annis .xxi. & mēlibus .ix. Misris autem .xii. & mēli-
bus nouem. Misfranthusis .xxv. & mēlibus .x. Et musis autem nouem & mēlibus octo. Ameno-
sis uero .xxx. & mēlibus .x. Orus uero .xxx. sex & mēlibus quinq. huius autem filia Acenchies .xii.
& mense uno. Rathotis uero frater nouem. Acencheridis autem .xii. menses .iii. Armes uero .iiii. &
mense uno. Armesis autem unum & menses .iiii. Armesismianus uero sexaginta sex & menses .ii. Ame-
nolis .xix. & menses sex. Sedhossis autem equestrem & naualem uirtutem habens fratrem quidem
Armen procuratorem aegypti constituit: & omnem ei aliam regalem contulit potestatem: tantū-
modo autem diademate uti prohibuit: & ne reginam matrem filiorum opprimeret imperauit &
ut abstinere etiam ab aliis regalibus concubinis. Ipse uero ad cyprum & phoenicem & rursus co-
tra Assyrios atque mēdos castrametatus uniuersos quidem alios ferro alios sine bello terrore ma-
gno uirtutis sibi met subiugauit. His uero felicitatibus eleuatus confidentius incedebat: orientales
urbes ac prouincias subuertendo: multoque tempore procedente Armes qui in Aegypto fuerat de-
relictus omnia contraria quae eum frater agere monuerat sine timore faciebat. Nam & reginam:
uiolenter abiecit: & aliis concubinis sine paritate iugiter miscebatur: suauisq. ab amicis utebat
& diademate: & rebellabat fratri. Is uero qui constitutus erat super sacra Aegyptia scribens librum
Sedhossi direxit: & cuncta significans: & quia rebellaret ei suus frater Armes. Qui repente ad Pe-
lusium destinauit: & proprium tenuit regnū. Prouincia uero uocata est ex eius nomine Aegyptus
Dicit enim quia cethos Aegyptus uocabatur. Armes autem frater eius Danaus. Haec equidem Ma-
nethon. In palam uero est ex predictis annis tempore computato: quia hi qui uocabantur pasto-
res id est nostri progenitores ex aegypto liberati: ante tres & nonaginta atque trecentos annos hanc
prouinciam inhabitauere quam Danaus ad agros accederet: licet huc antiquissimum Argiui esse
confidant. Duas igitur res Manethon maximas pro nobis Aegyptiis litteris protestatus est: primā

quidem quia aliunde ad ægyptum: Deinde gressus eorum exinde ita temporibus antiquissimum: ut pœne mille annis bellum præcedat illiacum. In his autem in quibus Manethon nō ægypti literis: sed sicut ipse cōfessus est ex fabulis quorundā sine nomine quodam adiecto postea particula riter hæc redarguam ostendens ea sine uerisimilitudine esse mendacia. Sed uolo ab istis rursus migrare ad ea quæ apud phœnicas de nostro genere conscripta: & eorum testimonio declarata sunt. Itaq; apud Tyrios multorum ânorum publicæ litteræ: & conscriptiones diligentissime custoditæ ex his quæ apud eos facta & inuicem gesta noscuntur: quæ tamen memoria digna sunt. Inter hæc ergo conscriptum est: quia in hierosolymis ædificatum est templum a Solomone rege ætæ annos pœne. c. xliii. & menses octo quam Tyrii carthaginem charcedonam fabricauere. Descripta uero est apud illos constructio templi nostri. Irgnîus enim Tyriorum rex amicus erat regis nostri Solomonis paternis amicitias ei deuinctus. Is ergo munificentiam suam exhibens ad claritatem fabricæ præbuit Solomoni auri quidem. xx. & centum talenta. Incidensq; pulcherrimam siluam in monte qui Libanus nuncupatur ad cameram destinauit ei. Quem redonauit quidem Solomon aliis quidem multis rebus sed etiam terra Galileæ regionis quæ Zabulon uocatur. Præcipue autem eos ad amicitias sapientiæ concupiscentia conuocauit. propositiones enim soluendas alterutris dirigebant: & melior in his solomō erat: & in aliis sapientior apparebat. Hactenus uero seruantur apud tyrios epistolæ multæ quas illi scripsere adinuicem: pro qua re liber est a me compositus litterarum a tyris directarum unde etiam testem producā dionem: quia apud phœnicum historias integer rime approbatus est. Igitur in phœnicis historici hoc modo scribit. Abibalo moriente filius eius ironius regnauit: hæc partes orientales ciuitatis ampliavit & urbem potiore fecit & olympii iouis templum destruens terræ coequans locum medium niœnibus urbis adiunxit: & aureis anathematibus exornauit. Ascendens autem in lybanum siluas incidit ad templorum ædificationem. Regem uero hierosolymorum salomonem misisse dicunt ad ironium quædam enigmata: & poposcisse ab eo solutionem adiiciens: ut qui non posset discernere pecunia soluente persolueret. Cōfessusq; ironium non se posse persolvere propositas questiones & multas pro expensis faciendis pecunias condemnatum. Deinde ad demonum quendam uirum tyrium propositas soluisse questiones: ipsumq; alias proposuisse: quas si non solueret solomodo multas rursus pecunias ironio regi conferret. Dyon igitur hoc modo de prædictis testimonium perhibuit nobis. Sed post hunc producā quoq; Menandrum Ephesium. Is enim singulorum regum actus conscripsit apud græcos & Barbaros studens ex provincialibus uniuscuiusq; loci litteris historiæ ueritatem pandere. Scribens enim de his qui in Tyro regnauere: & deinde ueniens ad ironium Regem sic ait. Moriente uero Abibalo successit in eius regno filius eius ironius qui uixit annis. xxxiiii. hic statuit locū ualde latissimum aureamq; columnam iouis in templo reposuit: & ad siluam lignorum proficiscens abscidit de monte qui Libanus appellatur ligna cedrina ad tegmina faciendā templorum. Defouensq; antiquiora templa sanum ædificauit Hercules. Fecit erectiorē mense peritio: castraq; mouit aduersus Tyticeos minime tributa reddentes. Quos etiam subdens sibi met denuo remeauit. Sub hoc fuit Abdemonus puer iuuenis qui semper parabolas superabat: quas solomodo Hierosolymorum rex destinabat: supputatur uero tempus ab hoc rege usq; ad cōstructionem carchedonis hoc modo. Moriente ironio successit in eius regno. Balbazerus filius. Qui cum uixisset annis quadraginta tribus septem regnauit annis. Post hunc Abdatratus filius cum uixisset ân. xx. regnauit nouem: hunc filii nutricis eius. iiii. peremere. Quorū senior Metusastartus filius leastrati regnauit. Qui cum uixisset annis. xliiii. regnauit annis. xii. Post hūc frater eius Astarimus: & hic uiuens annis. iiii. & i. regnauit annis nouē: & peremptus est a fratre pellethe: qui suscipiens regnū mensibus imperauit octo: cum uixisset annis. i. Hunc peremit Tychobalus Astarre sacerdos: qui cum uixisset annis quadraginta octo: regnauit ân. xxxii. huic successit badezodus filius. Qui cū uixisset annis quadraginta quinque regnauit sex. Huic successor factus est Mettinus filius: qui cum uixisset triginta duobus nouem regnauit annis. Huic successor fuit Pigmalion: qui annos egit in sua uita quinquaginta sex ex quibus. xl. tenuit principatum. Huius regni anno septimo soror Dido in Lybia ciuitatem ædificauit Carchedonam. Colligitur etiam tempus a regno ironi usq; ad ædificationem carchedonis annorum centum quinquaginta quinque: & mensium octo. Quam uero duodecimo anno huius regni in Hierosolymis ædificatum est templum. Fit ab ædificatione templi usq; ad cōstructionem carchedonis tempus annorum C. xliii. mensium octo. Testimonio siquidem phœnicum quid amplius oportet apponi? Cernitur ipsa ueritas fortiter approbata & multo clarius apparere: quoniam præcedit cōstructionem templi progenitorum nostrorum ad prouinciam hanc aduentus. Cum enim eam uniuersam bello tenuissent: tunc autem templum ædificare cœpere: & hæc aperte ex litteris sacris etiam a me in antiquitate manifesta sunt. Nunc itaq; sunt dicenda ea quæ apud chaldeos noscuntur esse cōscripta: & de nobis ad historiā sunt delata. Quæ multam habens concordiam cum nostris uoluminibus etiam de aliis rebus. Testis autem horū

est Berosus uir genere quidem chaldeus: notus autem eis qui doctrinae eruditionique congaudent. Quoniam de astronomia: & de chaldeorum philosophia ipse graecas conscriptiones exposuit. Igitur Berosus antiquissimus secutus historias de facto diluuii: & hominum in ea corruptione sicuti mos est ita conscripsit. Simul & de arca in qua generis nostri princeps erutus est: deuecta scilicet ea in summitate montium Armeniorum. Deinde scribens eos qui ex noe progeniti sunt: & tempus eorum adiciens usque ad Nabolassarum peruenit Babyloniorum & chaldeorum regem: & huius actiones exponens ait. Quemadmodum misit in aegyptum ad nostram terram filium suum Nabuchodonosor cum multa potentia: qui dum rebellantes eos inuenisset omnes suo subiecit imperio: & templum in hierosolymis concremauit: cunctumque generis nostri populum auferens migravit in Babylonem. Vnde ciuitatem contigit desolari annis. lxx. usque ad cyrum regem Persarum. Dicit autem quia tenuerit Babylonius Aegyptum Syriam phoenicem Arabiam: uniuersos priores chaldeorum Babyloniorum reges actionibus suis excellens. Ipsa uero uerba quae Berosus protulit hoc modo dicta necessario proferenda sunt. Audiens autem pater eius Nabolassarus: quia sarrapa constitutus in Aegypto & Syria inferiore & Phoenice rebellaret: cum non ualeret iam ipse labores ferre tribuens filio suo Nabuchodonosor aetate ualenti partem quandam exercitus super eum misit. Nabuchodonosor autem cum Sarrapa desertore congressus prouinciam quae ab initio eorum fuerat ad proprium reuocauit imperium. Eodem uero tempore contigit patrem eius Nabolassarum cum aegrotasset in babylonia ciuitate defungi qui regnauit annis. xxi. Nabuchodonosor autem non post multum tempus mortem patris agnoscens & negocia aegyptiaca disponens reliquam prouinciam & captiuos iudeorum & Phoenicum atque Syriorum qui in aegypto fuerant commendans quibusdam amicis: ut cum magna uirtute & reliqua utilitate deueherentur ad Babyloniam: ipse cum paucis aggressus per desertum in Babyloniam uenit. reperiensque cuncta a Chaldeis dispensari: seruatumque regnum ab optimatibus eorum. Dominus factus totius paterni principatus: captiuos quidem aduenientibus praecepit habitacula in oportunissimis babyloniae locis aedificari. Ipse uero de belli manubijs templum belli & reliqua loca munificentissime nimis exornas: & antiquam ciuitatem & alteram extrinsecus adiciens cogitans quatenus nequaquam possent obsidentes fluuium conuerrere: & ad ciuitatem accedere. Tres quidem interiori ciuitate per circuitum porticus: tres uero exteriori constituit. Quorum alias ex cocto latere & bitumine: alias uero ex ipso latere fecit: & largissime muniens ciuitatem: portasque diuina pulchritudine comens superaedificauit in paternis regalibus: aliaque regalia celsitudinem illorum multo ualde praecedentia. Quorum ornatum exponere ualde longissimum est. Verumtamen sciendum quoniam haec maxima atque superba ultra credulitatem rei sunt. Perfecta diebus quinque & decem. In his ergo regalibus lapideas munitiones celsas aedificauit: & aspectum moribus similem reddens: etiam ex arboribus uniuersis plantationes exhibuit. Fecit quoque horum quod suspensibile uocabatur: eo quod eius desideraret huiusmodi qualitatem nutritam in mediae locis. Haec itaque retulit de praedicto rege: & multa super haec in libro Chaldaeorum: in quo culpae conscriptores graecos quasi una arbitratos a Semiramide Assyriam Babylonem aedificatam: & mira opera ab illa circa eam fuisse constructa false conscripsisse dicens & ipsa quidem chaldeorum conscriptionem sitedignam pudori existimandum est: quando cum archiuis phoenicum concordare uidentur quae ab Beroso conscripta sunt de rege Babyloniorum. Quoniam & Syriam & uniuersam phoenicem ille subuertit. In his quoque consonat & Philostratus in historiis dum Tyriae meminit obsessionis: & Magasthenis in quarto indicorum: ubi declarare contenditur praedictum regem Babyloniorum Herculem fortitudine & actuum magnitudine praecessisse. Dicit enim eum & maximam Lybiae partem & Hiberiam subuertisse. Quae uero de templo Hierosolymorum relata sunt: quia & concrematum est pugnantibus Babylonis: & coepit rursus aedificari Cyro tenente Asiae principatum. Ex dictis Berosi declaramus. Sic enim in tertio libro dicit. Nabuchodonosor itaque postea inchoauit praedictum murum incidens in languorem de uita migravit: cum regnasset annis tribus & quadraginta. Huius regni dominus est effectus filius eius: & Helmaradochus propter iniquitates & luxurias passus insidias a marito sororis suae niriglistoris peremptus est: cum duobus regnasset annis. Quo defuncto sumens regnum qui ei fecit insidias Niriglistoris annis regnauit quatuor. Huius filius Laborosardochus principatum quidem tenuit puer existens mensibus nouem. Insidias uero passus eo quod nimis appareret malorum esse morum ab amicis extinctus est. Hoc itaque pereunte conuenientes hi qui fecerant insidias illi communiter regnum imposuere nabonido cuidam qui erat ex babylone ex eadem gente. Sub hoc muri circa fluuium babyloniae ciuitatis ex latere cocto & bitumine sunt ornati. Cuius regnum eius esset in anno septimodecimo constitutum: egresus Cyrus ex perside cum multa uirtute uniuersam asiam subuertens impetum fecit ad Babyloniam urbem. Sentiens autem Nabonidus inuasionem eius: & occurrens cum exercitu suo: atque congressus pugna uictus & cum paucis fugatus inclusus est in borlispensium ciuitate, Cyrus

natem Babyloniam comprehendens & deliberans exteriores muros deponere ciuitatis: eo q. ni
 mis uideretur munita: & esset ad capiendum ualde difficilis: reuersus est ad Borsipum naboni-
 dem instanter expugnaturus. Nabonide uero obsessionem non ualente perferre: sed prinitus
 supplicante usus clementia cyri: & dans ei habitaculum in Carcamone: expulit eum a Babylo-
 ne. Nabonidus itaq. reliquum uitæ tempus in illa prouincia conuersatus est. Hæc concor-
 dant cum nostris. Scriptum namq. in eis est quia Nabuchodonosor octauodecimo regni sui
 anno templum nostrum ad desolationem usq. perduxit: & fuit exterminatum annis septem. Se-
 cundo uero anno regni Cyri fundamentis depositis rursus secundo regni dari anno perfectum
 est. His prolatis adiciam etiam phœnicum historias: non enim probationum abundantia re-
 linquenda est: est enim dinumeratio in illis annorum sic enim habent sub rege Thobalo. Na-
 buchodonosor obsedit Tyrum annis tribus & decem. Post hunc regnauit Bahal annis decem.
 post hunc iudices constituti sunt: & iudicauere idem. Hæc Nibalus nalbasei mensibus duo-
 bus. Chelbisadder mensibus decem. Abalus pontifex mensibus tribus. Mittinus & Gerastra-
 tus abdilimi iudices annis sex: inter quos regnauit Balatorus anno uno: quo moriente mitten-
 tes euocauere Meralum ex babylone: & quattuor regnauit annis. Eo quoq. moriente euocare
 fratrem eius Ironium: qui regnauit annis uiginti. Sub hoc Cyrus persarum habuit potestatem.
 Quapropter omne tempus est annorum quinquaginta quattuor & mensium trium. Septimo
 liquidem anno regni sui Nabuchodonosor coepit obsidere tyrum. Quartodecimo autem an-
 no regis Ironii Cyrus persarum tenuit principatum. Consonant igitur quæ de templo scripta
 sunt a chaldeis: ac tyris cum litteris nostris. Manifestum uero & sine contentione testimoni-
 um est de prædicta nostri generis antiquitate & hi liquidem qui non ualde contendunt suffice-
 re iudicio quæ promissa sunt: Oportet autem non credentibus barbaricis conscriptionibus:
 sed solis græcis fidem habendam esse dicentibus. Adhuc multos exhiberet testes etiam græ-
 cos scientes nostrum genus: & opportuno tempore eorum habentium mentionem. Pythago-
 ras igitur Samius cum sit antiquus quidem ætate: sapientia uero & diuina pietate philosophos
 omnes excellens: non solum quæ nostra sunt agnouisse manifestum est: sed etiam zelatus ea ex
 multis apparet. Et eius quidem conscriptio nulla reperitur. Multi tamen de eo retulere: quo-
 rum insignior est Hermippus uir circa omnem historiam diligentissimus indagator. Refert
 itaq. in primo Pythagoræ libro: quia Pythagoras una consabulatorum suorum defuncto no-
 mine Calciphonte genere Crotoniate. Illius animam dicebat secum degere die noctuq. & quia
 præciperet ut non transiret de loco unde alius onus portaret & ab aqua fetulenta semetipsum
 abtineret: & ab omni blasphemia recederet. Deinde sequitur: hæc autem agebat atq. dicebat
 iudæorum & tharcensium opiniones imitatus ac transferens. Dicitur enim quia uere ille uir
 multas iudæorum leges in suam transtulit philosophiam. Fuit autem etiam per ciuitates non
 ignotas olym gens nostra & multæ nationes ad quos transit etiam zelum eius habuere. Quod
 manifestat Theophrastus in his quæ scripsit de legibus. Ait enim quia prohibent tyriorum le-
 ges peregrino sacramento iurare. Inter sacramentum quibuidam aliis etiam iusiurandum quod
 corbam appellatur enumerat: & apud nullum hoc inuenitur iuramentum: nisi apud iudæos so-
 los. Quod interpretatur ex hebraica lingua: significat enim donum. Verum neq. Herodotus
 alicarnasseus nostram ignorauit gentem. Sed quodammodo eius meminisse cognoscitur. De-
 colchis enim referens in secundo libro sic dicit. Soli autem inter omnes colchi & ægyptii &
 æthyopes uerenda ab initio circuncidunt: phœnices uero & Syri in Palestina qui confitentur
 hoc ab ægyptiis didicisse. Syri autem qui circa Thermedontem & Parthemium fluuium com-
 morantur & Astygitiones a Cholchis dicuntur nuper didicisse. Hi iamq. sunt inter homines so-
 li qui circunciduntur: & isti sicut ægyptii facere uidentur. De ægyptiis autem & æthiopibus di-
 cere non possum: utrum alteri ab alteris didicere. Dixit ergo Syros qui in Palestina sunt circun-
 cidi. Omnium autem qui habitant Palestinam soli iudæi circunciduntur. Quod de eis agno-
 scens: & Cyrillus antiquus poeta meminuit hoc modo degente nostra dicens. Quia castrameta-
 ti sunt nostri maiores cum Xerxe persarum rege apud Helladam: & dinumerans uniuersas gen-
 tes: nouissimam nostram posuit: ita dicens. Postremum uero transibunt genus mirabile uisionis:
 linguam quidem plenissimam ope proferentes. Habitantes autem in solis montibus: ubi palus
 amplissima est. Iuuenes capillis sub rotunditate detonsis super equos erectos habentes uultus:
 & quasi fumo siccatos. Palæ ergo est sicut arbitror: quia nostri meminerit: eo q. & montes in no-
 stra regione sunt constituti in quibus habitamus. Et palus qui dicitur Asphaltis idest bitumina-
 lis. Hæc enim inter omnes palus in Syria latior atq. maior est. Et Cyrillus quidem cum ita me-
 minerit iudæos scissos dignoscitur: quem quilibet legerint admirantur. Non calumnioli græco-
 rum: sed sapientia summa cōspicui. Clearchus enim Aristotelis discipulus: & ex peripatetico philoso-
 phorum nullo secundus in primo libro de somno dicit Aristotelem doctorem suū de quodam

uiro iudæo ita referre: & ipsi Aristoteli eundem sermonem ascribit. Quod ita conscriptum est. Sed alia quidem longum est dicere. Quæ non habere potuerant illius admiratione quadam atq; philosophiam occidi opere præcium est referre. Et Hyperochides uenerantur inquit audire desideramus uniuersi. Porro secundum præcepta Aristotelis inquit rhetorica eius genus primum transeamus ne reluctemur doctoribus præceptorum. Dic inquit Hyperochides ita si placet. Ille igitur genere quidem iudæus erat ex inferiori Syria. Qui sunt ex propagine philosophorum indorum: uocantur ut aiunt philosophi. Apud indos Calani: apud Syros autem iudæi nomen accipientes a loco. Locus enim ubi habitant appellatur Iuda. Nomen uero eorum ciuitatis ualde difficile est. Vocant enim eam nomine Hierosolymam. Is igitur homo multos hospicio respiciens: & de superioribus ad marina descendens gratissimus erat non solum eloquio: sed etiam animo. Et tunc nobis degentibus apud Asiam quum diuinus homo uenisset ad ea loca consabulari coepit nobiscum: & cum aliis scholasticis eorum sapientiam tentans. Cuncti multi eruditarum congregarentur tradebat potius aliquid. Habebat hæc ait Aristoteles apud Clearchum: & super hæc multam ac mirabilem continentiam. Iudæi uero in cibis & castitate narrant. Licet autem uolentibus hæc ex ipsius lectione cognoscere. Ego enim refugio. plusquam decet inferere. Clearchus siquidem facta digressionem cum aliud propositum haberet nostri generis ita meminit. Hecateus autem abderita uir philosophus simul: & circa actiones industrius cum Alexandro rege nutritus: & cum Ptolomæo Iago commoratus non transitorie: sed de ipsis iudæis conscripsit librum. Ex quo uolo capitulariter unum eorum quæ ab eo sunt dicta percurrere. Sed primum tempus ostendam. Meminit enim belli quod circa Gaium ab Ptolomæo gestum est contra Demetrium quod utiq; contigit. undecimo quidem anno post mortem Alexandri Olympiade uero septima & decima atq; centesima sicut refert Castor: adiiciens ei hanc Olympiadem dicit: sub hac Ptolomæus Lagus uicit in Gazabello Demetrium antgoni qui uocabatur obsessor. Alexandrum uero profitentur uniuersi centesima & quartadecima olympiade fuisse defunctum. Palam ergo est: quia & secundum illud tempus: & sub Alexandro genus florebat nostrum. dicit igitur Hecateus: quia post Gaii bellum Ptolomæus locorum quæ sunt circa Syriam dominus est effectus. Et multi hominum cognoscentes mansuetudinem & clementiam Ptolomæi cum eo proficisci ad Aegyptum & rebus communicare uoluerunt. Quorum unus inquit erat Ezechias pontifex iudæorum: homo ætate quidem quasi sexaginta & sex annorum. Dignitate uero apud contribules maximus & animo sapientissimus: potentissimus ad dicendum & circa causas sicut nullus alter expertus. Dicit etiam omnes sacerdotes iudæorum qui decatas accipiunt: & uniuersa in communi gubernant: circa mille & quingentos existere. Rursus autem prædicti uiri faciens mentionem inquit homo hunc honorem gerens & assuetus esse nobiscum: assumens aliquos suorum differentiam cunctam exposuit: & habitationem suam & conuersationem quam scriptam habebat pariter indicauit. deinde palam facit Hecateus quales circa leges existimus: & quia omnia sustinere ne transcendamus eas eligimus: & hoc esse optimum indicamus. Dicit igitur hæc & mala sæpius ab Astygitonibus audientes & omnes compulsionum uim passi: a Persicis regibus & Satrapis non possunt mente mutari. Sed cum magna exercitatione de his præcipue omnibus respondere parati sunt. Perhibet autem etiam indicia fortis animi circa leges non parua dicens Alexandro quondam in Babylone constituto: & uolente belli templum quod corruerat renouare: cunctisq; militibus similiter stercora portare præcipiente solos iudæos hoc facere non fuisse perpeßos: sed etiam multas sustinuisse plagas: & detrimenta pertulisse non modica: donec eis ignoscere rege securitas præberetur. Qui dum ad prouinciam inquit propriam reuersi fuissent: templa & altaria fabricata omnia destruxere. Et pro aliis quidem multa sarrapæ exoluere. Pro aliis uero ueniam consecuti sunt ad ciuitatem: quoniam iustitia apud eos mirabilis est: & quia gens nostra fuit multorum hominum numero copiosa. Sed multa quidem millia nostrorum migrantes in Babyloniam per se primum collocarunt. Non parua etiam morte Alexandri in ægyptum & phoenicem sunt translata: propter seditionem in Syriam factam: idem itaq; uir & magnitudinem prouinciæ quam incolimus pulchritudinemq; narrauit. Pæne decies trecenta millia inquit integra terrarum optimarum uberrimæ ualde prouinciæ possidere noscuntur. Iudææ namq; huius est amplitudinis & quia etiam ciuitatem ipsam hierosolymorum spaciosam: & maximam olim inhabitamus: & uirorum multitudine copiosam: necnon & templi constructione idem ipse sic refert. Sunt autem iudæorū in aliis quidem multæ munitiones per prouinciam atq; uici. Vna uero ciuitas munitissima habens præcipue circuitum quinquaginta stadiorum in qua commorantur hominum circa ceterum & quinquaginta millia nomine hierosolyma. Est autem in ipsa medietate ciuitatis lapidea quadriporticus centū per circuitum cubitorū habes etiam duplices ianuas. Quo ara est quadrianguli figuratione composita ex lapidibus non

dolatis: sed collectis atq; iacentibus unum quoq; latus uiginti cubitorum latitudinem habens: altitudinem uero decem. Et circa eam maxima fabrica ubi altare est constitutum & candelabra utraq; aurea duo talentorum pondus habentia: & inextinguibile lumen noctibus & diebus. Simulachrum uero aut aliquod anathema ibi nequaquam est nec ulla plantatio. Nullus ibi ueluti lucus aut aliquid huiusmodi. Habitat autem in eo & noctibus & diebus sacerdotes quasdam purificationes agentes: & omnimodæ uinum non bibentes in templo. Superius autem quia & cum Alexandri regis successoribus postea castrametati sunt. Testatur hoc modo dicens ea quæ cognouerit a uiro iudæo in expeditione constituto. Cuius uerba hæc habentia declarantur. Ait enim. Me siquidem eunte ad mare rubrum una secutus est quidam cum aliis equestrium iudæorum. nos deducendum nomine. Mossolamus p̄t̄ efficax animo bellator super omnes arcarios: & indubitanter græcos & barbaros ualde præcipim̄s. Is igitur homo properantibus multis pariter & quodam uate ab ipso augurium capiente & petente: ut cuncti starent. Interrogauit cur sustinerent omnes. Ostendente uero ei uate auem quem intuebatur atq; dicente. Quasi quidem expediret eis ut sustinerent omnes si staret auis. Si ergo surgens antè eum euolaret procederent. Si uero post tergum iret: recedere cunctos oportet. Rursum tacens arcumq; trahens sagittas emisit: & auem percuciens interemit. Indignantibus uero uate: & quibusdam aliis & maledicentibus ei. Quid furitis inquit mali demoni auem fumentes in manibus hæc enim suam salutem nesciens de nostro itinere nobis salubritatem potuit indicare. Si enim præscire futura ualuisse: in hunc locum nequaquā uenisset: metuens ne sagitta a Mossolamo iudæo periret: sed & ad eius testimonia iam quidem quiescant. Facile namq; est uolentibus librum ipsum legere: & hæc apertius inuenire. Non uero me pigebit Agatharchidē introducere. Licet homo minime malus: & ei uisum est nobis detraxisse uideatur. Is enim narrans de Stratonice quemadmodum uenit quidem ex Syria de Macedonia ad uirum suum Demetrium derelinquens Seleuco autem uxorem eam ducere non uolente quod illa sperabat. Exercitu eius in Babylonia posito circa Antiochiam bella mouit. Deinde quomodo reuersus est rex Antiochia capta in Seleucia Metilla fugiens: cum posset seipsam uelocius interimere somno prohibita ne faceret: capta atq; defuncta est. Hæc ergo prædicans Agatharchides & derogans superstitionis Stratonice utitur indicio generis nostri præscribens. Qui uocentur iudæi habitant omnium munitissimam ciuitatem quam uocare Hierosolymam prouinciales solent. Hi uacare consueti sunt septima die: & neq; arma portare in prædictis diebus: neq; terræ culturam contingere: neq; alterius cuiuspiam curam habere patiuntur. Sed in templis extendentes manus adorare usq; ad uesperam soliti sunt. Ingressiente uero in ciuitatem Ptolomæo Iago cum exercitu & multis hominibus dum custodire debuerint ciuitatem eis stultitiam obseruantibus. prouincia quidem domum suscepit amarissimum. Lex uero manifesta est unam naturam habere solennitatem: huiusmodi autem casus præter solos illos alios docuit uniuersos. Ut tunc ad somnia & opiniones quæ tradebantur de lege hic confugiant. Dum circa res necessarias ratio nihil ualet humana. Hoc quidem Agatharchidi uidetur esse ridiculum. Eis autem hæc examinantur integrius: apparet magnum: & præcipua laude dignissimum: si & saluti & patriæ quidam custodiam legum pietatemq; diuinam proponere concupiscant. Quia uero nō ignorantes quidam conscriptorum gentem nostram: sed propter quasdam: aut alias causas nō salubres memoriam nostri nunc reliquere. Hoc indicium me arbitror esse prædicturum. Hieronymus enim qui de successoribus conscripsit historiam: ipse quidem tempore quo Hecateus fuit: & amicus existens regis Antigoni Syriæ præsidebat. Verum & Hecateus quidem etiam librum conscripsit de nobis. Hieronymus autem nequaquam nostri historiam meminit: licet pene in ipsis locis nutritus esset in tantum uoluntates hominum differebant. Alio namq; placuit studium habere memoria dignum. Alium uero omnino circa ueritatem quædam passio cernitur obsecrante. Sufficiunt tamen ad probationem antiquitatis nostræ Aegyptiorum & Chaldeorum atq; Phœnicum historiarum: & super illas Græcorum pariter conscriptiones. Adhuc enim super ea Theophilus & Theodorus & Manaseas & Aristophanes & Hermogenes & Euemerus & Cynū & Zopirion & multi quidam alii simul. Non enim ego omnibus libris incubui: non transitorie nostri facere mentionem. Plurimi namq; prædictorum uirorum ueritatem quidem antiquarum causarum frustrati sunt. quia lectioni sacræ nostrorum non incubuere librorum. Communiter tamen de antiquitate testati sunt: pro qua nunc referre proposui Phalereus autem Demetrius & senior Philon & Eupolemus non multum ueritate frustrati sunt: quibus dari ueniam dignum est. Non enim inerat eis ut nostras litteras possent omni scrupulositate sequi. His ita dictis unum ad hūc mihi capitulum est relictum ex his quæ in principio libri posui. Quatenus derogationes & maledicta: quibus utuntur quidam contra genus nostrum falsas ostendam & conscriptoribus eorum testibus utar quando conscribentes hæc cōtra semetipsos locuti sunt rasia. Quia uero multis aliis hoc euenit propter quorundam uesaniam arbitror itelligere. Mens qui uoluerit historias ipsas percurrere. Quædam igitur gentium & gloriosissimarum ciuitatum scelerare nobilitatem & con-

uersationi detrahere tentauere. Theopompus quidem atheniensium lacedemoniorum uero py-
 locratis. His autem Tripodem perdurabilem conscribens. Non enim Theopompus hoc fecit si-
 cuti quidam putant etiam Thebeorum momordit urbem. Multi uero necnon & timeus in hi-
 storis de praedictis & de aliis blasphemauit. Et hoc praecipue faciunt quando gloriosissimi in ali-
 qua parte caluniantur. Quidam propter inuidiam atque malivolentiam: alii uero propter uer-
 bosam nouitatem memoria se dignos fieri iudicantes: & apud stultos quidem nequaquam hac spe
 fraudantur. Qui non salubre noscuntur habere iudicium: multas uero eorum miseras condem-
 nabunt. Blasphemi uero in nos saepe gestarum huiusmodi causa est. Volentes aegyptii pra-
 stare aliquibus ueritatem corrumpere tentauere. Et neque aduentum in aegyptum nostrorum pro-
 genitorum sicuti contigit sunt confessi. Nec rursus egressum cum ueritate dixere: multasque cau-
 sas odii ac inuidiae pariter habuere. Principio quidem quia in eorum regione nostri progenito-
 res potentes effecti sunt. Vnde regressi ad propria denuo fuere felices. Deinde horum aduersitas
 multas inter eos fecit inimicitias. In tantum differente nostra pietate extra solennitates illorum
 quantum dei natura animalibus irrationabilibus sine dubitatione distinguitur. Communis na-
 que apud illos ritus est alios arbitrari deos: seorsum non singuli solent diuersis ea muneribus ho-
 norare. Vani ac fatui omnes homines & ab initio uti de his malis opinionibus consueti. Et pro-
 pterea nequaquam imitari nostram honestatem de diuina ratione potuerunt. Videntesque multos no-
 stram zelari conuersationem inuidiam habuere: & ad tantam fatuitatem ac pusillanimitatem qui-
 dam eo perducti sunt: ut non eos pigeret: etiam contra antiquas suorum scriptiones aliqua di-
 cere. Quod cum hoc faciunt sibimetipsis aduersus conscribere passionem caecitatis ignorauere.
 In uno tamen & maximo uiro uerbum meum statuam: quo usus sum ante paululum nostrae an-
 tiquitatis teste. Manethon itaque qui aegyptiacam historiam ex litteris sacris se interpretatum sum
 pollicitus est praedicens nostros progenitores cum multis millibus in aegyptum aduenisse etenim
 incolas subiugasse. Deinde ipse confessus est: quia posteriori tempore amittentes eam prouin-
 ciam quae nunc iudaea uocatur obtinuissent: & aedificantes hierosolymam construxissent tem-
 plum. Et usque ad hoc conscriptiones secutus est antiquorum. Deinde praebens sibimet potesta-
 tem cum utique uideatur scribere ea quae in fabula sunt atque dicuntur: incredibilia uerba de iu-
 daeis inseruit: uolens permittere nobis plebem aegyptiorum leprosum aliorumque languentium.
 Quod sicut ait abominatione ex aegypto fuga dilapsi sunt. Amenophin etiam regem adiecit
 quod est falsitatis nomen. Et propterea tempus regni eius nequaquam diffinire praesumpsit cum alio-
 rum regum omnes annos perfecte protulerit. Hinc itaque quasdam annecti fabulas poenae obli-
 tus: qui egressum pastorum ab Hierosolyma ante quingentos decem & octo annos factum esse
 protulerat. Themusis enim erat rex quando egressi sunt. Et ab hoc tempore regum qui postea
 fuere anni sunt. ccclxxxiii. usque ad fratres nomine Sethonem & Hermetum: quorum Setho-
 nem quidem aegyptium: Hermetum uero Deneum denominatum: quem expellens inquit. Se-
 thon regnauit annis quinquaginta & nouem. Et post hunc, senior scilicet Tapis annis sexagin-
 ta sex. Ante tantos igitur annos egressos ex Aegypto patres nostros confessus. Deinde Ameno-
 phin adiiciens regem hunc confitetur: & deorum fuisse contemplatorem sicut Osorem quen-
 dam priorum regum: & implexisse desiderium enim nominis sacerdotem. Idem Amenophin na-
 tum ex patre Papio: qui uidebatur quasi diuina participari natura. Et secundum hanc sapientiam
 hanc habere praescientiam futurorum. Et dixisse regi hunc uniuocum enim: quia posset uidere
 deos: si prouinciam a leprosis & aliis maculatis hominibus purgare contenderet. In quo letatum
 regem omnes dicit corpore debiles ex Aegypto congregasse & fecisse multitudinem numero octua-
 ginta. Eosque ad sectiones lapidum in partem nili orientalem misisse: ad hoc esse efficiendum. si-
 mul & alios aegyptios quibus hoc erat iniunctum fuisse autem quosdam inter eos etiam ratio-
 nabilium sacerdotum lepra perfosos ait. Amenophin uero illum sapientem diuinumque uirum
 refert timuisse: & circa semetipsum: & apud regem deorum Vulcanum: ut aperte suaderet eis
 uim fieri: sed iecisse quoniam auxiliarentur quidam maculatis hominibus & Aegyptum obtine-
 rent tredecim annis. Et haec eum non quidam praesumpsisse regi dicere: sed ex his hominibus
 conscriptum reliquisse librum: & per semetipsum & apud regem: & propterea regem in anxietate
 maximam peruenisse pro iudaeis: his uerbis haec refert. His itaque rogatus rex ut ad requi-
 em & tutamen eorum secerneret ciuitatem Desertam urbem quae tunc fuerat pastorum nomi-
 ne Auarin praebuit eis. Est autem haec ciuitas secundum theologiam antiquam ualde praecel-
 sa. Porro illi in hanc ingressi: & locum hunc ad resultandum habentes. Opimum ducem sibimet
 quendam Heliopolitanorum pontificum Osaphipha constituere: & huic se obedire in omnibus
 iurauerunt: ut ille primum quidem eis legem posuit: ut neque deos adorarent: neque ab sacris ani-
 malibus quae praecipue festina apud Aegyptios erant: se poenitus abstinerent: nullique copularen-
 tur nisi cum quibus iusiurandum habere uidebantur. Haec autem sentiens: & alia plura maxime
 aegyptiorum consuetudinibus inimica praecipit multo opere muros aedificari ciuitatis: & ad bel-

Ia præparari contra Amenophin regem. Ipse uero assumens secum etiam alios sacerdotes & maculatorum quosdam: misit legatos ad pastores qui uidebantur a Thechimuse rege depulsi: ad Hierosolymorum urbem causas suas & aliorum qui simul fuerant exhonorati: significans & poscens: ut pariter & contra ægyptum castrametarentur: promissitq; eos fore uenturos. Primum quidem in Auarin progenitorum suorum prouinciam: & necessaria populis abundantius exhibenda: pugnauros autem opportuno tempore: & prouinciam facillime subdituros. Illi uero læticia cumulati omnes alacriter usq; ad ducenta millia uirorum pariter sunt aggressi: & non post multum ad Auarin usq; uenere. Amenophis autem ægyptiorum rex: dum illorum audisset inuasionem: non mediocriter uulneratus est. Dum recordaretur quod ei prædixerat Amenophis papia. Et primum quidem congregans ægyptiacam plebem. Facto consilio cum principibus eorum animalia sacra: & quæ præcipue a sacerdotibus honorabantur ante præmisit & sacerdotibus particulariter iussit: ut simulachra eorum caute celerarent. Filium uero Sethonem qui etiam Ramessi a rapso patris nomine uocabatur. Cum quinq; esset annorum apud suum commendauit amicum. Ipse uero transiens cum aliis ægyptiis usq; ad trecenta milia uirorum bellatoribus uiris occurrens congressus non est: putans enim semetipsum contra deum pugnare. Post tergum reuersus uenit ad Memphin: & sumes Apine talia sacra mox in æthiopiam cum uniuersis nauibus & multitudine uenit ægyptiorum. Per gratiam namq; erat ei subiectus ægyptiorum rex, q; suscipiens etiam populum uniuersum præbuit alimenta hominibus necessaria, quæ prouincia ministrabat. Et ciuitates ac uicos, xiii. quatenus eis qui fuerant deducti ad fines ægyptios: & in æthiopia quidem hæc gesta sunt. Solymitæ uero descendentes cum uiris pollutis ægyptiorum sic pessime hominibus usi sunt: ut eorum uictoria esset nimis pessima. His qui tunc eorum impietates inspiciebantur: non solum etenim ciuitates & uicos concremauere sacrilegia facientes: & deorum idola deuantantes: sed etiam ipsa sacra animalia quæ colebantur crudelissime discerperunt. Per prætores & occisores horum sacerdotes atq; prophetas esse cogentes quos etiam expellebant nudos. Dicitur itaq; quia conuersiones & leges eis composuit. Sacerdos quidam genere Heliopolitis nomine Orisaphas uocatus ex nomine Osireos heliopolitani dei quod dum conuersus fuisset ad hoc genus mutauit nomen: & uocatus est Moyses. Quæ uero ægyptii de iudæis profecerunt hæc sunt. Sed & multa breuitatis causa prætereo. Dicit autem rursus Manetho quia postea amenophis ex ægypto digressus est: cum magna uirtute simul & filius eius Ransis: & ipse habens magnum exercitum. Et congressi contra pastores atq; pollutos uicerunt eos usq; ad syriæ fines. Hæc equidem & huiusmodi Manethon conscripsit. Quia uero Aniba loquitur deliramenta atq; mentitur: aperta ratione monstrabo illud primo distinguens quod postea alterna gratia referendum est. Is enim concessit nobis atq; professus est eo q; ab initio non fuerint ægyptii genere sed extrinsecus illuc aduenissent: & ægyptum obtinuissent: & ex ea rursus egressi sunt nostri progenitores: quia uero nobis postea permixti non sunt. Aegyptii corpore debilitati: & quia ex his non fuit Moyses qui populum eduxit ex ægypto: sed ante multas generationes extitit per ea quæ ipse dixit conabor tendere. Primam itaq; causam posuit signèti risibilem. Rex enim inquit Amenophis concupiuit uidere deos: quos putas siquidem quia apud eos solennes erant: Bouem & Hyrcum & Crocodillos & Canicapatos uolebat aspicere. Cælestem autem quomodo poterat: & cur hoc habuit desiderium. quia utiq; & prior enim rex alter hos uiderat. Ab illo ergo audiens qualis essent & quemadmodum eos uidisset: noua nequaquã agebat arte: sed forte sapiens erat ille uates: per quem hæc rex posse agere confidebat: quod si ita fuisset: quomodo impossibilitatis concupiscentiam non præsciuit: non euenit quod uoluit. Proinde quam rationem habere potuit: propter semimembrios aut leprosos ei inuisibiles essent. Dum irascuntur enim propter impietates: non propter corporum diminutiones. Deinde tam multa milia leproforum & male habentium una poenæ hora quomodo fuit possibile congregari: aut quomodo rex nõ obediuit uati. Ille namq; præcepit debiles ægyptios exilio deportari. Hi autem eos ad sectiones lapidum destinauit tanq; operariis indigens: & non purgare prouinciam uolens. Ait autem eo q; uates qui dum semetipsum perimerit præuidens eorum iram & quæ erant in ægypto futura: & conscriptum librum regi reliquit. Proinde ab initio uates etiam suum interitum non præsciuit: quomodo nunc repente regi contradixit uolenti uidere deos quam q; se ipse perimere festinabat. Quod uero inter omnia est stultius uideamus. Audiens enim hæc inquit: & de futuris iam metuens. Debiles illos ex quibus ægyptum purgare debuerat: neq; tunc de prouincia protulit: sed rogantibus eis sicut ait: ciuitatem dedit dudum a pastoribus habitaram quæ uocabatur auarin. Ad quam congregari principem inquit degere ex sacerdotibus Heliopolitanis qui eis exposuit: ut neq; deos adorarent. Neq; ad ægyptiacæ festiuitatis animalibus abstinerent: sed omnia perimerent atq; consumerent: nulli poenitus mitterentur: nisi cum quibus coniurati esse uidebantur: & iureiurando multitudinem obligatam: quatenus in eis legibus perduraret. Auarin ciuitatem munitam contra regem dicit eos bella sumpsisse. Adiecit autem: subiecit quia misit hierosolymam rogans

illos pro auxiliis exhibedis: & daturum Auarin, compromittens quæ foret ex hierosolymis egredientibus exire maiorum: & ex qua procedens omnem ægyptum obtinerent. Deinde subiungit illos quidem uetus secum ducentis milibus armatorum. Regem uero Amenophin ægyptiorum cum non cessaret repugnandum deo: mox ad æthiopiam refugisse & Apinum cum aliis sacris animalibus deuexisse. Hierosolymitis uero inuasionem facta & ciuitates depopulatas: & templa cõcremasse: & equestres peremisse refert. & nulla iniquitate aut opere iniquitatis abstinuisse. Quod uero conuersationem & leges eis exhibuit. Sacerdos inquit erat genere Hieropolitis nomine Arsiphas uocatus ab appellatione Osireos heliopolitani dei. & mutato nomine dictus postea Moyses Tertio decimo uero inquit anno Amenophin postq̃ regno pulsus est ex æthiopia profectum cum multa milia dicit: & congressum contra pastores atq; pollutos habita cõflictione uicisse. Et multos interficientem usq; ad fines Syriæ persecutum. In his iterum non intellexit si uerisimilitudine se mentiri leprosum: nãq; & cum eis ait multitudo collecta debiliū. Licet primitus irascetur regi circa se utiq; talia facienti secundum præmonitionem uatis. Tamen cum a sectione lapidum sunt egressi: & prouinciam percepere omnes circa eum mitiores effecti credendi sunt. Porro si adhuc & illum odio habebant seorsum magis insidiari potuissent non circa omnes bella committere cum scilicet plurimi existentes multorum illic cogitationes haberent. Proinde etiam si contra homines pugnare decreuerent: non tamen contra deos impietatem gerere præsumebat: nec contraria suis agere legibus in quibus inscripti esse noscuntur. Oportet itaq; nos Manethoni gratias agere: quoniam huius iniquitatis principes dicit. Non eos qui ex Hierosolyma sunt egressi: sed illos ipsos ægyptios esse probat & maxime sacerdotes atq; iusiurandi uinculum illorum multitudine conuenisse. Illud autem quomodo non irrationabile est. Nec pericula belli participatus est: sed misere macularos ad Hierosolymam: & ab eis solatia poscerent: maxima stultitia non illorum: sed hæc fingentis ostenditur. Ille nãq; etiam nomen positum ciuitati.

idest a templorum spoliatione præsumpsit edicere. Et hoc postea fuisse mutatum. Miranda res: quia posteris quidem turpe fuit tale nomen & otiosum. Ipsi uero qui fundauere urbem ornare semetipsos etiam uocabulo crediderunt. Hic autem fortissimus uir multa detractionis imperitia non intellexit quia Hierosolymi non idem uoce iudaica quod græca significat. Quid ergo amplius quilibet dicere cõtra mendacium tam imprudenter expositum. Sed quoniam cõgruam iam magnitudinem suscepit hic liber: aliud faciens principium: cætera præsentis operis explanare tentabo.

¶ Phlauri Iosephi de antiquitate iudeorum ad Epaphroditum.

Cap. II.

Riori quidem uolumine clarissime mihi Epaphrodite de antiquitate nostra monstraui Phœnicum & Chaldeorum Egyptiorumq; literis satisfaciens ueritati: multosq; græcorum conscriptores adducens. & meam e diuerso disputationem aduersus Manethonem & Chermonem & alios quosdam exhibui. Nunc autem inchoabo reliquos arguere: qui contra nos aliqua conscripserunt. Impulsus enim sum cõtra Appionem respondere grammaticum si tam assumi hoc oportet officium. Horum igitur quæ ab eo conscripta sunt: alia quidem similia sunt dictis aliorum: alia ualde frigida. Plurima uero quandam tantum modo detractionem habentia: & multam uirtutem dixerim. ineruditi probationem tanq̃ ab homine composita & moribus praua & totius uitæ suæ temporibus importuna. Quia uero multi hominum propter stultitiam suam his potius sermonibus capiuntur: quam illis quæ multo studio conscribuntur: & derogationibus quidem gaudent: præconiis uero mordentur: nihil horum nouit indoctus. Illud quoq; quod seminari dicit: quo cum iudei essent: Alexandrini uocati sunt similis inscientiæ esse. Omnes etenim: qui ad coloniam aliquam deuocantur: & plurimum alterutris genere differunt: ab ædificatoribus appellationem accipiunt. Et quid opus est de aliis dicere: nostrorum enim ipsorum hi: qui Antiochiam inhabitant Antiocheni nominantur. Ius enim ciuium eis dedit conditor peuleus. Similiter & qui in Epheso commorantur in Licaonia cum ciuib; exinde natis uniuocati sunt. Hæc præbentibus regni eis per tempora successoribus. Romanorum uero clementia cunctis non paruulum donum appellationis suæ concessit. Non solum uiris singulis: sed etiam maximis gentibus in communi. Hiberi deniq; antiqui & Tyreni & Sabini & Romani uocantur. Si uero hunc modum aufert communis ciuitatis Appion quiescat dicens semetipsum alexandrinum. Natus enim in profundissima ægypto quomodo erat Alexandrinus iure ciuitatis sicut ipse in nobis dicit ablato: cum solis ægyptiis nunc orbis domini Romani participari cuiuslibet ciuitatis interdixisse uideatur. Hic autem ita robu-

stus est: ut dignitates quas ipse impetrare prohibebatur adipisci non ualens calūniari conetur eis: qui hæc iustissime percepere. Non enim propter inopiam habitatorum ciuitatis quam studiose ædificabat Alexander nostrorum aliquos ibi collegit: sed omnes approbans diligenter ex uirtute ac fidedignos inueniens hoc præconium nostris exhibuit: cum gentem nostram studeret nō mediocriter honorare. Ait enim Ecatheus. Quia propter mansuetudinem atq; fidem quam ei præbuere iudæi samariam regionem adiecit: ut eam sine tributis haberent. Similia quoq; sapuit post Alexandrum etiam Ptolomeus lagus de iudæis in alexandria commorantibus. Nam ægyptiaca eis castra commisit: arbitratus ea fide simul eorum & fortitudine conseruanda & in cyrene credēs se tutissime regnaturum: & non in aliis lybiæ ciuitatibus ad ea loca partem iudæorum habitandi causa direxit. Post hunc autem Ptolomæus: qui philadelphus est appellatus non solum. si qui fuerit captiui apud eos. nostrorum omnes absoluit: sed & pecunias eius sæpius condonauit: & quod maximum est desiderauit agnoscere nostras leges: & sacrarum scripturarum uolumina cōcupiuit: misitq; rogans destinari uiros: qui ei interpretauerunt legem: & ut hæc apprime conscriberentur diligentiam hanc commisit non quibuscunq; uiris: sed Demetrium Phalerea & Andream & Aristum ad hæc implenda constituit: quorum eruditionem propriarum litterarum Demetrius dissebat. Alii uero habebant custodiam corporis eius iniunctam. His ergo hanc diligentiam imperauit. Non enim leges & patrum nostrorum philosophiam discere concupiscet: si his utentes despiceret & non potius ualde miraretur. Quæ poenæ omnes in ordine progenitores eius macedonium reges ignorauere: habentes ergo nos præcipuum familiaritatis affectum. Tertius namq; Ptolomæus: qui uocatus est benefactor fortiter obtinens syriam uniuersam non diis ægyptiacis pro uictoria solennitates gratificas immolauit. Sed ueniens ad hierosolymam multas hostias sicut nostri moris est: deo gratificauit: dignissimaq; dicauit ornamenta uictoriæ Philometor autem Ptolomæus: & eius uxor Cleopatra omne regnum commiserunt iudæis: & duces totius fuere militiæ Onyas & Dosytheus iudæi: quorum nominibus derogat Appion: cum debuisset opera eorum potius mirari & gratias agere: quoniam liberauere alexandriam: quam ueluti defendere se quis con fingit. Nam dum rebellio surrexisset in Cleopatrarum regno: & periculum pessimæ perditionis insisteret. Istorum labore ciuitas intestinis præliis est erepta. Sed postea inquit Onyas ad urbem deduxit exercitum paruum cum esset illic Herinus præses romanorū legatus. Quod ut ita dicam. recte atq; iuste factum est. Ptolomæus enim qui cognominatus est Physcon moriente suo patre Ptolomæo philometore: egressus est de cyrene uolens reginam Cleopatram expellere: & filios regis: ut ipse regnum iniuste sibimet applicaret: propter hæc ergo Onias aduersus eum bellum pro Cleopatra suscepit. Et fidem quam habuit circa reges nequaquā in necessitate deseruit. Testis autē deus iustitiæ eius manifestus apparuit. Nam Physcon Ptolomæus cum aduersum exercitum quidē Onyæ pugnare præsumeret: omnes uero iudæos in ciuitate positos cum filiis & uxoribus capiens: nudos atq; uinctos elephantis subiecisset: ut ab eis conculcati deficerent. Et ad hoc etiā bestias ipsas debriasset: in contrarium quæ præparauerat euenere. Elephantis enim relinquentes sibi appositos iudæos impetu facto super amicos eius multos ex ipsis interemere. Et post hæc Ptolomæus quidē aspectū terribilē contemplatus est: prohibentem se ut illis noceret hoibus. Concubina uero sua charissima quam alii quidem Hythacam. Alii uero Herenem denominant: supplicante ne tantam impietatem perageret: & concessit: & ex his quæ egerat: uel acturus erat poenitentia egit. Vnde recte hanc diem iudæi Alexandria constituti eo qd aperte a deo salutem promeruere celebrare noscuntur. Appion autem omnium calumniator etiam propter bellum aduersus Physconem gestum: iudæos accusare præsumpsit: cum eos laudare debuerit. Is autem etiā ultimæ Cleopatrarum reginæ Alexandrinorum meminit. ueluti nobis improperans: quoniam circa nos fuit ignorata: & non potius illam redarguere studuit: cui nihil omnino iniustitiæ & malorum operum defuit: uel circa generis necessarios uel circa maritos suos qui etiam dilexerint eam. Vel in communi contra romanos omnes & benefactores suos imperatores. Quæ etiam sororem Arsinoem occidit in templo nihil sibi nocētem. Peremit autem & fratrem isidiis: paternoq; deos & sepulchra progenitorum depopulata est. Percipiensq; regnum a primo Cæsare eius filio & successori rebellare præsumpsit. Antoniumq; corrumpens amatoriis rebus & patriæ inimicum fecit: & infidelē circa suos amicos instituit. Alios quidem genere regali spolians: alios autem demens & ad mala gerenda compellens. Sed quid oportet amplius dici: cum illum ipsum in nauali certamine relinquens idest maritum & parentem communium filiorum tradere cum exercitu a principatu & assequi esse qui coegit. Nouissime uero Alexandria a Cæsare capta: ad hoc usq; perducta est: ut saltē hinc sperare se iudicaret si posset ipse manu sua iudæos perimere: eo qd circa omnes crudelis & infidelis extaret. Putas ne gloriandum nobis non est: si quemadmodum dicit Appion: famis tempore iudæis triticum non est mensa. Sed illa quidem poenam subiit competentem. Nos autem maximo Cæsare utimur teste solatii atq; fidei: quam circa eum contra Aegyptios gessimus: necnon & senatu eiusq; dogmatibus & epistolis Cæsaris Augusti: quibus nostra merita comprobantur. Has

litteras Appionem oportebat inspicere: & secundum genera examinare testimonia sub alexandro facta. Et omnibus Ptolomæis & quæ a Senatu constituta sunt. Necnon & maximis romanis imperatoribus. Si uero Germanicus frumenta cunctis in Alexandria commorantibus metiri non potuit: hoc iudicium est sterilitatis ac necessitatis frumentorum non accuratio iudeorum. Quid enim sapiant omnes imperatores de iudeis in Alexandria commorantibus palam est. Nam administratio tritici nihilominus ab eis quæ ab aliis alexandrinis translata est. Maximam uero eis fidem olim a regibus datam, conseruauere: id est fluminis custodiam: totiusque custodiæ nequaquam his rebus indignos esse iudicantes. Sed super hoc quomodo ergo inquit si sunt ciues: eosdem deos: quos alexandrini non colunt: cui respondeo. Quomodo etiam cum uos sitis ægyptii iter alterutros prælio magno & sine foedere de religione contenditis. An certe propterea non uos omnes dicimus ægyptios: & neque communiter homines quoniam bestias aduersantes naturæ colitis multa diligentia nutriendos. Cum genus utique nostrorum unum itaque idem esse uideatur. Si autem in uobis ægyptiis tantæ differentię opinionum sunt: quid miraris super his qui aliunde in alexandriam aduenerunt? Sin legibus a principio constitutis circa talia permanere. Is autem seditionis causas nobis apponit: qui si cum ueritate ob hoc accusat iudeos in alexandria constitutos. Cur omnes nos culpamque positos eo quod noscamur habere concordiam. Porro etiam seditionis auctores quilibet inueniet Appiones similes alexandrinorum fuisse ciues. Donec enim greci fuere & macedones hanc ciuitatem habentes nullam seditionem aduersus nos gessere: sed antiquis celsere solennitatibus. Cum uero multitudo ægyptiorum creuisset inter eos propter confusiones temporum etiam hoc opus semper est additum. Nostrum uero genus permansit purum. Ipsi igitur molestiæ huius fuere principium: nequaquam populo macedonicam habente constantiam: neque prudentiam grecam: sed cunctis scilicet utentibus malis moribus ægyptiorum & antiquas inimicitias aduersum nos exercere. E diuerso namque factum est quod nobis impropere præsumunt. Nam cum plurimi eorum non opportune ius eius ciuitatis obtineant peregrinos uocantes eos qui hoc priuilegium ad omnes imperasse noscuntur. Nam ægyptiis neque regum quisque uidetur ius ciuitatis fuisse largitus: neque nunc quilibet imperatorum. Nos autem Alexander qui dem introduxit: reges autem auxere. Romani uero semper custodire dignati sunt. Itaque derogare nobis Appion dignatus est quia imperatorum non statuamus imagines tanquam illis hoc ignorantibus aut defensione appionis indigentibus: cum potius debuerit admirari magnanimitatem mediocritatemque romanorum. Quoniam subiectos non cogit patria iura transcendere. Sed suscipiunt honores sicut dare offerentes primum atque legitimum est. Non enim honoris gratiam habent: qui ex necessitate & uiolentia conferuntur. Grecis itaque & aliis quibusdam bonum esse creditur imagines instituere. Denique & patrum & uxorū filiorumque figuras depingentes exultant. Quidam uero etiam nihil sibi competentium sumunt imagines. Alii uero & seruos diligentes hoc faciunt. Quod ergo mirum est: si etiam principibus ac dominis hunc honorem præbere uideantur? Porro autem legislator non quasi prophetans romanorum potentiam non honorandam: sed tanquam causam neque deo neque hominibus utilem despiciens. Et quoniam totius animati multo magis dei inanimati probatur inferius: interdixit imagines fabricari. Aliis autem honoribus post deum colendos non prohibuit uiros bonos quibus nos & imperatores & populum eo dignitatibus ampliamus. Facimus autem pro eis continua sacrificia: & non solum quotidianis diebus ex impensa communi omnium iudeorum talia celebramus. Verum cum nullas alias hostias ex communi neque pro filiis peragamus. Solis imperatoribus hunc honorem præcipuum pariter exhibemus: quæ hominum nulli persoluimus. Hæc itaque communiter satisfactio posita sit aduersus appionem pro his quæ de alexandria dicta sunt. Admiror autem esse eos: qui ei huiusmodi somitem præbuere id est Possidonium & Apollonium molonis: quoniam accusant quidem nos quare nos eosdem deos cum aliis non colimus. Mentientes autem pariter & de nostro templo blasphemias componentes incongruas: non se putant impie agere: dum sit ualde turpissimum liberis qualibet ratione mentiri. Multo magis de templo apud cunctos homines nominato tanta sanctitate pollente. In hoc enim sacratio Appion præsumpsit edicere. Asini caput collocasse iudeos: & eum colere: ac dignum facere tanta religione. & hoc affirmat fuisse depalatum dum Antiochus Epiphanes & expoliasset templum: & illud caput inuentum ex auro compositum multis pecuniis dignum. Ad hoc igitur prius quidem. Quoniam ægyptius uel si aliquid tale apud nos fuisset nequaquam debuerat increpare: cum non sit deterius asinus furonibus & hircis & aliis qui sunt apud eos dii. Deinde quomodo non intellexit operibus increpatus de incredibili suo mendacio. Legibus namque semper utimur hisdem: in quibus sine fine consistimus. Et cum uarii casus nostram ciuitatem sicut etiam aliorum vexauerint. Et dius ac Pompeius magnus ac Licinius Crassus: & ad nouissimum Titus cæsar: bello uidentes obtinuerunt templum. Nihil huiusmodi illic inuenere: sed purissimam pietatem de qua nihil nobis est apud alios effabile. Quia uero Antiochus neque iustam fecit templi depredationem: sed de egestate pecuniarum ad hoc accessit cum non esset hostis: &

sup nos auxiliares suos & amicos aggressus est. Nec aliquid dignum derisione illic inuenit. Mul-
 ti & digni conscriptores super hoc quoq; testantur Polybius megalopolita: Strabon capadox: Ni-
 colaus damascenus: Tymagenes: & Castor temporum conscriptor: & Apollodorus. omnes dicunt
 pecuniis indigentem Antiochum transgressum foedera iudeorum. & spoliasse templum auro ar-
 gentoq; plenum. Hæc igitur Appion debuit respicere: nisi cor asini ipse potius habuisset: & impu-
 dentiam canis: & qui apud ipsos assolet coli. neq; enim extrinsecus alia ratiocinatione mentitus
 est. Nos itaq; asinis neq; honorem neq; potestatem aliquam damus: sicut Aegyptii crocodillis &
 aspidibus: quando eos qui ab istis mordentur: & a crocodillis rapiuntur felices: & deo digni arbi-
 trantur. Sed sunt apud nos asini: quod apud alios sapientes uiros onera sibi imposita sustinen-
 tes. Et licet ad arcas accedentes comendantur aut proposita nō adimpleant multas ualde plagas ac-
 ciunt quippe operibus & ad agriculturam rebus necessariis ministrantes: sed aut omnium gur-
 dissimus fuit Appion ad componendum uerba fallacia. aut certe ex rebus initia sumens hæc im-
 plere non ualuit quando nulla potest contra nos blasphemiam prouenire. Alteram uero fabulam
 derogatione nostra plenam de græcis apposuit: de quo hoc dicere sat erit. quoniam qui de pietate
 loqui præsumunt: oportet eos non ignorare minus esse immundum per templa transire quam sa-
 cerdotibus scelestia uerba confingere. Isti uero magis studere defendere sacrilegium regem: quam
 iusta & ueracia de nostris & de templo conscribere. Volentes enim Antiocho præstare. & infide-
 litatem ac sacrilegium eius regere: quo circa gentem nostram est usus propter egestatem pecunia-
 rum. Detrahentes nobis etiam quæ in futuris essent mentiti sunt. Propheta uero aliorum factus
 est Appion: & dixit Antiochum in templum inuenisse lectum & hominem in eo iacentem: & pro-
 positam ei mensam maritimis ternisq; uolatilium dapibus plenam: & obstupuisse his homo. Illū
 uero mox adorasse regis ingressum tanq; maximum ei solatium præbiturum: ac procidentem ad
 eius genua extensa dextera poposcisse libertatem. & iubente rege ut consideret & diceret quis eēt
 uel cur ibidem habitaret: uel quæ esset causa ciborum eius. Tunc hominem cū gemitu & lachry-
 mis lamentabiliter suam narrasse necessitatem ait. Inquit esse se græcum: & dum perageret prodi-
 ciam propter uitæ causam direptum se subito ab alienigenis hominibus: atq; deductum ad tem-
 plum: & inclusum illic: & a nullo conspicitur: sed cuncta dapium præparatione saginari. Et primum
 quidem hæc sibi inopinabilia beneficia prodidisse & detulisse letitiam. Deinde suspicionem: po-
 stea stuporem: ac postremum consulentem a ministris ad se accedentibus audisse legem ineffabi-
 lem iudeorum pro qua nutriebatur: & hoc illos facere singulis annis quodam tempore constitu-
 to. Et comprehendere quidem græcum peregrinum: eumq; annali tempore saginare: & deductū
 ad quandam siluam occidere quidem eum hominem eius corpus sacrificare secundum suas solen-
 nitates: & gustare ex eius uisceribus & iusiurandum facere in immolatione græci: ut inimicitias
 contra græcos haberent. Et tunc in quandam foueam reliqua hominis pereuntis abicere. deinde
 refert eum dixisse paucos iam dies debita sibi superesse atq; rogasse ut exubescerent græcorum
 deos & superantes in suo sanguine insidias iudeorum. De malis eum circumstantibus liberaret.
 Huiusmodi ergo fabula non tantum omnis tragœdia plenissima est: sed et crudeli impudentia re-
 dundat. Non tamen a sacrilegio priuat antiochum sicut arbitrati sunt: qui hæc ad illius gratiam
 conscribere. Non enim præsumpsit aliquid tale ut ad templum accederet: sed sic autem inuenit
 non sperans. Fuit ergo uoluntatibus iniquis impius: & nihil hominis sine deo quanta iussit men-
 dacii superfluitas: quam ex ipsa re cognoscere ualde facillimum est. Non enim circa solos græcos
 discordia legum esse dignoscitur: sed maxime aduersus ægyptios & plurimos alios. Quem enim
 chorum non contigit aliquando circa nos peregrinari: ut aduersus solos renouata coniuratione
 per effusionem sanguinis egeremus: uel quomodo possibile est ut ad has hostias omnes iudei colli-
 gerentur: & tantis millibus ad gustanda uiscera illa sufficerent: sicut ait appion: uel cur inuentum
 hominem quicumq; fuit: non enim suo nomine conscripsit: aut quomodo eum in suam patriam
 rex non cum pompa deduxit dum posset. Hoc faciens ipse quidem putari pius & græcorum ama-
 tor eximius: assumere uero contra iudeorum odium solatia magna cūctorum. Sed hæc relinquo:
 insensatos enim non uerbis sed operibus decet arguere. Sciunt igitur omnes: qui uidere constru-
 ctionem templi nostri: qualis fuerit & intransgressibilem eius purificationis integritatem. Qua-
 tuor enim porticus habuit in circuitu: & harum singulæ propriam secundum legem habuere cu-
 stodiam. In exteriorem itaq; ingredi licentiam omnibus etiam alienigenis: mulieres tātummodo
 menstruatae transire prohibebantur. In secunda uero porticu cuncti iudei ingrediebantur: eorū
 coniuges cum essent ab omni pollutione munda. In tertia masculi iudeorum mundi existentes
 atq; purificati. In quarta autem sacerdos stolis induti sacerdotibus. In adytum uero soli principes
 sacerdotum propria stola circumamicti. Tanta uero est circa omnia prouidentia pietatis: ut secun-
 dum quasdam horas sacerdotes ingredi constitutum sit. Mane etenim aperto templo oportebat
 facientes traditas hostias introire. Et meridie rursus dum clauderet templum. Deniq; ne uas ali-
 quod portari licet in templum: sed erant in eo solummodo posita altera mensa turibulum: cande-

labrum quæ omnia & in lege cōscripta sunt. Etenim nihil amplius neq; ministeriorum aliquorū ineffabilem agitur: neq; intus illa epulatio ministratur. Hæc enim quæ prædicta sunt habent totius populi testimonium manifestum rationemq; gestorum. Licet enim sint tribus quatuor sacerdotum & harum tribuum singulæ habeant hominum plusq; quinque milia: sit tamen obseruatio particulariter per dies certos: & his transactis alii succedentes ad sacrificia veniunt: & congregati in templum mediante die præcedentibus clauēs templi & ad numerū omnia uasa percipiunt nullaq; ad cibum aut potum attineat in templo delata. Talia namq; etiam ad altaria offerre prohibitum est: præter illa quæ ad sacrificia præparantur. Quod ergo Appionem esse dicimus nisi nihil horum examinantem uerba incredula protulisse. Sed turpe est: historię enim uerum notitiam se proferre grammaticus non profit. Et sciens templi nostri pietatem hanc quidem prætermisit. Homines autem græci compræhensione finxit, & pabulum ineffabile & ciborum opulentissimam claritatem. Et per uos ingredientes ubi nec nobilissimos iudæorum licet intrare nisi fuerit sacerdotes. Hæc ergo pessima est impietas atq; mendacium spontaneum ad eorum seductionem: qui noluerunt discutere ueritatem. Per ea siquidem mala & ineffabilia quæ prædicta sunt nobis detrahere tentauere. Rursumq; tanq; piissimus deridet adiciens fabulæ inna facta. At enim illum retulisse dum bellum iudæi contra iudæos haberent. Longo quodam tempore in aliqua ciuitate iudæorum qui in ea Apollinem colebat uenisset ad iudæos: cuius hominis nomen dicitur Zabidō. Deinde qui eis promississet traditurum se eis Apollinem deum dorientium uenturumq; illum ad nostrum templum. Si omnes ascenderent & credidissent omnem multitudinem iudæorum Zabidō uero fuisse quodam machinamentum ligneum. Et circumposuisse sibi: & in eo tres ordines infixisse lucernarum: & ita ambulasse ut procul stantibus appareret quasi stella per terram iter agens. Porro iudæos inopinabili uisione obstupuisse: & longe constitutos tenuisse silentium. Zabidō uero multa quiete ad templum uenisse & aureum detraxisse asini caput. Sic enim urbane conscribit: & rursus Doram uelociter aduenisse. Igitur & nos dicere possumus: quia asinum hoc ē semetipsum Appion grauat & facit stultitia simul & mendacijs oneratum. Loca namq; quæ non sunt conscribit: & ciuitates nesciens transfert. Idumea enim prouinciæ nostræ confinis est posita iuxta Gazam & nulla ciuitas huius Dora nuncupatur. In Phœnice uero iuxta montem Carmelū Dora ciuitas appellatur in nullo concordans Appionis oblocutionibus. Quatuor enim dierum itinere procul est a iudæa. Cur itaq; nos rursus accusat eo q; non habeamus communes cum alijs deos: si sic facile credidere patres nostri ad se uenturum Apollinem & cum stellis eum ambulare super terram putauere? Lucernam enim primo nunq; uidere. Qui licet & tāta & talia concelebrat candelabra. Sed nec aliquis ei ambulanti per prouinciā ex tantis milibus obuiauit. Desolatos ē uiros custodibus comperit: & hoc tempore prælii. Cætera iam relinquo. Ianuæ uero templi altitudine quidem erant cubitorum sexaginta: latitudine uero uiginti. omnes deauratæ & poenæ auro puro confectæ. has claudebant non minus quam uiri ducenti diebus singulis: & relinquere eas apertas nefandissimum nimis erat. Facile eas lucernifer ille apperuisse creditur: qui solus etiam habuisse asini caput æstimabatur: quapropter dubium est utrum hoc caput Zabidō denuo reuocauit. An certe sumens Appion introduxit in templum ut Antiochus inueniret. Vnde in secundo Appioni aliquam mentiendi daret occasionem & conscribendum banirantium per deum factorem cœli & terræ & maris nulli iudæos facturos alienigenæ & maxime græcis. Oportebat autem mentiētem absolute dicere nulli facturos alienigenæ & magis ægyptijs. Sic etenim ab initio poterant eius figmenta de iureiurando congruere ab ægyptijs utiq; nō propter malignitatem suam: sed propter calamitates expulsi sunt. A græcis autem plus locis q; studiis sumus adiuncti: ita ut nullæ inter nos & illos inimicitia & zelotypia esse noscuntur. E diuerso nāq; multos eorum ad nostras leges contigit accessisse: quorum quidam permanserunt: quidam uero perdurare non ferentes denuo recessit. Hoc tamen iusiurandum nunq; se quisq; audisse meminit apud nos habitum: sed solus Appion ut uidetur audiuit. Ipse utiq; composuit nimis. igitur hæc maxima compositio etiam in futuro dicenda Appionis admiratione dignissima est. Quarum rerum hoc affirmat indicium: quia neq; legibus iustis utamur: nec deum colamus ut cōuenit: & diuersis gentibus seruamus: & calamitates quasdam circa ciuitatem sustineamus cum utiq; principalis ciuitas romanorum sit, cuius ciues soli ab initio regnare atq; nos seruire consueuerunt. Quis etenim ab horū magnanimitate se ualeat abstinere? Nullus etenim aliorum potest dicere sermonem quem Appiō locutus est: quando paucis contigit in principatum continue præsidere: & non rursus alijs facta mutatione seruire. Plurimæ namq; gentes alijs obedire cōactæ sunt. Soli autem ægyptij eo q; resugiant sicut aiunt in eorum prouincia dii atq; saluentur migrantes in effigies bestiarum. Honorē præcipuum inuenerunt ut nulli fabularentur horum qui asiam europamq; tenere. Qui scilicet unā diem ex æuo totius sæculi non habuere libertatem: neq; apud indigenas dominos neq; apud externos. Nam quemadmodum eis usi sint per se: non semel solummodo sed frequenter uastantes urbes: templa uertentes amputatos apud eos interficientes deos impropere non rudeo. Nō eni

effuente stultitiam nos indocti appionis imitari: qui neq. casus atheniensium neq. lacedemoniorum animo suo concepit. Quorum alios quidem fortissimos: quorum summi diuersis uitae sunt calamitatibus sauciati. Dimitto dirrutam atheniensium arcem: templum ephesenum & delphos: aliaq. multa pro quibus intulit: sed potius inferentibus impropria. Nouus autem accusator nostrorum appion inuentus est: malorum suorum apud aegyptum gestorum prorsus oblitus. Sed se sostris eum quem refert fabula regem fuisse aegypti: ut creditur excacauit. Verumtamen possumus & nos dicere nostros reges dauid & salomonem: qui multas subdidere gentes. Sed de his modo supersedendum est: quae uero cunctis nota sunt: appion modis omnibus ignorauit: quoniam persis & post illos principibus aliae macedonibus: aegyptii quidem seruire nihil differentes a famulis. Nos autem liberi consistentes etiam ciuitatum in circuitu positarum tenuimus principum annis uiginti & centum usq. ad Pompeium magnum: & dum uniuersi sunt expugnati a romanis principibus omnium soli propter fidem suam maiores nostri auxiliares & amici fuere. Sed queritur quia uiros mirabiles non praebuimus uel ut quorundam artium inueniores: & inter hos enumerat socratem & zenonem & chleantem & aliquos huiusmodi. Deinde quod potius est mirandum semetipsum his adiecit & beatificat alexandriam quia ciuem talem habere meruit: quod rite facit. Oportebat enim ut ipse sui testis existeret: qui alius omnibus sic importunus & calidus esse uidebatur: & uita uerboq. corruptus. Quapropter recte quilibet alexandriae condolebit: si super isto aliquid magni sapuerit. De uiris autem qui fuere apud nos titulo nullo laudis inferiori sciunt qui uoluerint nostrae antiquitatis libris incumbere. Reliqua uero quae in accusatione conscripta sunt dignum erat sorte sine satisfactione relinquere: ut ipse sui potius & aliorum aegyptiorum accusator extaret. Queritur enim eo q. animalia consueta sacrificemus: & non uescamur carnibus suillis: sed & circuncisionem genitalium uehementer irridet. De nostrorum quidem animalium peremptione communitio nobis est cum aliis hominibus uniuersis. Appion autem sacrificantes nos redarguens increpat semetipsum: cum genere sit aegyptius. Non enim graecis aut macedonibus aduersatur. Isti enim optant sacrificare. id est centum bouum suis diis & sacerdotibus: utuntur ad epulas. Quae cum ita sint non propterea contigit mundum animalibus desolari: quod appion expauit. Qui tamen si solennitates aegyptiorum sequerentur quidem mundus hominibus ferocissimis aut bestis inpleretur: quas isti iudicantes deos diligenter enutrient. Etenim si quis eum consuleret: quos putaret omnium aegyptiorum esse sapientes atq. deicolae sacerdotes sine dubio fateretur. Hec enim duo dicuntur sibi ab initio a regibus esse praecpta: ut deos colant & sapientiam diligant: quod illi facere praecipue iudicant: qui tamen & circunciduntur omnes: & a porcinis abstinent cibis. Sed neq. ullus alter aegyptiorum cum eis diis sacrificare dignoscitur. Caecus igitur fuit appion: quando pro aegyptiis nostras detractiones componens illos uidetur potius accusare: qui non solum utuntur solennitatibus: quas in nobis culpat iste: sed etiam alios circuncidi docent: sicuti dixit herodotus. Vnde recte mihi uidetur appion propter patriae suae leges multam soluisse blasphemiae. Etenim necessatio circucisus circa genitalia uulnera ei facta nihil ei circumprofuerunt & putrefactus magnis doloribus expirauit. Oportet enim bene sapientes in legibus propriis circa pietatem integre permanere: & aliorum minime permanere. Iste uero suas quidem leges effugit. De nostris uero meritis est. Hic itaq. terminus uitae fuit Appionis. Sed & noster hic iam finem liber accipiet. Quoniam uero & Apollonius Molon & Lysimachus: & alii quidam tam per ignorantiam quam per insaniam de legislatore nostro Moyse de legibus uerba protulere: nec iusta nec uera. Dum illi quidem uelut mago atq. fallaci derogant. Leges autem malitiae apud nos nulliusq. uirtutis affirmant esse doctores. Volo breuiter & de omni conuersatione nostra & de particulari sicuti potero proferre sermonem. Reor enim fore manifestum: quia & ad pietatem alterutrum uniuersalemq. clementiam: insuper ad iustitiam laborumq. tolerantiam: & ad contemptum mortis optimas leges politas habeamus. Rogo tamen lecturos ut non cum inuidia exequantur huius operis lectionem. Non enim proposui laudes conscribere nostrorum: sed aduersus eos qui nos plurimum & fallaciter accusarunt: satisfactionem hanc puto esse iustissimam. Proinde accusationem Apollonius non continue sicut Appion instituit: sed dispersim. Quippe tamen aliquando quidem nos sine deo & hominibus odiosos appellet. Aliquando uero formidinem nobis impropertat. Et e diuerso rursus aliquando de praesumptione fastum gentis nostrae queritur. Dicit autem etiam stultiores barbaris: & propterea nullum inuentum nos solos uitae utile comperisse. Haec autem omnia manifeste redarguuntur: dum uniuersa contrario q. ab eo sunt dicta monstrantur. Et legibus imperata: & a nobis cum omni integritate gesta. Si uero coactus fuero facere mentionem legum contrariarum apud alios constitutarum: cuius rei culpabiles illi sunt qui nostras solennitates tanq. malas dicere uoluerunt. Quibus neurrum puto remanere quod dicant: neq. quia eas habeamus leges: quarum ego capitales & summas ad increpandum positurus sum aequae: quia praecipue in legibus propriis perduramus. Paulum ergo sumens onus uolo prius edicere: qui eorum qui sine lege & ordine uiuunt. Hi qui ordinis & communiti-

legum amatores extiterunt: & primi hoc inchoauerunt: recte mansuetudinem nostramque uirtutē præstare dicendi sunt. Denique conantur singuli eorum gesta sua ad antiquitatem referre: ut imitatores aliorum uideantur existere: & non ipsi potius aliis: ut legitime uiuere debeant exponere: His igitur hunc in modum habentibus uirtus legislatoris est meliora considerare: & his qui usuri sunt legibus quas posuerit satisfacere quia recte sunt. Populi uero est ut in omnibus quæ constituta sunt perduret: & neque felicitate procedente: neque calamitatibus aliquid horum immutet. Dico igitur nostrum legislatorem quorumlibet qui memorantur legislatorum antiquitate præcedere. Lygurgus enim & Solon & Zaleucus Locrenus: & omnes qui apud græcos mirabiles sunt nouelli atque recentes quantum ad illum comparati esse noscuntur. Quando nec ipsum nomen legis fuisse olim apud græcos agnoscitur. Testis Homerus est qui nusquam in opere suo hoc usus est nomine. Non enim secundum legem: sed indiffinitis sententiis & regum præceptionibus populus regebatur. Vnde etiam multo tempore permanere tantum moribus utentes: & non scripto. Et multa horum semper secundum euentum casuum permittentes. Noster uero legislator antiquus existens hoc etenim undique manifestum est: etiam apud eos clarum qui semper contra nos loquuntur: semetipsum præbuit optimum principem populorum: & consiliatorem magnum. Sed instructione totius legis uitæ constringens eis suauiter hanc libenter excipere: & firmissime inclyta scientia custodire. Primitus autem eius magnitudinis opera uideamus. Ille namque progenitorum nostrorum relictum Aegyptum & ad terram propriam remeantium: multa milia sumens ex plurimis & impossibilibus rebus cautissime liberauit: & inaquosam eos & multum arenosam oportebat transire uiam: bellaque deuincere: & filios ac uxores prædamque bella seruare: in quibus dux egregius & consiliarius sapientissimus: & tutor ueracissimus fuit uniuersorum. Omnem siquidem multitudinem in semetipsum pendere facit: & cum omnia quæ uellet persuadere posset: in nullo horum uindicauit sibi potestatem: sed in quo maximo tempore potestatem sibi arrogauit & tyrannidem presules rerum: & populum frequenter plurima iniquitate uiuere consueuerunt. In hac ille potentia constitutus e diuerso: magis iudicauit agendum pie & plurimam exhibere aliis æquitatem ipse uirtutem præcipuam se credens cunctos ostendere: & salutem firmissimam præbere sequacibus bona uoluntate. Et maximis actibus in singulis casibus usus est. Quapropter recte iudicabat ducem atque consiliatorem se deum habere: & primitus sibi satisfaciens: quia secundum illius uoluntatem uniuersa gereret atque tractaret. Credidit modis omnibus oportere ut etiam apud plebem hæc opinio permaneret. Namque dum respicere suam uitam credunt: delinquere non præsumunt. Huiusmodi quidem noster legislator fuit: non magus: non fallax: sicut derogatores iniuste pronunciant: sed quales apud græcos gloriatur fuisse Eimnum: & post eum legislatores. Alii namque quidam eorum leges positas animo dicebant. Alii uero eas in Apollinem & uaticinium delphicum referebant: siue pro ueritate hoc credentes: seu facile suadendum iudicantes populo. Qui uero præcipuas leges instituerint: uel quod iustissime de dei fide cognouerint: licet hoc ex ipsis legibus facta comparatione conspiciat. Iam enim de ipsis tempus est disputandi. Igitur infinite quidem particularim gentium atque legum apud cunctos homines differentia sunt. Alii siquidem monarchis: alii uero populo potestatem reipublice commiserunt. Noster uero legislator nihil horum intendens: ueluti si quis hoc dicendo mensuram transcendat uerbi diuinam rempublicam declarauit: deo principaliter conuersationem nostram atque potestatem excellenter assignans & satisfaciens eum cunctos inspicere tanquam causam bonorum omnium uniuersis hominibus existentem: & quæcunque contingit eos in angustiis supplicasse illius non latuisse uoluntatem. Neque quicquam eorum quæ gessere uel siquid aliquis apud semetipsum potuit cogitare: unum uero eum esse monstrauit: & ingentem: immutabilem: per tempus æternum: & omni specie mortali pulchritudine differentem. Et ipsum nobis notum qualis autem sit secundum substantiam prorsus ignotum. Hæc itaque de deo sapienter prudentissimis græcorum: quia quidem eruditi sunt: illo utique sciendi præbente principia nunc dicere prætermitto: quia non optima & congrua dei naturæ atque magnificentia sunt ualde testatur. Pythagoras enim & Anaxagoras & Plato & post illos philosophi stoici & poene cuncti uidentur de diuina sapuisse natura. Sed hi quidem ad breue philosophantes populo superstitionum opinionibus iam conscriptam ueritatem dogmatis proferre timere. Noster uero legislator opera præbens consonis uerbis suis non solum his qui cum eo erant satisfecit: sed etiam qui ex illis semper erant nascituri: hoc immutabiliter inspirauit: & causa legislationis ad utilitatis modum semper adduxit. Non enim partem uirtutis dei culturam dixit: sed huius partes alias esse perspexit atque constituit. Idem fortitudinem iustitiam & in omnibus ciuium concordiam ad alterutros. Cuncta namque actiones & studia uniuersique sermones ad diuinam referuntur per omnia pietatem. Non enim hoc inexamatum aut indefinitum ulterius dereliquit. Duo siquidem sunt totius disciplinæ & moralis institutionis modi: quorum unus quidem sermone doctor est: alter uero excitatione morum: quæ cum ita sunt quidam legislatores sentiendi sunt discreti: & alterum horum modum sibi placitum assumentes alterum reliquerunt. Sicuti Lacedæmonii quidem & Cretes moribus erudiebantur: non

uerbis. Athenienses uero & poene omnes alii graeci quae quidem oportet agi percipiebant suis legibus. Affuescere uero ad haec operibus minime ualere. Noster autem legislator haec ambo multa diligentia cooptauit. Nam nec exercitatione morum dimisit non traditas: neque leges sermone reliquit incompras. Sed mox a primo inchoans cibo & unicuique dicto conueniente nihil neque mimarum escarum sub potestate uoluntatis utentium dereliquit. Sed & de cibis quibus conuenit abstinere: & quae sumendi sunt: uel quae diæta communis esse uideatur. Necnon & de opibus labore simul & requie. Terminum atque regulam posuit legem: quatenus ueluti sub patre atque domino uiuentes: neque uolentes quicquam: neque per ignorantiam delinquamus. Non enim ignoratibus poenam posuit: sed optimam & necessariam correptionem monstrauit legem. Quapropter non semel audire: nec secundo uel saepius. Sed in unaquaque septimana alia opera relinquentes: ad legis auditionem congregari praecepit uniuersos: eamque perfecte discere: quod scilicet omnes legislatores reliquisse noscuntur. Et intantum plurimi hominum porro sunt: ut secundum proprias uiuant: quia poene eas ignorant. Et cum peccauerint tunc agnoscunt ab aliis quam legem probantur esse praeuariati. Sed etiam uiri maxima cum gloria & principalia gubernantes: profiterentur ignorationem. Scitos namque sibi faciant assidere ad dispensationem rerum: & experimentum legis habentium. Nostorum uero quemlibet cum leges interrogat: facilius quam nomen suum recitat. Vniuersas quidem mox a primo sensu eas discennes in animo uelut inscriptas: & rarius quidem quilibet transgreditur. Impossibile autem est supplicium deuitare peccantem. Hoc itaque primum omnium mirabilem consonantiam nobis instituit. Nam unam quidem habere & eandem de deo sectam: uita uero ac moribus differre nihil ab inuicem optimam moribus hominum potest celebrare concordiam. Apud nos etenim solos neque de deo quilibet sermones audet alterutris aduersarios: sicut multa similia apud alios fieri comprobantur. Cum non solum a fortuitis quod uisum fuerit unicuique profert: sed etiam apud quosdam philosophorum hoc crebro praesumitur. Quando alii quidem totam dei naturam sermonibus perimere tentauere. Alii uero eius providentiam ab hominibus abstulere. Neque in studiis uitae a differentia ulla conspicitur: sed communia quidem opera omnium apud nos existunt. Vnus non de deo sermo concors est asserens illum cuncta respicere: sed etiam de ipsius uitae studiis. Et quoniam oportet omnia alia ad terminum diuinae pietatis adducita mulieribus nostris & a seruis quilibet auerti. Pro qua re illatas nobis calumnias a quibusdam: cur non exhibeamus uiros inuentores nouorum operum seu uerborum contigit oriri. Alii siquidem in nulla re paterna perdurare optimum esse putant: & praecipue transgressoribus sapientiae robur assignant. Nos autem e diuerso unam esse prudentiam atque uirtutes existimamus: nihil poenitus uel facere uel cogitare contrarium his quae antiquitus sancita noscuntur: quod scilicet inditum legis est optimo foedere constitutae. Nam ea quae nunc non habent modum: experimento saepe correpta redarguuntur. Apud nos autem qui credimus ab initio positam legem diuina uoluntate: nihil aliud pium est quam hanc sub integritate reseruare. Quis etenim eius quicquam mouere potest: aut quid melius adinuenit: uel qui ab aliis tanquam praecellenti ad statum reipublicae nostrae migravit: aut quae poterit esse melior atque iustior: quam ea quae deum quidem principem omnium esse confirmat. Sacerdotibus autem in communi quidem res praecipuas dispensare permittit. Summo uero pontifici aliorum sacerdotum principatum competenter iniungit. Quos utique non diuitiis neque aliis quibusdam spontaneis auditatibus praecellentes. Legislator ad culmen huius honoribus instituit. Sed quicumque sapientia uel temperantia aliis praestare noscuntur: eis praecipue culturam diuinae placationis coniunxit. Apud hos igitur & legis & aliorum studiorum integra diligentia custoditur. Contemplatores etenim omnium atque iudices contemptorum & punitores culpabilium sacerdotum esse decreti sunt. Quis ergo principatus quod regnum erit hoc sanctius: uel qui honor deo potius cooprabitur cum omnis quidem populus sit praeparatus ad pietatem? Summa uero diligentia sacerdotibus sit idicta & uelut quaedam festiuitas gubernetur uniuersa respu. Cum enim ministeria sua numero paucorum dierum alienigenae custodire nequiverunt ea uidelicet sacrificia nominantes: nos cum multa delectatione & incommutabili uoluntate solennitatis opus per omne seruamus aeuum. Quae igitur sunt praecepta uel interdita simplicia siue nota dicamus. Primum quidem de deo est dicens. Deus habet omnia perfectus beatissimus ipse sibi cunctisque sufficiens principum & medium & terminus. Inter omnia operibus quidem & muneribus clarus & totius rei manifestus. Forma uero & magnitudine nobis inenarrabilis. Omnis namque materies comparata ad huius imaginem licet sit preciosa tamen promiscue cunctaque ars ad illius imitationis inuentum extra esse artem cognoscitur nihil simile neque uidemus neque possumus suspicari neque conicere. Sanctum est: uidemus eius opera lumen: coelum: terram: solem: lunam: flumina: mare: animalium nationes: redditiones fructuum: haec deus fecit: non manibus neque laboribus neque quibusdam indiguit sibi cooperantibus: sed ipso uidente bona repente facta sunt. Bona nunc homines conuenit uniuersos: si qui eum quae placere exercitatione uirtutis. Modus eum diuinae placationis iste sanctissimus est. Vnum templum unius dei commune omnium communis dei cunctorum. Gra-

rum nāq; semper est omne quod simile est. Hunc placant quidē sacerdotes semper. Præcedit uero istos primus secundum genus: qui ante alios sacerdotes sacrificauit deo custodiet leges de dubiis iudicabit: & punit lege conuictos. Huic quisquis non obedit supplicio subiacebit tanq̃ qui i ipso deo impie gesserit. Hostias immolauit: non ad crapulam nostram uel ebrietatem attinentes. Hac enim non placent deo: quæ res occasio potius iniuriarum simul & expensarum est. Deus enim temperatos ordinatosq; & boni generis diligit: & ut præcipue sacrificantes caste uiuamus. In sacrificiis autem pro communi salute primum oportet orare. Deinde singuli pro semetipsis. Quomodo omnes socii sumus: & qui hoc consortium suæ uitæ præponit maxime deo gratissimum est: supplicatio uero fit ad deum uotis ac precibus non ut bona præstet. Nec enim ipse sponte cōtulit uniuersis & uno deposuit. Sed ut hoc suscipere ualeamus suscipientesq; seruemus: purificationes in sacrificiis lex decreuit. Ex omni excubii excommunicatione a muliere facta & alia multa cōscriberet ualde longissimum est. Huiusmodi ergo de deo & eius placatione sermonibus est. Ipse autē simul etiam lex est: quosdam autem nouit lex permixtionem per naturam ad cōiugem si tamen pro filiorum causa procreandorum agatur. Masculorum uero in masculos ualde iudicauit inimicas: & tentantes horum morte decreuit dignos. Nubere uero iubent non respicientes ad dotem: neq; uolenter arripere: sed neq; dolo uel fallacia suadere. Dispensationem uero potius fieri per eum cuius esse noscitur potestatis & per cogitationem opportunam. Mulier autem inferior inquit est uiro p omnia Obedit igitur non ad iniuriam: sed ut sit sub regimine constituta. Deus enim uiro potestatem dedit. Cum hac ergo coire decet maritum solummodo. Alterius uero experientiam habere nequissimum. Si quis aut hoc egerit declinatio nulla mortis: neq; uim fieri uirgini alteri desponsata: neq; si suaserit nuptæ filios nutrire præcepit. Vniuersis autem mulieribus interdixit: uel celare quod statum est: uel aliam machinationem corrumpere filii. Nanq; meatrix est anima demoliens & genus imminuens. Igitur si quis ad concubitum corruptionemq; transierit immundus: oportet autem etiam post legalem commixtionem uiri mulieres lauari. Hoc enim partem animæ pollueri iudicauit: inflata nanq; corporibus uulneratur. Dum ob hoc fit aliquam propter purificationis causam talibus imperauit. Sed neq; in filiorum natiuitatibus concessit epulationes. Aggregari & fieri occasiones ebrietatis: sed temperatum esse repente principium: iussitq; literis erudi propter leges & nosse progenitorum actiones aut actus imitentur: & cū legibus educati neq; transgrediantur: neq; cogitationem ignorationis habere iudicentur. Prospexit autem etiam funeribus mortuorum: beneq; preciose ad sepeliendum celebrantur exquiræ. Neq; insignum fabricæ sepulchrorum: sed necessaria quidem circa prolationem funeris imperauit domesticos adimplere. Omnibus autem uiuentibus legitimum esse constituit: ut aliquo moriente & cōcurrant: & gemitus lamentationis effundant. Purificari autem iubet etiam domesticos fauere celebratos: ut longe procul sit q̃ sit uideatur quis mundus esse: cum fecerit homicidium: parentum honorem post deum esse constituit: & qui non repensat eorum gratiæ: sed in qualibet parte contristat: præcepit esse lapidandum. Iubet etiam omnibus senioribus honorem iuuenes exhibere: quoniam cunctorū senior deus est. Nihil permittit celebrandum apud amicos: nō enim amicitia sunt apud eum cui omnia non creduntur. Et licet aliqua inimicitia proueniant: prodita mens a rara prohibuit. Si quis arbiter munus acceperit: morte mulctatur. Despiciens quod iustum est: & auxilium reis offerens Quod quisq; non potuit non auferat: & aliena non tangat: mutuans nō accipiat usuras. Hac & his multa similia communionem continent nostrorum inter alterutros. Quomodo autem etiam de domestica cura circa alienigenas habenda habuerit legislator: referri dignum est. Videbitur enim omnibus optime prospexisse: deum eo ita sentiēte: neq; propria corrupimus: neq; participari rebus nostris uolentibus inuidemus. Quicunq; enim uolunt sub nostras conuersari leges accedentes ad ea eum munificentia suscipit: non genere solummodo: sed etiam uolūtate uitæ putans esse consortium. Eos autem qui transitorie misceri solennitatibus: non alia tamen exhibenda constituit. Idem omnibus præbendum: ignem: aquam: cibum: iter ostendere: non spernere aliquē insepultum: mitissime etiam circa hostes quæ sunt agenda sancit: ut neq; terra eorum exuratur: neq; arbores fertiles incidantur: sed etiam spoliari eos qui in bello cecidere interdixit: & captiuos prospexit quatenus eorum ammoueatur iniuria: & maxime foeminarum. Sic autem alumnos mā suetudinem atq; clementiam studuit edocere: ut etiam de animalibus irrationabilibus non taceret: sed horum tantummodo utilitatem legitimam concedens: ab omni nos alia causa prohibuit. Quæcunq; enim ueluti supplicantia oriuntur in domibus hoc interdixit occidi. Sed neq; parentes deniq; præcepit auferri. Et licet inimica sint animalia eis tamen parcendum esse sancit. Sic undiq; ea quæ ad mansuetudinem pertinent obseruauit. Doctrinalibus quidem sicuti predictū est legis utens & alia rursus cōtra transgressores causa punitionis sine excusatione defigens. Damnum nanq; in plurimis causis transgrediendum mors est. Si adulterium commiserit aliquis suum puellæ fecerit. Si masculo turpe tentamentum præsumpserit. I. e. a ut patiatu sustinere tentatus. Similiter autem est lex ineuitabilis & in seruis: sed etiā de mensuris: uel si quis de ponderibus do-

lum fuerit operatus & de iniusta uēditione ac fraude uel fide traxerit alienam rem : aut quod nō potuit abstulerit omnimodi sunt uindicta non qualia apud alios: sed ne ualde maiora. De iniuria uero parentum uel impietate quæ sit in deo: licet tentet hoc aliquis mox peribit. His itaq; secundum legem uniuersam honor tribuitur: non argenti: non auri: neq; coronæ capitis: aut cuiusdam predicandæ festiuitatis: sed unusquisq; testem habens conscientiam suam ualde proficit legislato re prophetante: & deo fidem condonante firmissimam his qui seruauerunt leges: licet pro eis mori contingat aliquibus concurrunt alacri ad occasum. Dedit enim deus rursus fieri ut uita melior possit ex mutatione conferri. Piget itaq; nunc hoc me conscribere: nisi opera essent omnibus manifesta. Quoniam multi & plerūq; olyn nostrorum progenitorum: ne uel sermonem solummodo extra legem proferrent: omnia passi sunt sustinere uiriliter: uel si honorari contigit apud omnes homines nostram legem & uoluntariam legis consequentiam esse manifestam imbuebant. Græcos maiores nostri etiam extra regionem propriam constituti huiusmodi si quidem rectam habent & tam gloriosam de deo: talesq; leges multo sæculo sic firmissime custodire omnes arbitror admirari propter frequentes apud nos factas mutationes. Deniq; eos qui conscribere proxime de repu. & legibus tentauere tanq; de incredibilibus compositionibus quidam frequenter accusant dicentes: quoniam impossibilia sumpserint argumenta. Et alios quidem relinquo philosophos: quicūq; huiusmodi negotium in suis conscriptionibus habuere. Plato mirabilis apud græcos tanq; de honestate uitæ pcedens & uirtute sermonum & persuasione philosophiæ cūctos excellens ab his qui dicebant pessimum esse de repu. conscribere illus & diuulgatus pœne pemptus est. Cum utiq; qui illius uerba considerauerit frequenter & facile reperiet: quæ etiam cōsuetudini plurimorum proxima esse noscuntur. Ipse siquidem Plato confessus est: quia uerā de deo opinionem propter ignorantiam plebis proferre securum non est. Sed Platonis quidem uerba uana esse putant & multa potestate composita atq; conscripta & maxime de legislatione prolata. Lygurgi uero mirantur & Spartani cuncti concelebrant: quoniam illorum legibus plurimo tempore perdurarunt. Ergo hoc manifestum uirtutis indicium est in legibus permanere. Si uero lacedæmoniorum admirantur illorum tempus assumāt: scientes amplius duobus milibus annis nostrā constitisse rempublicam. & super hæc sciant quoniam Lacedæmoni quidem omni tempore quo apud se habuere libertatem perfecte usi sunt custodisse leges. Cum uero circa eos factæ sunt fortunæ mutationes. pœne cunctarum legum obliui sunt. Nos aut multis casibus euolutis propter regum Asiæ mutationes neq; in nouissimis malis uenientes a legibus sumus alienati: nō uocationis nec epulationis causa seruantes eas quando si quis considerare uoluerit: multitudo ampliori testimonio maiores excubias & labores nobis q̄ Lacedæmonis uidebit impositos. Illi siquidem operantes terram: & neq; circa artes exercitium habentes: sed ab omni operatione remissiores pingues & corpore pulchri in ciuitate degebant. Aliis ministris in oibus uitæ necessariis rebus utentes: & cibum paratum ab illis accipientes: solum opus bonum atq; clemens iudicantes ad faciendum & patiendum: quatenus pualerent aduersus omnes contra quos bella susciperent: quia non neq; hoc adipisci potuerunt dicere superpono. Non enim singulis solummodo: sed multis frequenter eorum subito legis præcepta negligentes semetipsos cum armis hostibus tradere. Putas ne? & apud nos non dico tantis sed duo uel tres agniti sunt proditores effecti legum uel mortem. Non dico illam facile quæ solet pliantibus euenire sed eam quæ cum multa corporum afflictione & multa crudelitate uideretur accedere. Quam ut ego puto quidam præuolentes nobis non per odium subiectis imposuere si qui sunt homines: qui non tantummodo esse credant pessimum si agere quicquam extra leges suas uel sermonem apud eos dicere compellantur. Nō tamen mirari decet: si mortem fortissime toleramus pro legibus & ultra alios uniuersos. Non enim quæ leuia uidentur nostris studiis alii facile patimur: hoc est operationem cibisq; simplicitatem: & ut nihil frustra neq; fortuito: quod quisq; desiderat uescatur: aut bibat: aut ad concubitum quemlibet accedat: aut splendide uestiatur: aut sine nobilitate uacet. Sed illud attendendum est: si gladiis utentes & hostes ab inuasiōe fugantes præcepta legis circa cibos nequaquam infringimus. Nobis itaq; gratum est propter hæc legibus obedire: & illis fortitudinis causas ostendere. Proinde Lysimachi & Molones & quidem huiusmodi alii conicriptores improbi sophistæ adolescentium deceptores quasi uehementer nobis prauissimis existentibus derogare contendunt. Ego nollem de legibus alienis examinationem efficere. Noster enim mos est propria custodire: non aliena potius accusare. Et ut neq; irridere neq; blasphemare debeamus eis qui apud alios putantur dii: aperte nobis legislator interdixit propter ipsam appellationem. De accusatoribus autem profectiones suas non increpare uolentibus tacendum non est. Cum utiq; non a nobis nunc sermo compositus eos arguere uideatur: sed a multis probabiliter iam præmissus. Quis igitur eorum qui apud græcos sapientia sunt mirabiles non redarguit nobilissimos poetas & præcipue legislatores? Quoniam huiusmodi sectas de deis ab initio populis inferuere? Dicentes eos autem e numero quidem quantos ipsi uoluere: ex alterutris uero & diuersis natiuitatibus pro-

creatos. Hos autem diuidentes locis habitaculis tanq̃ generationes animalium: alios quidem sub
terra: alios in mari: seniores autem eorum in tartaris uinctos esse dixere quibuscunq̃ distribu-
re: coelum his sermone quidem patrem: operibus autem tyrannū atq̃ dominum superposue-
re. Propterea aduersus eum constituere insidias per uxorem & fratrem & filiam: quam ex eius
capite fingunt generatam: ut alligantes eum appendere: sicut ipse ille suum dicitur patrem.
Hæc iuste accusatione digna conqueruntur: qui sapientiæ uirtute præcellunt. Hic super hæc de-
ridentes adiiciunt. Si deorum alios quidem ephebos & adolescentes: alios autem seniores & bar-
baros esse credendum est: alios constitutos superantes: & quendam fabrum: aliam uero rexti-
cem: alium uero peregrinantem & cum hominibus contendentem. Alios autem cytharizantes
aut arcu gaudentes. Deinde inter alterutros seditiones effectas: & propter homines contentio-
nes constitutas ut non solum alterutris manus mitterent: sed etiam ab omnibus uulnerari luge-
rent malaq̃ perferrent: & super omnia est luxuriosius si intemperantia permixtionis uterentur.
Quomodo non erit incongruum amores & cōcupiscentias ad uniuersos attingere simul mascu-
los & ad fœminas. Deinde fortissimus & primus eorum pater seductas a semetipso impregna-
tasq̃ mulieres diruptas submersasq̃ sperneret: & eos qui ex eo sunt nati neq̃ liberare potest. Fa-
ctos conscriptos neq̃ sine lachrymis eorum perferre mortes. Bona sunt hæc & his alia cōsequen-
tia: idest adulterio in coelo uiso: & sic impudenter a diis celebrato: ut iam alii zelare se proteren-
tur tali passione conscripi. Quid enim alii facturi non essent: dum neq̃ senior atq̃ rex ualuisse
impetum suum a mulieribus permixtione retinere. Alii uero dum seruientes hominibus & nunc
quidem ædificantes causa mercedis: nunc uero pascentes. Alii autem malignorum modo in ser-
ro carcere colligati. Quem igitur sapientium talia non accedant: ut hoc componentes redargu-
ant: & multam stultitiam his credentium repræhendant. Alii uero ad terrorem quendam uel me-
tum: necnon & rabiem atq̃ seductionem omnesq̃ pessimas passiones: & formam in dei natura
fingere præsumpsere. Et horum quidem nobilioribus etiam ciuitate sacrificare suaserunt. Si qui-
dem simulata necessitate consistunt: ut quosdam deorum putent bonorum esse largitores. Alios
autem uocent aduersarios: quando eos ueluti malignissimos homines muneribus atq̃ donis pla-
cere contendunt: magnum quoddam malum se suscepturos ab eis existimantes: nisi mercedem
eis studiose præbuerint. Quæ igitur causa sit tantæ huius iniquitatis atq̃ delicti circa deum.
Ego quidem arbitror eo q̃ neq̃ ueram dei naturam ab initio eorum legislatores agnouerint: ne-
q̃ quantum præcipere potuere: perfectam sententiam diffinientes reipub. tradidere. Sed uelut
aliud quidam prauissimum reliquerunt: dantes potestatem poetis si quidem ut quos uellent de-
os introducerent. Hæc omnia patientes rhetoribus: aut ut de republica scriberent: & de pere-
grinis diis decreta proferrent: sed etiam pictores & gypsoplastæ in hoc apud græcos multam ha-
buere potestatem: ut unusquisq̃ formam quam uellem secundum modum suæ opinionis expo-
neret. Alter quidem ex luto quod uellet fingens. Alius uero pingens opificis itaq̃ qui maxime
putantur esse præcipui ebur & aurum habent ad hoc suæ semper nouitatis argumentum. Pro-
inde apud eos priore quidem dii florentes honoribus senuerunt. Sic enim proferendum est. Alii
uero noui clam introducti religione potiuntur & templorum alia quidem desolata: alia uero nu-
per secundum eorum uoluntatem ædificantur: quapropter ut arbitror e diuerso nosse magis in-
digent: qualis facta sit circa deum & quomodo ei honor immobili religione seruetur. Apollo-
nius si quidem Molon unus fuit stultorum atq̃ tumentium. Eos autem qui uere in græco phi-
losophati sunt: neq̃ prædictorum aliquid latuit: neq̃ frigidaæ allegoriæ causas ignorauere. Qua-
propter illos quidem iuste spreuerunt: & circa ueram decentemq̃ circa deum opinionem nobis fo-
re concordēs. Quod Plato respiciens neq̃ illum quenquam poetarum dicit in repub. esse susci-
piendum: & Homerum honorabiliter admonet sanum ei constituens & unguenta superfundēs:
ne rectam opinionem de deo fabulis forte destrueret. Præcipue nanq̃ Plato nostrum legistato-
rem imitatus: licet nullam eruditionem huiusmodi suis ciuibz imperasset: idest ut omnes perse-
cte differrent leges: ut ne fortuite aliquid extraneorum ciuibz miscerentur: sed esset pura respu-
& in legum custodia perduraret. Horum nihil cogitans Apollonius Molon nos uoluit accusare
quoniam non recepimus eos qui aliis sunt opinionibz us præoccupati: neq̃ de deo communicari
patimur eis: quia alia uitæ cōsuetudine degere: cum neq̃ hoc proprium nostrum sit. sed commu-
ne cunctorum: non modo rerum: sed etiam qui inter græcos cautissimi fuisse noscuntur. Lacede-
monii nanq̃ peregrinos et expellabant corruptionem extra leges ex utroq̃ metuentes. Illos igi-
tur citius scæuitiā poterit q̃libet arguere q̃ nulli neq̃ conuersationis neq̃ cohabitationis suæ par-
ticipium exhibebant. Nos autem aliorum quidem res zelare non finit: participari uero cupientes
quæ sunt nostra libenter suscipimus: quod utiq̃ reor inditiū magnanimitatis atq̃ clementiæ. Sed
desino iam de Lacedemoniis amplius disputare. Athenienses uero qui cōem esse suam gloriantur
omnibus ciuitatem quomodo de his rebus habuerint Apollonius ignorari. Hi nanq̃ uel uerbo
solummodo præter illorum legem de diis loquentes inuitabiliter punierunt. Cuius etenim rei

gratia Socrates est mortuus: non enim hostibus tradidit ciuitatem neq; templa uastauit: sed quia noua iumenta iurauit & quoddam demonium significas se referebat: seorsum ludens sicuti quidam dicunt. Propter hoc ueneni poculo morte mulctatus est. Insuper etiam corrumpere iuuenes cum accusator aiebat: & conuersionem patriæ legesq; cōtemnere. Et socrates quidem ciuis Atheniensis huiusmodi tormenta sustinuit. Anaxagoras autem Clazomeneus fuit. Et quia existimantibus Atheniensibus solem esse deum: ille eum insensatum & ignotum asseruit: paucorum sententia morte damnatus est & aduersus Diagorameliū talentum decreuerunt. Si quis occiderit eū: quoniam eorum mysteria deridere serebatur. Pythagoras autem nisi cito fugisset comprehensus occideretur: eo q̄ dubium de diis Atheniensium conscripsisse putabatur. Quod oportet mirari: si circa uiros fidedignos talia gessisse nō scantur: qui neq; mulieribus pepercere. Nunc enim sacerdotem quendam: quoniam eum quidam accusauit peregrinos colere deos decretum aduersus eos qui peregrinum introducerent deum supplicium mortis inferebatur. Igitur qui tali lege urebantur palam est: eo q̄ aliorum non crederent esse deos. Non enim si crederent aliquibus inuiderent: quasi quiddam maius habentibus. Sic his uero cādibus congaudentes humanis & paululum differentes a bestiis: arbitrantur tamen sua mysteria oportere esse custodienda: & Anacharsim sapientia mirabilem apud græcos aduenientem interemerunt: quoniam uidebatur græcorum deorum ad eos uenisse plenissimus. Multos autem apud Persas quilibet inueniet etiam pro eadē causa tormentis affectos. Sed palam est: quoniam Apollonius Persarum legibus congaudebant. illosq; mirabatur. Quippe cum græci eorum fortitudinem atq; concordiam unanimatis quam habuere de diis: hanc scilicet fortitudinem quam in templis eorum concrematis habuerunt. Is etiam studiorum omnium imitator exiit. Persicorum uxoribus alienis contumelias faciens: filiosq; concidens. Apud nos autem mors decreta est: si quis uel irrationabilia mala hoc modo noceat: & ab his legibus non abducere: neq; timor potuit præpotentium potestatum: neq; zelus eorum qui apud alios honorantur: sed neq; fortitudinem ideo exercemus ut bella auaritiæ causa suscipiamus: sed ut legum iura seruemus: & dum alia detrimenta litis sustineamus. Si quos de legibus mouere tentauerint: tunc etiam ultra uirtutem rebellare cōtemdimus: & usq; ad calamitates nouissimas perduramus. Cur itaq; nos zelemus leges: cum eas neq; a legislatoribus suis seruatas esse uideamus. Vel quomodo Lacedæmonii non erant de impermixta sui conuersatione reprehendendi: & de defectu pariter nuptiarum. Vliaci uero & thebei coitum impudentem & extra naturam olyn in masculos agebant: & optime atq; utiliter facere se putabant. Ergo cum ipsi omnino rebus afficerent etiam suis legibus miscuere: quod tantum aliquando ualuit apud græcos: ut etiam diis suis masculorum concubitum applicarent. Itaq; deniq; germanorum nuptias rettulerunt. Huiusmodi satisfactionem rerum incongruarum & extra naturam pro libidine componentes. Desino nunc de suppliciis dicere: & quantas ab initio præbuerint plurimi legislatores absolutio nes malignis hominibus: in adulterio quidem pecuniarum: in corruptione autem etiam nuptias sancientes. Quantas autem occasiones contineant de abnegatione pietatis examinare longissimum est. Iam enim apud plurimos olyn meditatio facta est transgrediendi leges: quod non agitur apud nos quādo propter eas & diuitis & ciuitatibus & bonis aliis priuati sumus. Lex autem apud nos seruatur usq; ad mortem. Nullius uero iudæorum neq; si procul abeat & prouinciam ob regem quam acruum sic metuit: ultra illum legis uideatur timere præceptum. Igitur si propter uirtutem legum taliter apud eos sumus: concedant quoniam potentissimas leges habemus. Si uero circa prauas nos leges iudicant perdurare: quid ipsius iustis me non patiantur meliores non custodientes opere sanctionis. Quia igitur longinquitas temporis uerissima creditur omnium esse probatio. Hanc ego testem faciam uirtutem legislatoris nostri: & opinionis quam ille de deo contradidit. Nam cum sit infinitum tempus si quis eum compareret aliorum legislatorum ætatibus: hunc ultra omnes inueniet. A nobis itaq; declaratae sunt leges: & cunctis aliis semper hominibus zelum sui potius præbuerunt. Primi quippe græcorum ad faciem: qui de iura patri conseruabant. Ipsi autem rebus philosophiæ: quæ tractatu illa secuti sunt. De deo similia sapientes: humilitateq; uitæ communionem inter alterutros edocentes. Sed etiam populis olyn multus fuit zelus nostræ maxima pietate culturæ nomen est. Itaq; pietas græcorum nec ullus quisquam barbarus: nec una gens ubi septimane in qua uacamus consuetudo minime discutrit: atq; ieiunia & candelabrorum incendia: sed etiam ciborum apud nos solennia plurima apud multos iugiter obseruare conantur. Insuper imitari etiam concordiam: quam nos inter alterutros obtinemus: & rerum participari suarum: & operum dilectionem in artibus: & perdurationem necessitatum habere pro legibus. Illud enim mirabilius est: quia præter impulsorem huius obseruationis ipsa per se lex homines ita ualuit obligare: & quemadmodum deus in uniuerso mundo consistit: ita lex per cunctos ambulauit. Vnusquisq; enim si suam regionem domumq; conspiciat: his quæ discuntur Homerus recessauit. Oportet igitur cunctorum hominum malitiam reprehendere: aut epim uolunt nos isti aliena & praua iura ante propria & meliora

zelari: aut certe si hoc uolunt quiescant nobis per inuidiam accusationes ingerere. Non enim pro cuiuslibet maliuolentia defendimus hanc causam: sed nostrum honoramus legislatorem: atque credimus quæ ab illò propheta de deo sunt. Denique nisi intelligeremus ipsi uirtutem legum: nunquam magna sapere super his tantus populus zelatur. Sed de legibus quidem & de reipublica nostra certissimam feci rationem in his quæ de antiquitate conscripsi. Nunc autem eorum nemini quantum necessarium fuit: neque aliorum uituperare iura: neque nostra laudare proponens: sed hoc agens ut de nobis iniuste conscribentes: & contra ipsam ueritatem impudentissime contendentes arguerem. Arbitror itaque per hanc conscriptionem abundanter me quæ promisi complexisse. Denique in principio demonitruui genus accusatorum esse certissimum atque nouum & multos ueterum in conscriptionibus suis memoriam habetium nostri ex illis testes exhibui. Dixere itaque Aegyptios fuisse progenitores nostros & ostensum est: quia in ægyptum uenerint aliunde. Deinde sunt mentiti: quoniam exinde propter cladem corporeis sint expulsi: & apparuit quantum uoluntate & magnitudine fortitudinis ad propria sint reuersi. Alii uero tanquam nequissimo uiro legislatori nostro derogare contendunt. Cuius uirtuti dudum quid ipse post illum: tempus uero longissimum perhibet testimonium. De legibus autem loqui ampliori sermone non fuit opus. Ipse namque per semetipsas apparuere piæ & uerissimam habentes intentionem: & non ad humanum odium: sed ad rerum communionem potius inuitantes iniquitatum inimicæ cultricesque iustitiæ segnitia est. Et multas expensas procul abiicientes sufficientiam & amorem laboris erudiētes bellum causa auaritiæ nescientes. Fortes autem pro se esse populo præparantes ad supplicia retribuēda semper inuitabiles uerbis nequaquam circūueniri possibiles præparationes semper operibus exequentes. Hæc enim nos semper opera manifestiora litteris exhibemus. Quapropter ego confidens dico: quia multarum atque meliorum rerum nos potius quam alii præceptores sumus. Quid enim intrinsecensibili pietate melius est: quid iustius quam legibus obedire: quid utilius quam in alterutros unanimes esse? Et neque in calamitatibus ab inuicem recedere: neque tempore foelicitatum per iniurias discrepare sed in bello quidem mortem continere: in pace uero artibus aut agriculturæ uacare: & semper: & ubique credere deum respicere & solum omnia gubernare. Hæc igitur si quidem apud alios aut scripta sunt primitus aut seruata firmiorem debemus nos gratiam illis tanquam eorum facti discipuli uero nequaquam primitus extitere. His præcipue nos utentes cognoscimur: & primam eorum inuentionem nostram fuisse declaramus. Appiones igitur & Molones & quicumque mendacii derogatione congaudent coniuncti procul abscedant. Tibi autem Epaphrodite ueritatem maxime diligenti & per te similia nosse de nostro genere cogitantibus: hic libellus conscriptus esse dignoscitur.

¶ FINIS.

¶ Iosephus antiquitatem approbans iudaici populi duos libros scripsit contra Appionem alexandrinum grammaticum: & tanta sacularium profert testimonia: ut mihi miraculum subear quod uir hæbreus ab infantia sacris litteris eruditus cunctam græcæ bibliothecam euoluerit.

Notes du mont Royal

www.notesdumontroyal.com

Une ou plusieurs pages sont omises
ici volontairement.

Registrum

A
IOSEPHI
ditur: quod
quinq; &
flumen

B
mine iacob
rum: & non
permisit
ex mulieribus

C
præparatos
iecerant
dei credere
bilia: quã

D
inspexerant
concilium
Quemadmodũ
quæ ab eo

E
unusquisq;
mis constituti
rosolymitarum
enim fuit

F
uenit ad eum
ut non
usq; in dei
semetipsos

G
dominæ quidẽ
bum non
getem appellant
quanta &

H
Quomodo post
inquit syba
opera manuum
sacerdotem

I
Cũq; fateretur
diuitiis
ricaretur leges
uxor: &

K
necessitatem
in his malis
duo. Post
cum deus

L
edos &
imperium: &
Princeps
barbaros

M
q; quidam
plis subiectas
membrorum
Nã duodecimi

N
amicis regis
usq; ad terram
De morte
& bethsuram

O
hierosolymoz
sent: & aliquos
phonis frui
rent. Et

P
rissima. Tunc
testimonio
dominum
populo uel

Q
mam peruenit
illic iudæis
aula turbauit
De terremoto

R
mirandam
tam: non
eius fuisset
in honorem

S
Qualiter
taminum
tionem suæ
hominibus

T
gnati fuere:
ex deliciis
Quantæ sint
Artabanus

V
præsentem
perditione
Hos pceperat
re constrictum

X
studuit erudiri
pulus pcurabat
tus sim stola
Post mortem

Y
tenuere ptatem
Chaldaos &
dos: &
quidem quia

Z
super nos
conuenit
uerb. Athenienses

AA
IOSEPHI
RVFFINI
Hyerosolymis
multitudo

BB
sum in idumæa
ra peruenit
stitit: qui
tamen arabas

CC
de rebus
fratris erga
spatium pbui
cũ propinquis

DD
quidem tres
abstinentium
magis ad
esse plenam

EE
sus antecedeat
Quidam qui
bat: quosq;
daris sed

FF
Antonius
atq; perpetuum
obuiã prodeũt:
Fabricatis

GG
& uiolentia
ciuitate ad
bant: quorum
bus assimiles

HH
persequebantur
numerosæ
maxime igenii
quidem cætera

II
Aggeres
rati nõ steterũt
nem oporteret
re multi qdem

KK
diebantur: ubi
& supra ætatẽ
Pompæ autẽ
rent iudæis

FINIS.